

IL MOSAICO

Agrární park pro Katánii

JULIE PELÁNOVÁ
Diplomní projekt

‘The proposed project is not for a definitive park,
but for a method that – combining programmatic instability with
architectural specificity – will eventually generate a park.’

„Navrhovaný projekt nepředstavuje definitivní park, ale metodu,
která – kombinací programové nestability s architektonickou
specifičností – nakonec park vytvoří.“

Rem Koolhaas, OMA
(k soutěžnímu návrhu Parc de la Villette, 1982)

Semestr: ZS 2024/25
Ateliér: Sitta-Chmelová
Obor: krajinářská architektura
Fakulta: Fakulta architektury
Univerzita: České vysoké učení technické v Praze

IL MOSAICO

Agrární park pro Katánii

JULIE PELÁNOVÁ
Diplomní projekt

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

O AUTORCE

Bc. Julie Pelánová

Studuji obor krajinářská architektura na Fakultě architektury ČVUT. Jsem trochu dobrodruh – když právě nesedím nad školními projekty, ráda vyrazím na výlet do hor nebo za lezením do skal. Ráda objevuji nové věci a nová místa, téma diplomové práce jsem si proto vybrala trochu netradičně za hranicemi České republiky. Ve své budoucí praxi bych se chtěla věnovat primárně plánování veřejných prostorů menších nebo středních měřítek.

ANOTACE

Řešené území Parco della Susanna je k dnešnímu dni ruderální plochou bez jakékoliv funkce. V minulých letech se však jednalo o zemědělsky využívanou oblast. Diplomová práce předkládá možný způsob, jakým přistupovat k budoucímu rozvoji parku. Navržena je rozsáhlá „mozaika“, která dovoluje rozličným funkcím existovat vedle sebe – ať už se jedná o drobná políčka, sportovní hřiště, dětské prolézačky nebo i zcela prázdná místa.

Spíše než definitivním dílem je návrh jakousi maticí, která umožňuje jednotlivé dílky měnit a přeskládat podle potřeby. Tento proměnlivý způsob plánování počítá s adaptací parku na sociální, kulturní či klimatické změny, a navíc podporuje – ba dokonce vyžaduje – mezioborovou komunikaci a spolupráci.

OBSAH

Obsah	7
Analytická část	
1.1 Úvod	15
Kontext a širší vztahy	15
Krajina Sicílie	16
Řešené území	18
1.2 Přírodní podmínky	20
Klimatické podmínky	20
Vodstvo	22
Geomorfologie	24
Geologie a seismologie	28
Flóra	30
Fauna	31
1.3 Historický kontext	32
Počátky osídlení	32
Erupce Etny r. 1669	34
Novověk	36
1.4 Obyvatelstvo a urbanismus	40
Populace	40
Charakter města	42
Využití území	44
Doprava	46
1.5 Zemědělství a systém zeleně	48
Systém zeleně	48
Zemědělství	50
1.6 Bližší vztahy	52
Současný stav	52
Fotodokumentace	54
Grotta Lucenti	56
Sezónní proměnlivost	56
1.7 Developerský nátlak	58
1.8 Shrnutí analýz	60
Mapa hodnot a problémů	60
Pozitiva	62
Negativa a hrozby	63

Návrhová část

2.1 Myšlenková východiska	66
Agrární park	66
Programová proměnlivost	66
2.2 Koncept	68
Mozaika	68
2.3 Návaznost na sídelní strukturu	70
2.4 Celková situace	72
2.5 Rukopis samotné Etny	74
Principy návrhu v lávovém poli	75
Grotta Lucenti	76
2.6 Plán implementace návrhu	80
Roviny plánování	80
Zájmy institucí na tvorbě parku	81
2.7 Vrstvy návrhu	84
Geomorfologie	85
Prostupnost a povrchy	86
Vodní režim	88
Drobné stavby a aktivity	90
Vegetace	96
2.8 Detail - rozlivová plocha	100
2.9 Sezónní proměnlivost	104

Poděkování a zdroje

3.1 Závěr a poděkování.....	110
3.2 Použité zdroje	112
Obrázky	112
Internetové publikace a mapové zdroje.....	114

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Julie Pelánová
AR 2024/2025, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) IL MOSAICO – AGRÁRNÍ PARK PRO KATÁNII

(AJ) IL MOSAICO – AGRICULTURAL PARK FOR CATANIA

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	Ing. Vladimír Sitta	Ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury
Oponent práce:	Ing. arch. Jakub Kopec, ArtD.	
Klíčová slova (česká):	Katánie, agrární park, Etna, lávový proud, Sicílie, komunitní centrum, veřejná zeleň, terasy, kamenné zídky, grotta, makchie	
Anotace (česká):	Řešené území Parco della Susanna je k dnešnímu dni ruderalní plochou bez jakékoliv funkce. V minulých letech se však jednalo o zemědělsky využívanou oblast. Diplomová práce předkládá možný způsob, jakým přistupovat k budoucímu rozvoji parku. Navržena je rozsáhlá „mozaika“, která dovoluje rozličným funkcím existovat vedle sebe – ať už se jedná o drobná políčka, sportovní hřiště, dětské prolézačky nebo i zcela prázdná místa. Spíše než definitivním dílem je návrh jakousi maticí, která umožňuje jednotlivé dílky měnit a přeskládávat podle potřeby. Tento proměnlivý způsob plánování počítá s adaptací parku na sociální, kulturní či klimatické změny, a navíc podporuje – ba dokonce vyžaduje – mezioborovou komunikaci a spolupráci.	
Anotace (anglická):	The area of Parco della Susanna is to date a ruderal field without any function. However, in the past it was an agricultural area. The thesis presents a possible way of approaching the future development of the park. A large-scale “mosaic” is proposed, which allows different functions to exist side by side - be it small fields, sports facilities, children's playgrounds or even completely empty spaces. Rather than a definitive solution, the design is a kind of matrix that allows the individual pieces to be changed and rearranged as needed. This variable way of planning takes into account the park's adaptation to social, cultural or climatic changes, and also encourages - indeed requires - interdisciplinary communication and cooperation.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 14.05.2025

podpis autorky-diplomantky

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolioa.

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

Zadání diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Julie Pelánová

datum narození: 31.07.2000

akademický rok / semestr: 2025 / letní

studijní program: Krajinářská architektura

ústav: 15120 Ústav krajinářské architektury

vedoucí diplomové práce: Ing. Vladimír Sitta

téma diplomové práce: Parco della Susanna – zemědělský park pro Katánii

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Předmětem diplomové práce je koncepce zemědělského parku s celoměstským významem. Cílem je navrhnout nejen prostorové uspořádání, ale také strategii rozvoje a využívání území s důrazem na sociální aspekt a možnou participaci místních. Navrhované řešení je inovativní, realistické a proveditelné, odpovídající nejen nárokům a potřebám místní kultury a lokálním klimatickým podmínkám. Zásahy jsou v souladu s cíli strategického plánu metropole a reagují na problémy a potřeby celé oblasti. Předpokládaný návrh definuje funkční využití parku, otevírá území veřejnosti a zlepšuje jeho obytnou kvalitu. Součástí návrhu je vize pro blízké okolí a řešení návaznosti v rámci městského systému zeleně.

2/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Textová část

- Anotace diplomové práce a úvod do tematiky
- Analytická část (komplexní analýza řešeného území)
- Popis a zdůvodnění koncepce a návrhu
- Popis dílčích částí v souladu s výkresovou dokumentací

Výkresová část

- Výkres širších vztahů
- Analytický výkres problémů a hodnot
- Celková situace
- Detailní situace dílčích lokalit
- Řezy a řezopohledy
- Vizualizace
- Materiálová a konstrukční řešení, mobiliář
- Výkres vegetačních úprav

3/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

- Fyzický model řešeného území ve vhodném měřítku
- Portfolio 2xA4
- Plachta 4xA1
- Digitální odevzdání

Konkrétní zadání a řešení může být upřesněno v průběhu zpracovávání diplomové práce se souhlasem vedoucího a asistenta diplomové práce.

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

Datum a podpis studenta

07/02/2025

Datum a podpis vedoucího DP

17.2.2025

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

17.2.2025

17.2.2025

1

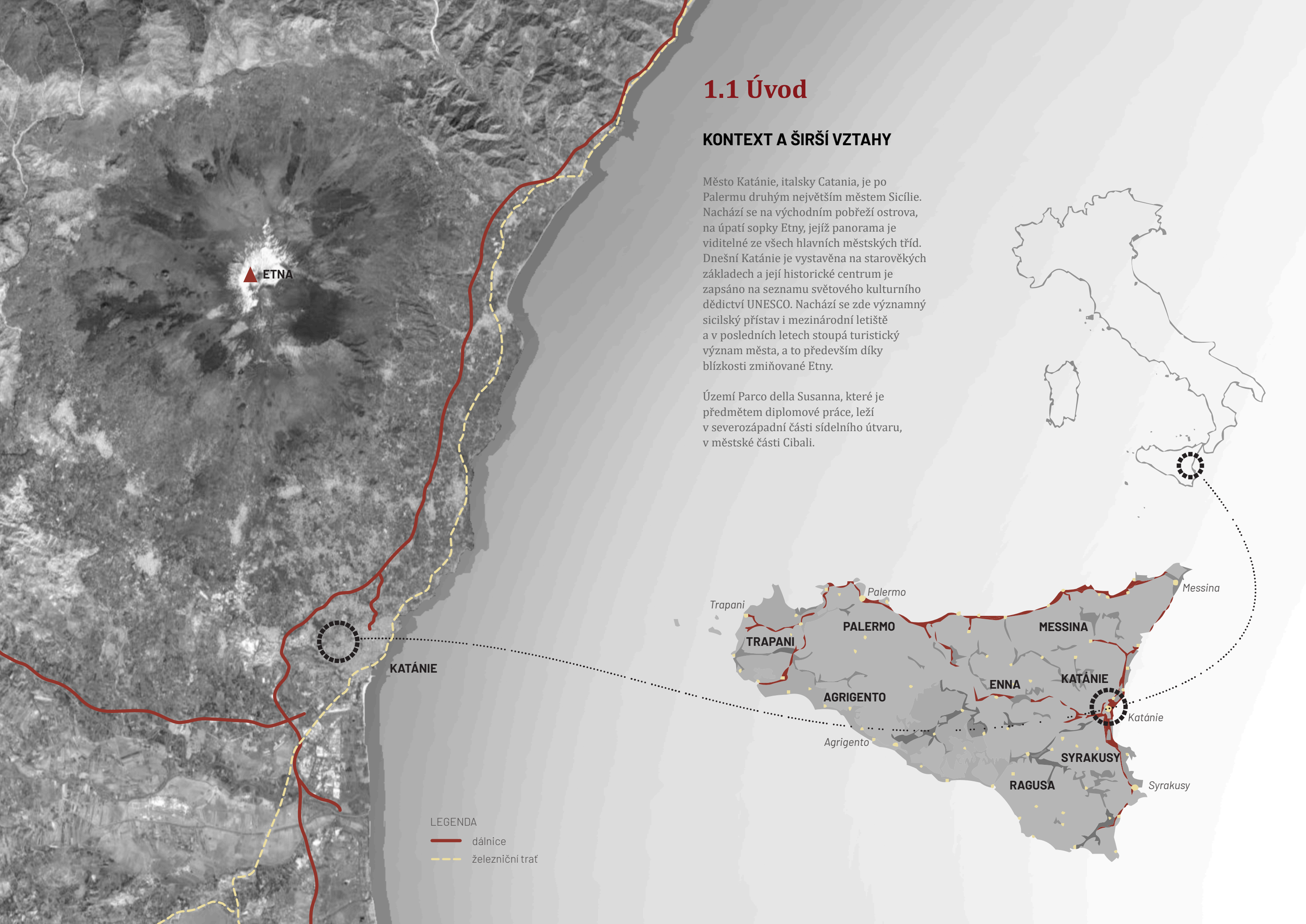
Analytická část

1.1 Úvod

KONTEXT A ŠIRŠÍ VZTAHY

Město Katánie, italsky Catania, je po Palermu druhým největším městem Sicílie. Nachází se na východním pobřeží ostrova, na úpatí sopky Etny, jejíž panorama je viditelné ze všech hlavních městských tříd. Dnešní Katánie je vystavěna na starověkých základech a její historické centrum je zapsáno na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Nachází se zde významný sicilský přístav i mezinárodní letiště a v posledních letech stoupá turistický význam města, a to především díky blízkosti zmiňované Etny.

Území Parco della Susanna, které je předmětem diplomové práce, leží v severozápadní části sídelního útvaru, v městské části Cibali.

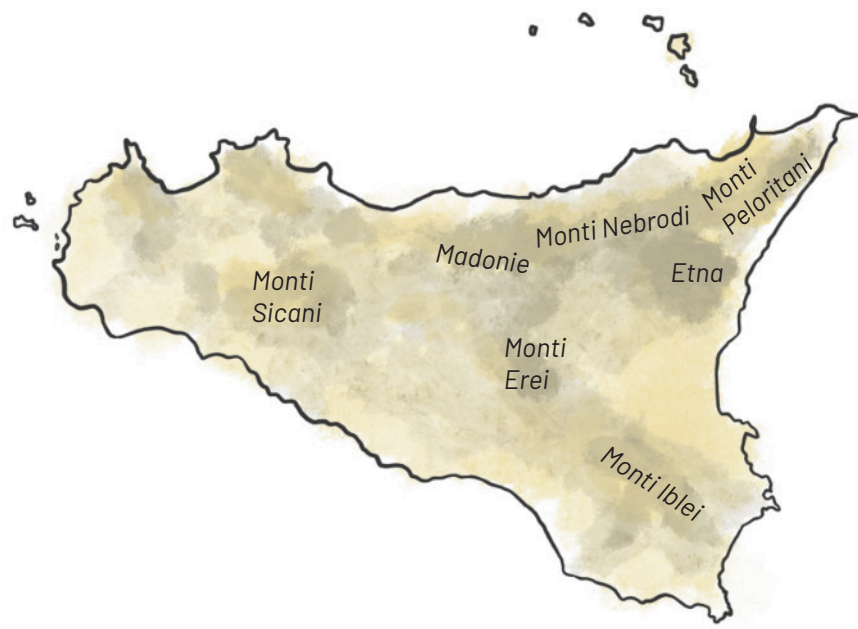

LEGENDA

- dálnice
- železniční trať

KRAJINA SICÍLIE

Krajina Sicílie je i přes extrémní klimatické podmínky velmi členitá a rozmanitá. Povrch je hornatý, 86 % ostrova tvoří pahorkatiny nebo pohoří a pouze 14 % plochy zabírají nížiny. Nejúrodnější půda se nachází ve východní části Sicílie mezi Etnou a Syrakusami: zde je krajina nejobydlenější a její obraz je typicky zemědělský. V provincii Trapani na západním pobřeží je krajina plná sadů a vinic, střední část ostrova je kopcovitá a poměrně řídce osídlená.

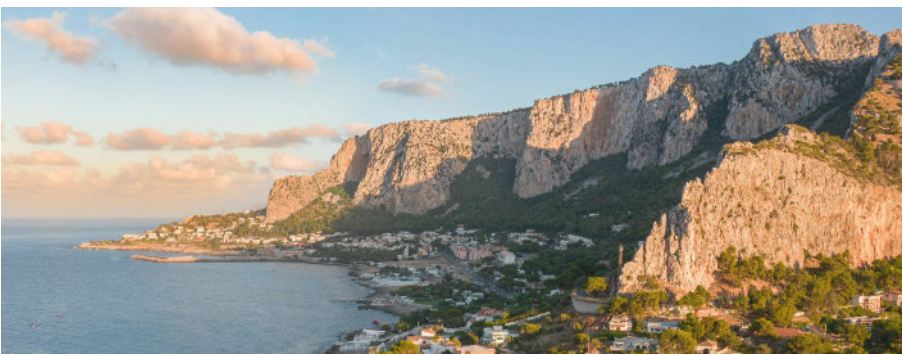
Mapové schéma zobrazuje hlavní pohoří ostrova. Nejrozsáhlejší nížinná oblast se nachází mezi Etnou a Monti Iblei.

Letecký snímek krajiny na úpatí Etny. Na mnohých místech, která zasáhl lávový proud, je prakticky nemožný rozvoj vegetačního pokryvu a stejně tak zemědělská činnost je značně omezena. [8]

Obr. 1
Pohled na zasněženou Etnu přes město Katánie a okolní vesnice. V popředí jsou vidět dva pahorky Monti Rossi, které vznikly při erupci v roce 1669.

Specifickým samostatným útvarem je masiv Etny, který je výraznou krajinnou dominantou. Svou geologií a klimatem ovlivňuje celou východní část ostrova a jeho silueta je důležitou součástí místní krajinné a kulturní identity. Ve středních nadmořských výškách masivu jsou díky kumulující oblačnosti ideální podmínky pro vyšší listnaté, převážně dubové lesy. Jejich rozloha byla bohužel činností člověka v historii značně zmenšena.

Obr. 2
Pobřeží Sicílie, v celkové délce přes 1000 km, je velmi rozmanité a je směsicí písčných pláží, oblázkových zátok a skalnatých útesů.

Obr. 3
Zemědělská krajina provincie Trapani. Tato vinařská oblast produkuje kvalitní hrozny již tisíce let a je kolébkou mnoha domácích i mezinárodních odrůd.

Obr. 4
Pahorkatiny ve střední části ostrova. Krajina je v těchto místech suchá a neúrodná, letní teploty mohou na některých místech dosahovat až 40 °C.

ŘEŠENÉ ÚZEMÍ

Řešeným územím pro diplomovou práci je oblast s názvem Parco della Susanna nacházející se v severozápadní části města Katánie, v městské části Cibali. Jedná se o nezastavěnou, v současné době nijak nevyužívanou plochu s celkovou rozlohou cca 20 ha.

V území se nachází pozůstatky dřívější zemědělské činnosti v podobě suchých kamenných zídek a betonových vodních kanálků. Plocha je kromě toho protkaná původními nezpevněnými nebo částečně zpevněnými cestami, avšak po celé své hranici je oplocená nebo obezděná a vstup je aktuálně možný pouze na dvou místech. V minulosti zde stálo také několik drobných zemědělských staveb, ty jsou v současnosti zbořeny a území podléhá postupné samovolné sukcesi. Jedinými dvěma využívanými objekty v celém parku jsou v severovýchodním cípu sportovní hřiště a cvičiště pro psy.

LEGENDA

- hranice řešeného území
- ▼ vstupy do území - průchozí
- ▼ vstupy do území - uzavřené
- ▨ cvičiště pro psy
- ▨ sportovní hřiště

1.2 Přírodní podmínky

KLIMATICKÉ PODMÍNKY

Podnebí Sicílie je obecně mírné středomořské, s průměrnými ročními teplotami obvykle vyššími než 15 °C a suchými letními měsíci. Na pobřeží, zejména na jihozápadě, je klima ovlivňováno africkými mořskými proudy a léta bývají velmi horká.

Většina sicilského regionu se vyznačuje středoevropským až subtropickým podnebím, částečně polosuchým (MST2). Horské oblasti (hřebeny Madonie, Sicani, Nebrodi a Peloritani) se vyznačují klimatickými oblastmi M2 a MST1, které mají relativně vyšší roční úhrn srážek a nižší potenciální evapotraspiraci. Index kontinentality, který je určen rozdílem mezi průměrnou teplotou vzduchu v létě a v zimě, je ve všech těchto klimatických regionech podobný.

Nejméně srážek spadne na jižním a jihovýchodním pobřeží (méně než 500 mm) a nejvíce na severní a severovýchodní vrchovině (více než 1000 mm). Sníh padá v nadmořské výšce nad 900 m, vrchol Etny bývá zasněžený od října do května. [2]

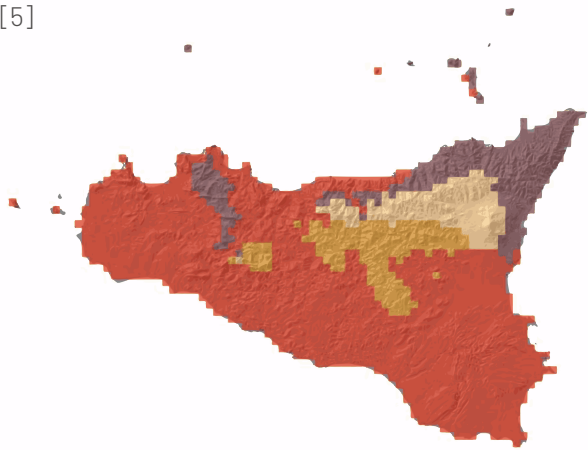
VĚTRNÁ RŮŽICE

V Katánii je nejčastější vítr ze severozápadu, tedy přicházející od masivu Etny, který po většinu času dosahuje rychlostí 5-20 km/h. Druhými nejčastějšími větry jsou jihovýchodní, což naznačuje hlavní koridor proudění mezi Etnou a volnou mořskou hladinou. Vítr na území Katánie zřídka dosahuje vyšších rychlostí než 30 km/h. [18]

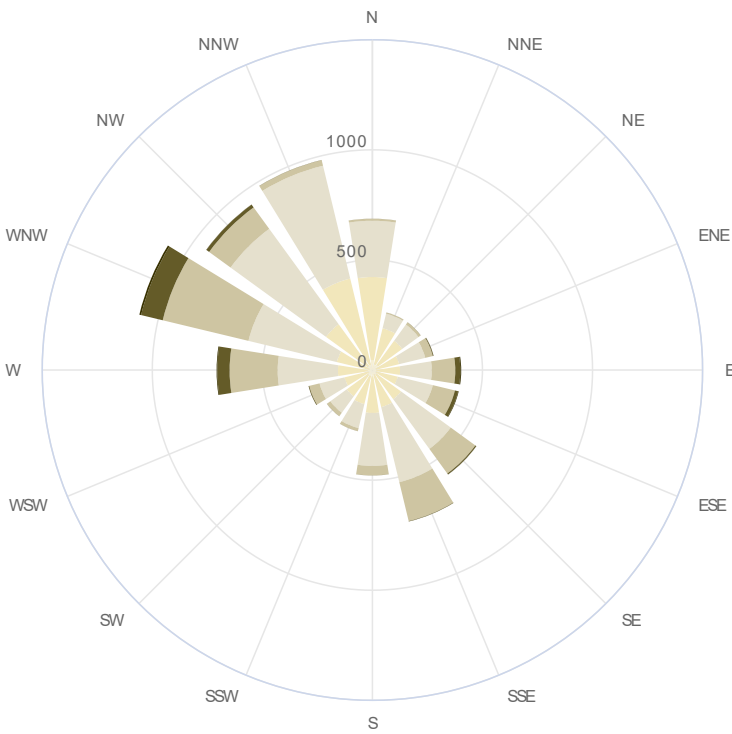
- < 2 km/h
- 2 - 5 km/h
- 5 - 10 km/h
- 10 - 20 km/h
- 20 - 30 km/h
- 30 - 40 km/h
- 40 - 50 km/h

KLIMATICKÉ REGIONY

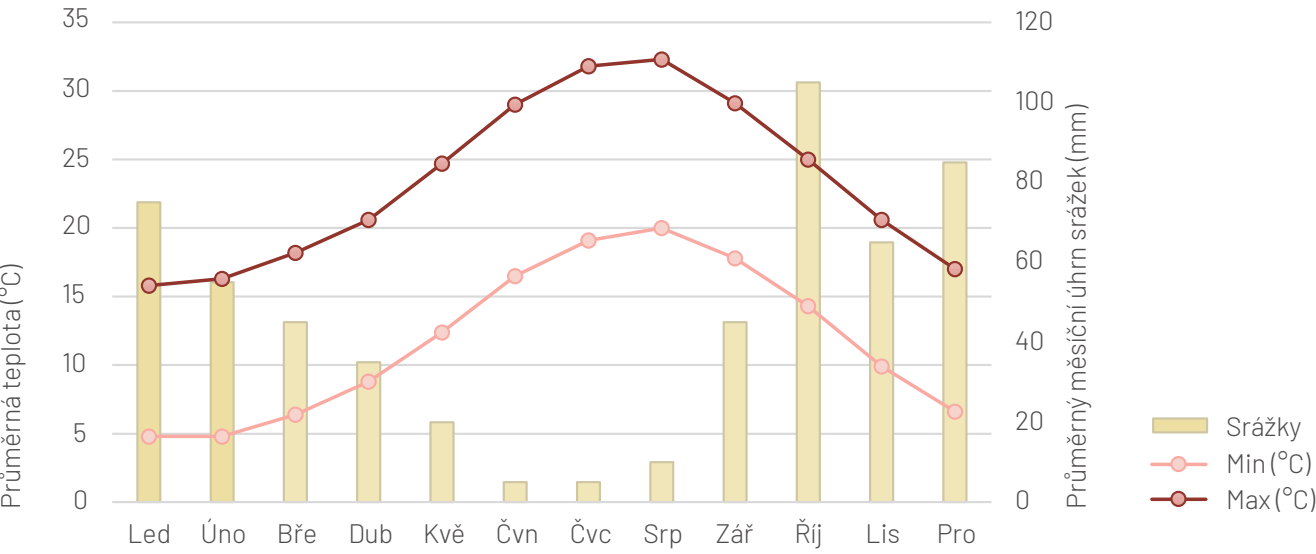
podle Costantini, Fantappiè, & L'Abate, 2013 [5]

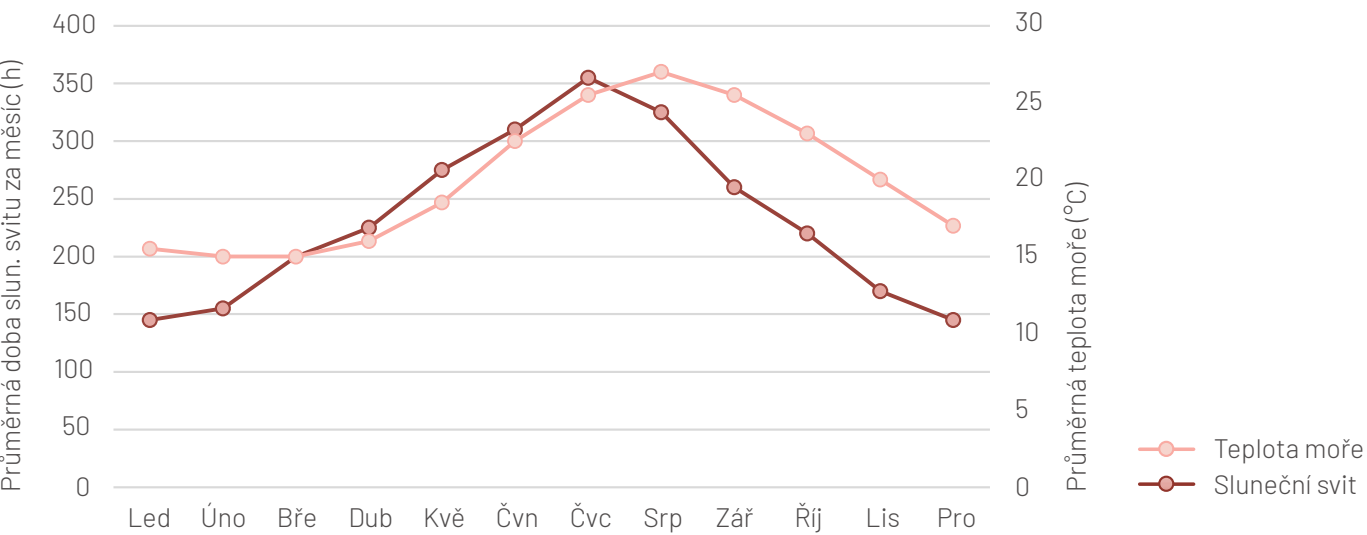
- M2 - mediteránní suboceánské klima ovlivněné horami
- M4 - mediteránní subkontinentální klima, částečně polosuché až suché
- MST1 - mediteránní až subtropické klima ovlivněné horami
- MST2 - mediteránní až subtropické klima, částečně polosuché

PRŮMĚRNÁ TEPLOTA A SRÁŽKY [2]

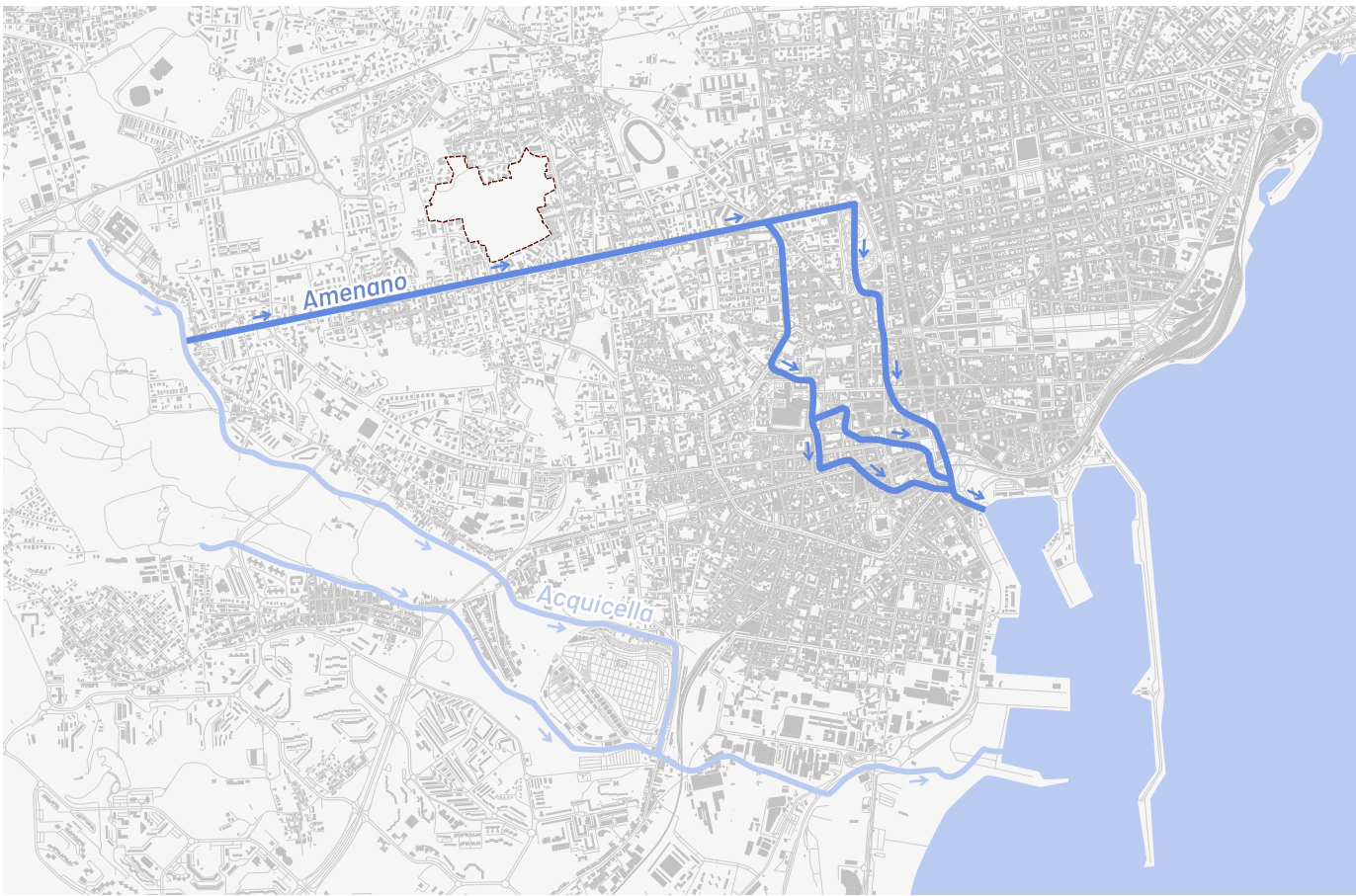
TEPLOTA MOŘE A SLUNEČNÍ SVIT [2]

VODSTVO

Na Sicílii je vzhledem ke klimatickým podmínkám zásobování pitnou vodou závislé na podzemních vrtech, které se nacházejí hlavně v oblastech Madonie, Monti Sicani a Etna-Alcantara. Omezené vodní zdroje se nacházejí i na jihu ostrova.

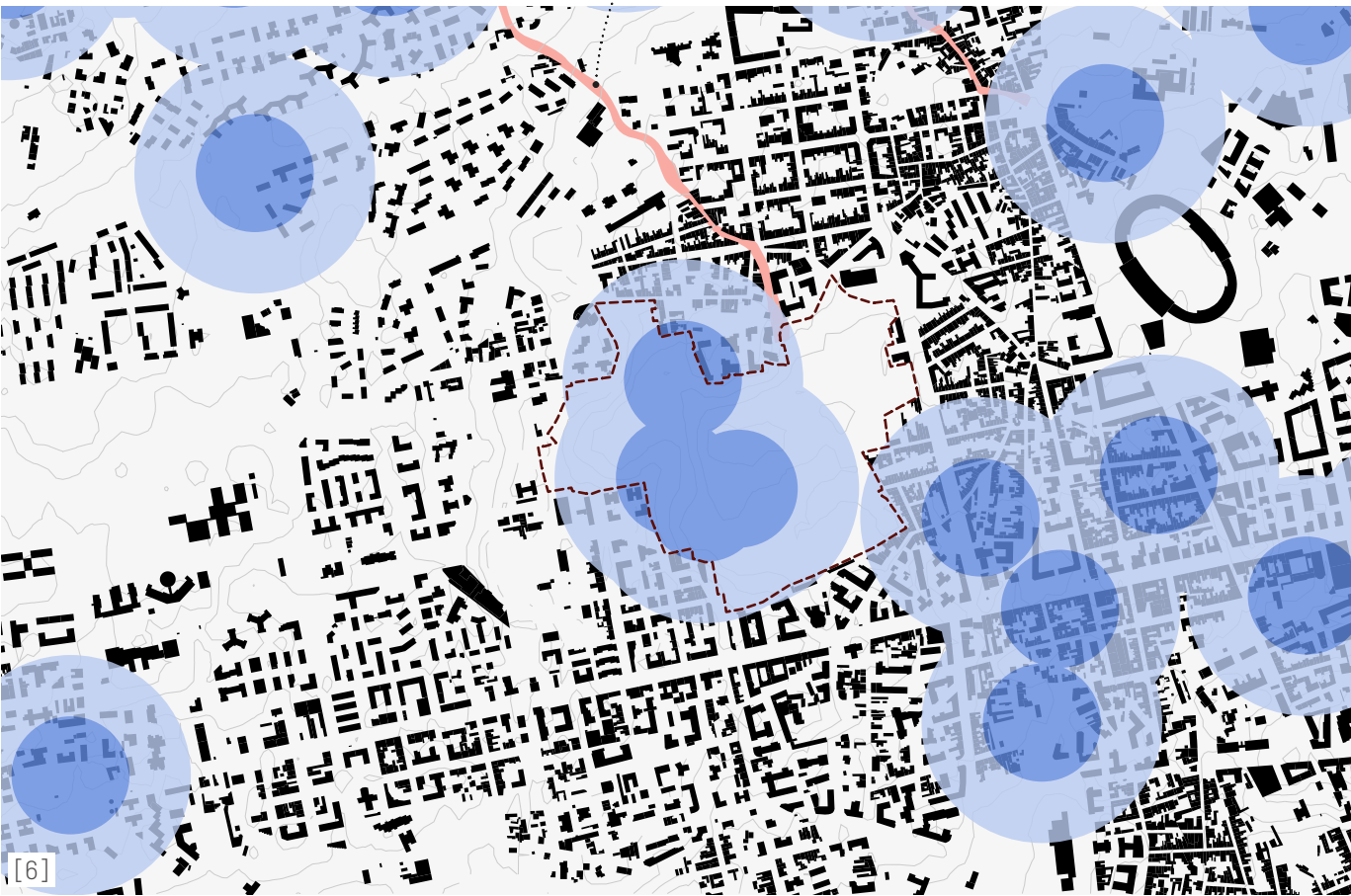
Zajímavostí je v Katánii řeka Amenano. Její tok je dnes převážně pod zemí a ústí do moře v katánském přístavu. Původně řeka tekla po povrchu a před erupcí Etny v roce 252 př. Kr. napájela jezero Nicito. Materiály uvolněné při sopečných erupcích způsobily následné zasypání některých úseků řeky a k úplnému zavalení jezera došlo při výbuchu v roce 1669. Dnes se Amenano dělí na tři malé říčky protékající různými směry pod historickým centrem města. Hlavní rameno protéká patrně pod ulicí Viale Mario Rapisardi, jižně od řešeného území, avšak kvůli úplnému zatrubnění nemá řeka žádný vliv na podobu parku ani podmínky v území. [13]

- LEGENDA
- Středozemní moře
 - zatrubněný tok řeky
 - povrchový otevřený tok řeky
 - hranice řešeného území

Centrem Katánie neprotéká žádný otevřený vodní tok, veškerá vodní tělesa (jako např. říčka Acquicella) se nacházejí pouze v jižní části města.

Kanalizační systém není vzhledem ke klimatickým podmínkám důkladně řešen a při vydatnějších deštích proto nastává riziko lokálních záplav, především ve svažujících se ulicích, kudy se voda nekontrolovaně valí bez možnosti vsaku.

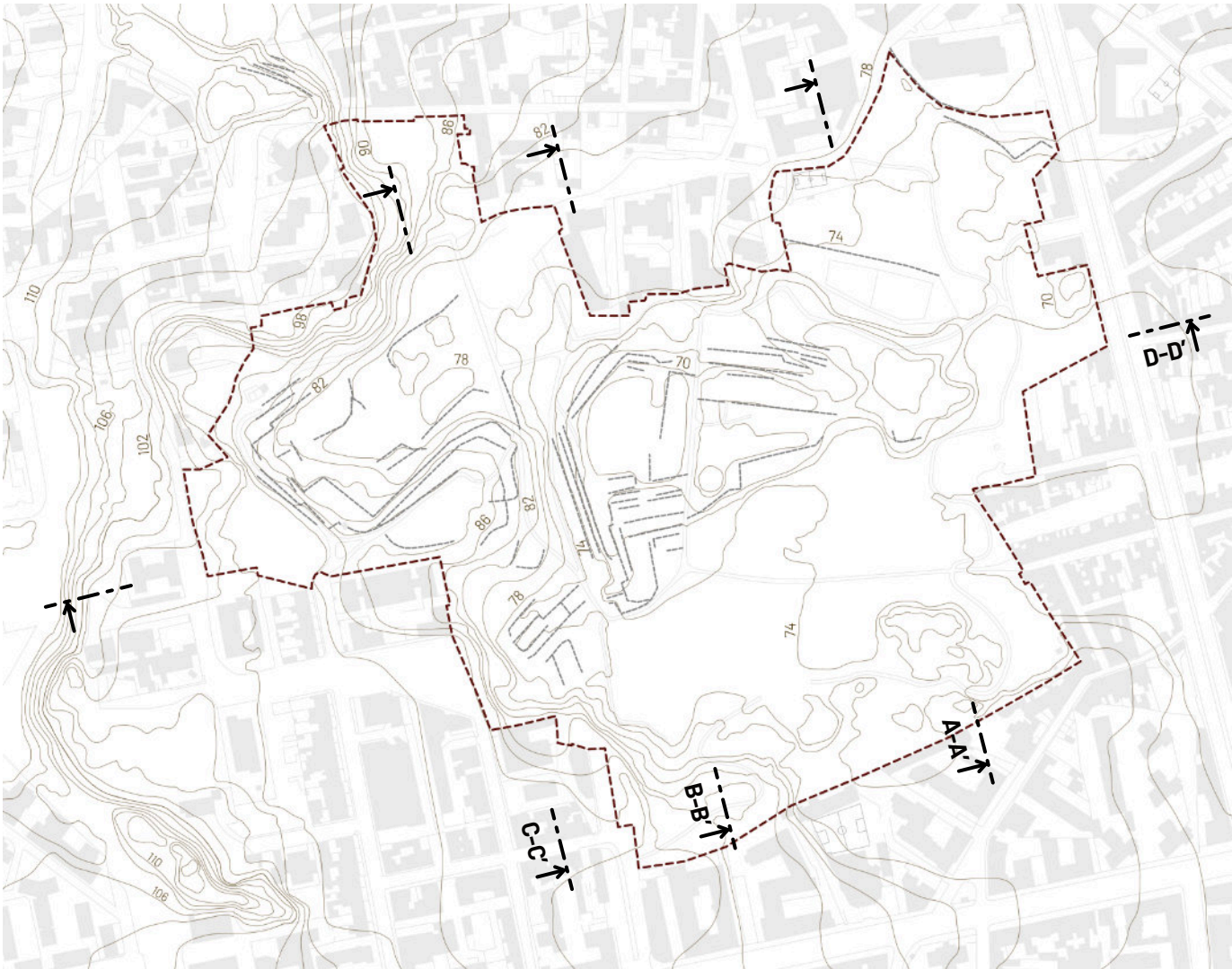

- LEGENDA
- vysoké riziko záplav
 - ochranné pásmo tělesa pitné vody - 200 m
 - ochranné pásmo tělesa pitné vody - 100 m
 - hranice řešeného území

GEOMORFOLOGIE

Geomorfologie metropolitní oblasti je dynamická a proměnlivá. Kombinace sopečných a sedimentárních procesů vytváří rozmanitý reliéf – od strmých svahů a lávových polí po úrodné roviny vhodné pro zemědělství. Samotné město Katánie se rozprostírá v jihovýchodně oriantovaném svahu na úpatí Etny.

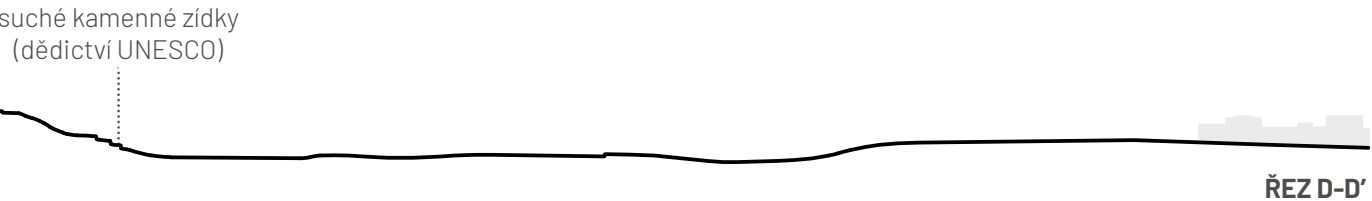
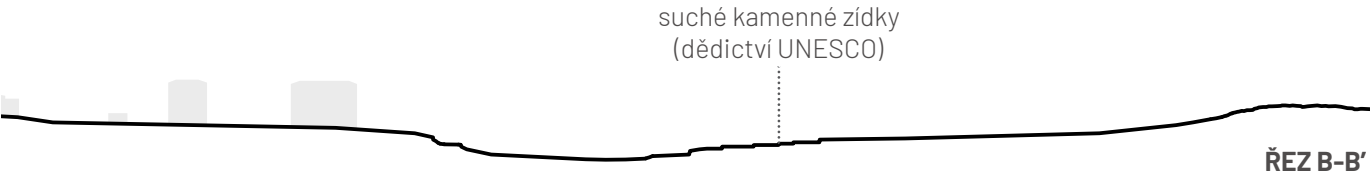
GEOMORFOLOGIE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

LEGENDA

- hranice řešeného území
- stávající vrstevnice (2 m)
- suché kamenné zídky

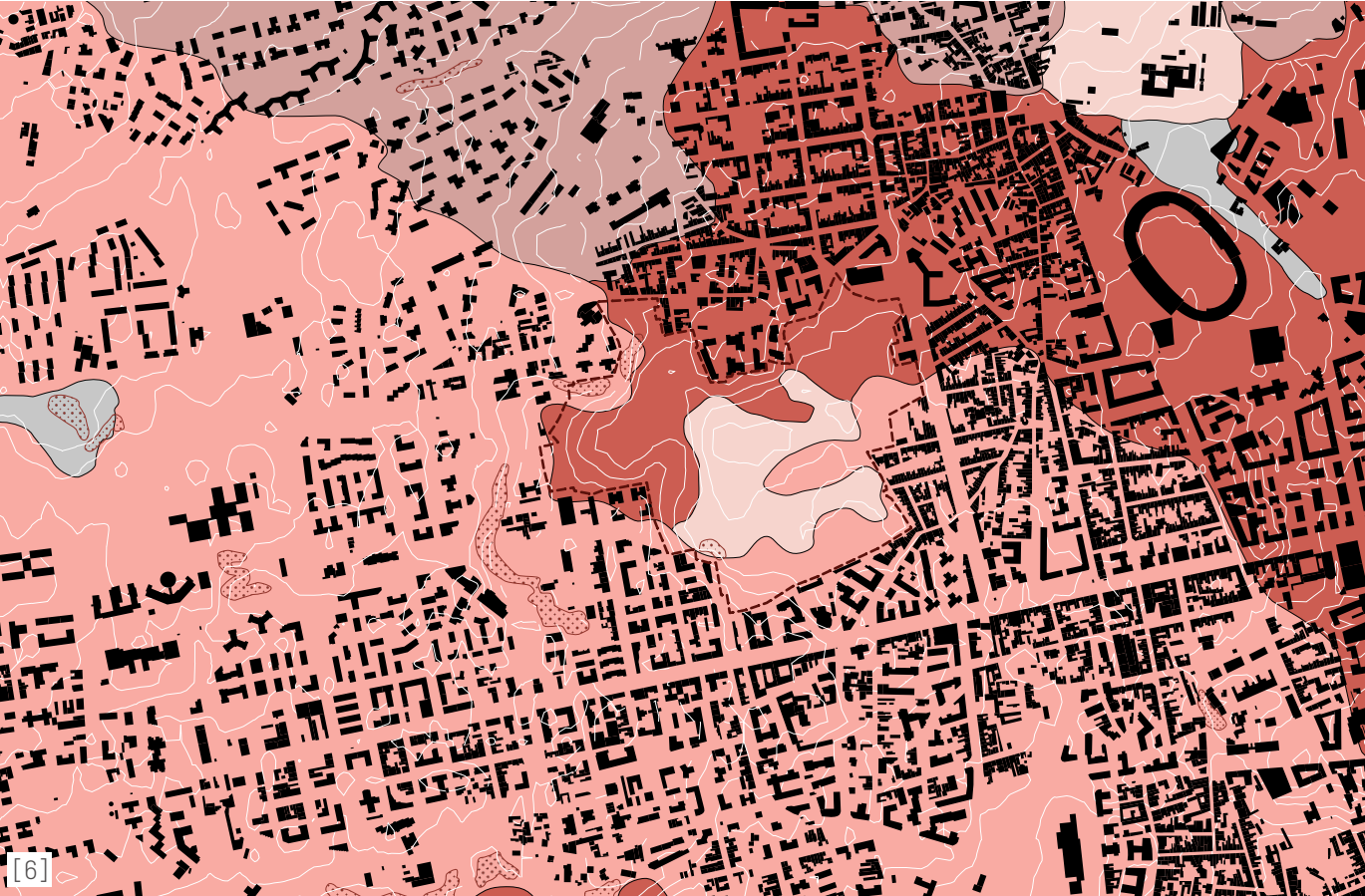
ŘEZY TERÉNEM

GEOLOGIE A SEISMOLOGIE

Geologickou zvláštností Katánie je přítomnost rozsáhlého lávového pokryvu s různou mocností, který pokrývá velkou část městské oblasti. Sedimentární, pomalu usazované horninové vrstvy se nacházejí pouze v menších plochách převážně v jižní části města. Některé lávové formace a kamenná pole mohou v místním svažitém terénu představovat potenciální riziko, kde může dojít k sesuvu či zhroucení geologických útvarů.

Útvary erupce z roku 1669 jsou na povrchu nejvíce viditelné ve střední části území. V severní části parku je podloží formováno lávovým proudem Barriera del Bosco a na severozápadě, ve svažitějších místech, se nacházejí plochy geomorfologického nebezpečí.

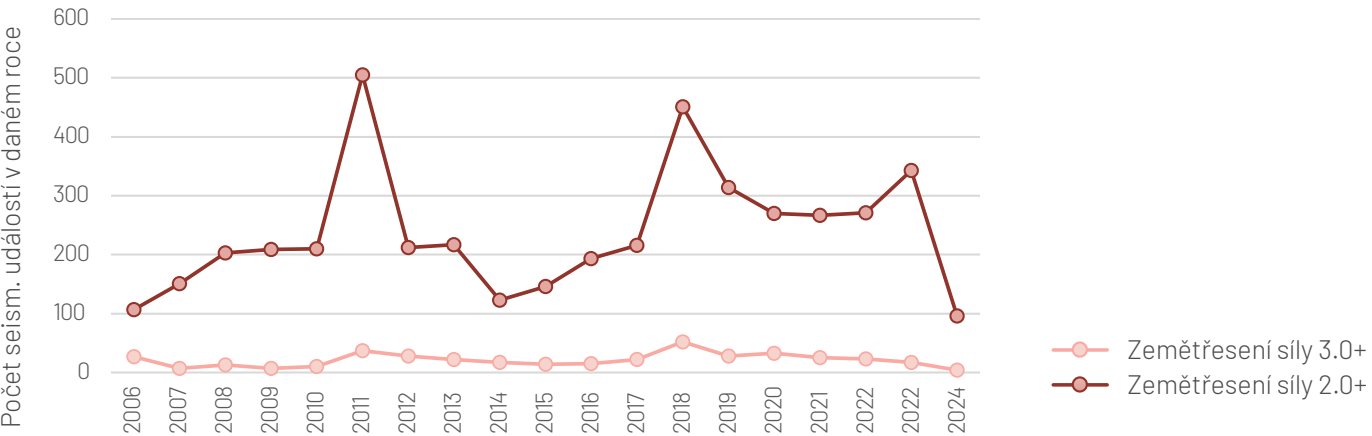
- LEGENDA
- sedimentární a metamorfované podloží - předhlubinné kvartérní mořské usazeniny (modrošedé bahnité jíly)
 - lávové proudy a formace související s erupcí Etny roku 1669 (horniny čediče a mugearitu)
 - lávové proudy a formace související s erupcí Etny San Giovanni Galermo (cca 5400 př. Kr.)
 - lávové proudy a formace související s erupcí Etny Barriera del Bosco (cca 11 tis. let př. Kr.)
 - antropické ložisko - stavební materiál a stavební odpad pro umělé útesy a mola
 - oblast geomorfologického nebezpečí - riziko zhroucení nebo převrácení
 - hranice řešeného území

Obr. 5
Lávové útvary vzniklé erupcí Etny v roce 1669. Složení lávy se pohybuje od čediče po mugearit, struktura a textura magmatitu je převážně porfyrická, tzn. obsahuje poměrně velké množství krystalů v různém množství a velikosti. Útvary podléhají přirozené sukcesi a jsou porůstány vegetací - od lišejníkového patra po drobné keře a stromy.

ZEMĚTŘESENÍ NA ÚZEMÍ KATÁNIE [12]

K zemětřesením na území Katánie dochází celkem pravidelně. Seismické události do síly 2.0 na RichtEROVĚ stupnici, které se zde dějí běžně, nejsou člověkem většinou pocítilné. Budovy a veškerá infrastruktura jsou jimi ale namáhány a při výstavbě musí být s tímto faktorem počítáno. Silnější zemětřesení o síle větší než 3.0 postihují Katánii průměrně asi 20x do roka.

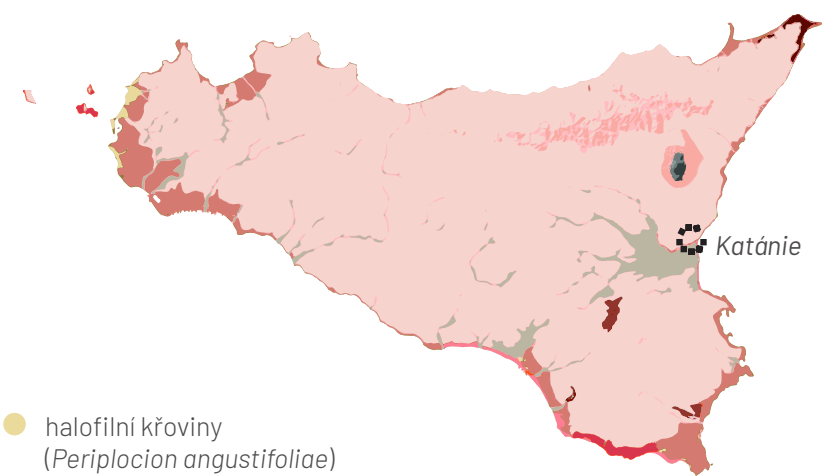

FLÓRA

Na Sicílii je díky rozmanité geologické stavbě a příznivému klimatu flóra velmi bohatá a různorodá. Mnoho rostlinných druhů sem kromě toho bylo zavlečeno řadou invazních mocností, které se na Sicílii v průběhu staletí usadily. Řekové sem přinesli vinnou révu, olivy a fíky, Arabové datle, citrony a mandle, Španělé rajčata a pomeranče a Římané zde vyseli obrovské množství obilí.

Mezi hojně se vyskytující druhy patří levandule, rozmarýn, tymián, divoké olivovníky, korkové duby, oleandry nebo tamaryšky. Z původních rozsáhlých dubových lesů, které kdysi pokrývaly celý ostrov, do dnešní doby mnoho nezůstalo. Poslední zbytky na svazích Etny, v Nebrodi či Madonii jsou z převážné většiny chráněny. K další místní flóře patří např. agáve, palmy, platany, cedry, moruše či eukalypty. [14]

POTENCIÁLNÍ PŘIROZENÁ VEGETACE [17]

- halofilní křoviny (*Periplocion angustifoliae*)
- lužní a sladkovodní lesy a křoviny (*Salicetea purpureae* / *Nerio-Tamaricetea*)
- stálezelené a opadavé bazifilní dubové lesy (*Quercion ilicis*)
- stálezelené a polopadavé acidofilní dubové lesy (*Erico-Quercion ilicis*)
- acidofilní a bazifilní bučiny (*Geranio-Fagion sylvaticae*)
- kalcikolní makie (*Oleo-Ceratonion siliquae*)
- vysoký jalovcový porost na pobřežní duně (*Juniperion turbinatae*)
- semiaridní opadavý nízký matorální porost (*Periplocion angustifoliae*)
- alepské borové lesy na vápenitých substrátech (*Cisto-Ericion*)
- kamenité borové lesy na písčitých substrátech (*Pinion peneae*)

Obr. 6-10
Příklady přirozeně se vyskytujících druhů dřevin, shora:

Borovice pinie - *Pinus pinea*
Řečík lentišek - *Pistacia lentiscus*
Dub cesminovitý - *Quercus ilex*
Janovec metlatý - *Cytisus* sp.
Olivovník evrop. - *Olea europaea*

FAUNA

Na Sicílii se vyskytuje široká škála živočichů. Mezi běžné druhy patří kočka divoká, liška obecná nebo zmije obecná. Vysoká lesní zvěř byla na ostrově vyhubena, stejně tak vymizely různé endemické druhy, mezi něž patřil např. vlk sicilský. V pozdním pleistocénu obýval ostrov druh slona trpasličího, jehož poslední nálezy na Sicílii pocházejí z doby před přibližně 20 000 lety.

Z dnešních endemických druhů se na ostrově vyskytuje ještěrka sicilská, která žije na silně osluněných svazích a často se vyskytuje i uprostřed vesnic a měst. Na ostrově žije také velké množství ptáků, zaznamenáno je okolo 320 druhů. Díky své poloze ve Středozemním moři je Sicílie důležitým místem migrace. Každé jaro a podzim sem přilétá velké množství ptáků, kteří se stěhují mezi Evropou a Afrikou, a pobřežní mysy jsou vynikajícími pozorovacími místy. K celoročním obyvatelům patří křivka kamenná, špaček skvrnitý nebo pěnice sardinská.

Obr. 11
Moudívláček lužní - *Remiz pendulinus*.
Migrující druh, na Sicílii pozorovatelný během jara a podzimu.

Obr. 12
Pěnice sardinská - *Curruca sarda*
Středně velký druh pěvce, na Sicílii se vyskytuje celoročně.

Obr. 13
Ještěrka sicilská - *Podarcis waglerianus*
Endemický druh vyskytující se pouze na Sicílii.

Obr. 14
Štíhlovka žlutozel. - *Hierophis viridiflavus*
Nejběžnější druh nejedovatého hada v okolí Etny; dosahuje délky až 150 cm.

1.3 Historický kontext

POČÁTKY OSÍDLENÍ

Katánie, osídlená již v paleolitu, nese jméno odvozené ze sicilského pojmu *Katane*, což znamená struhadlo nebo šupina. Název patrně odkazuje na křivolaký sopečný terén, na kterém bylo město založeno. Legendy jako příběh o Kyklópech, kteří údajně obývali oblast kolem Etny, či o únosu Proserpiny, symbolizující úrodnost země, jsou významnou součástí místní kultury. Symbolem města je socha slona *Liotru*, která podle pověsti chránila obyvatele před divokými zvířaty a erupcemi sopky.

STAROVĚKÉ MĚSTO

Město bylo založeno řeckými kolonisty v roce 729 př. Kr. Katánie prošla bouřlivým vývojem, včetně dobytí tyrany ve 4. století př. Kr. nebo bojových střetů s okolními městy, přičemž nové a nové důkazy o její kulturní integraci do řeckého světa se dodnes objevují při vykopávkách. Katánie zažila největší rozkvět během římské nadvlády, kdy byla v roce 21 př. Kr. povýšena na kolonii, což umožnilo městu ekonomický růst, urbanistický rozvoj a podpořilo výstavbu mnohých významných budov, z nichž dodnes se dochoval nap. římský amfiteátr. [11]

Obr. 15
Suterén amfiteátru v Katánii,
Louis Ducros, 1778.

ČASOVÁ OSA

729 př. Kr.
Založení Katánie řeckými kolonisty.

263 př. Kr.
Dobytí Římany – Katánie získala na významu a prestiži.

1239
Katánský slon se stal oficiálním symbolem města.

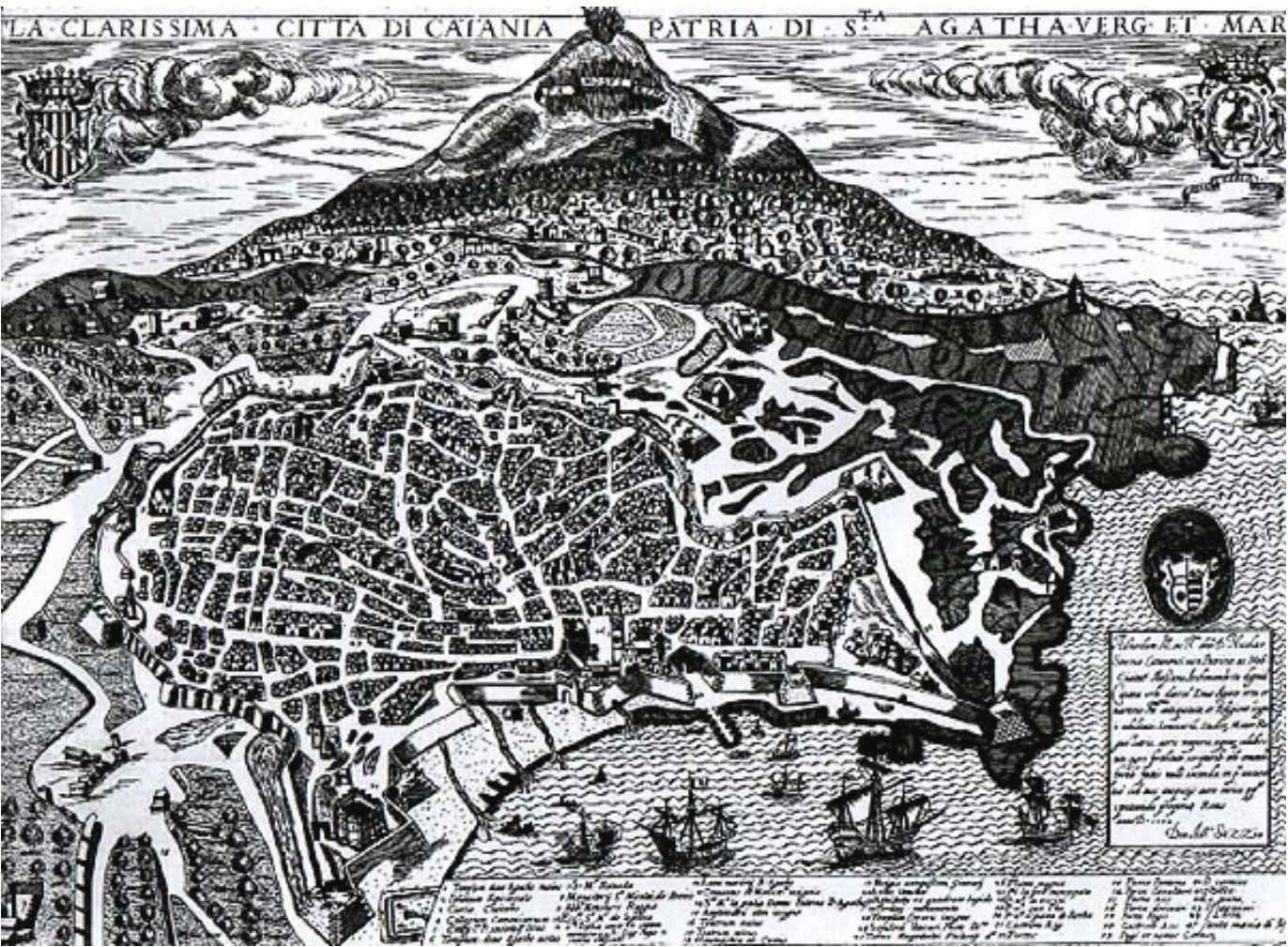
1434
Založení katánské univerzity

1559
Založení benediktinského kláštera San Nicolò l'Arena

1669
Erupce Etny

1693
Zemětřesení

1694
Generální plán pro obnovu a rekonstrukci města

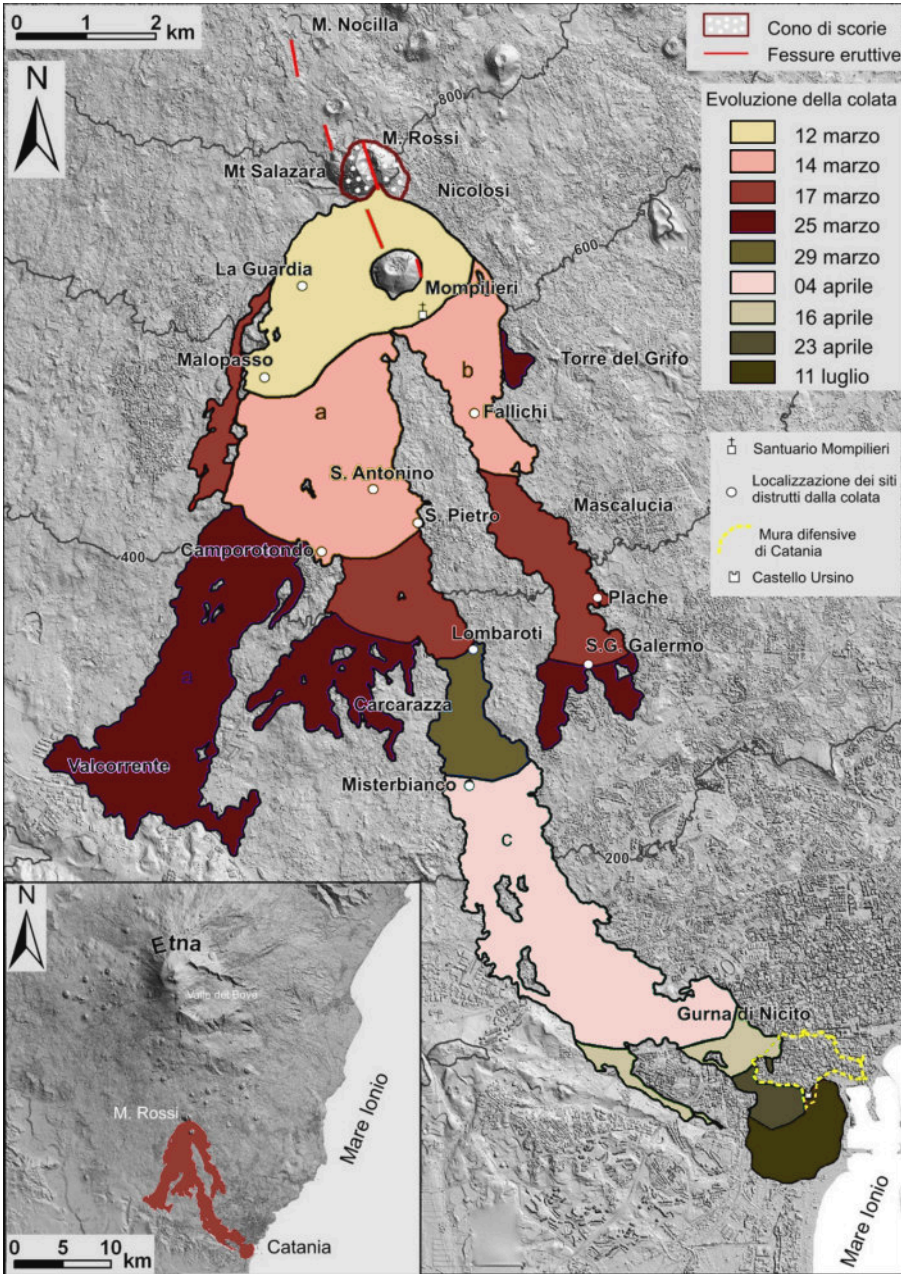
Obr. 16
Papír zhotovený Nicolasem van Aelstem v roce 1592 na objednávku Antonia Stizzii, který zobrazuje tehdejší podobu města Katánie.

STŘEDOVĚK A RENESANCE

V pozdním středověku a renesanci zažila Katánie další období růstu, a to především díky významnému obchodnímu postavení, vlivu univerzity založené v roce 1434 a politické rovnováze mezi církevní a světskou mocí. Město bylo ovlivněno rozmachem křesťanství, které se i přes dlouho trvající vlivy řecko-byzantských a saracénských kultur prosadilo, což následně vedlo k výstavbě mnoha chrámů a kostelů. Významným milníkem se stalo přemístění benediktinského kláštera San Nicolò l'Arena do Katánie, což upevnilo její prestiž. Konec tohoto prosperujícího období však poznamenaly katastrofy – erupce Etny v roce 1669 a zemětřesení v roce 1693, které město téměř zničily a ovlivnily jeho vývoj na další staletí. [10] [11]

ERUPCE ETNY R. 1669

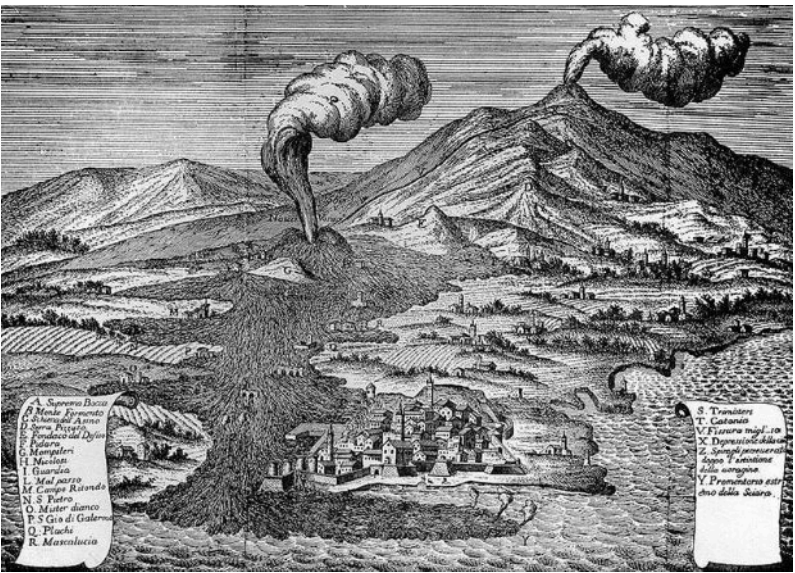
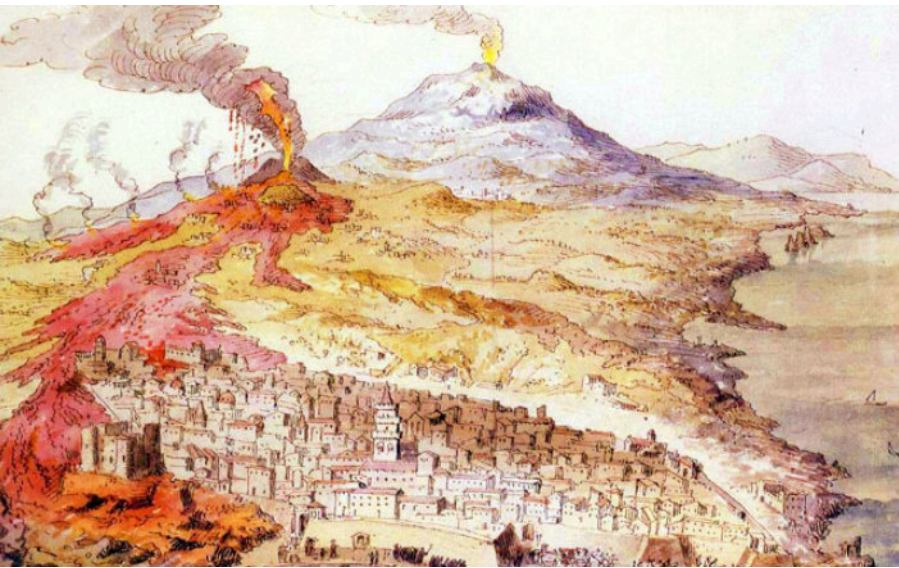
Etna je se svou nadmořskou výškou 3320 m nejvyšším aktivním vulkánem v Evropě. Mezi lety 1500 př. Kr. a 1669 n. l. je zaznamenáno okolo 70 erupcí, z nichž pouze 14 se odehrálo před začátkem našeho letopočtu. Největším a nejničivějším ze všech byl právě výbuch v roce 1669, při kterém sopka vyvrhla okolo 830 milionů metrů krychlových lávy a poničila okolo 14 sídel. Vývoj regionu byl touto událostí poznamenán po celá staletí, a to jak kulturně, tak hospodářsky. Jižně od Etny bylo zničeno nebo znehodnoceno okolo 13 % obdělávatelné půdy a dodnes je v těchto místech možná pouze omezená zemědělská činnost. Proud lávy znamenal také fyzickou bariéru na západní straně města, která musela být v následujících desetiletích v některých místech odtěžena, aby byl umožněn další urbánní rozvoj. [10] [11]

Obr. 17
Vývoj lávového pole po erupci z roku 1669 rekonstruovaný Brancou et al. (2013 - upraveno a přeloženo 2024), s lokalizací sídel a hlavních lokalit zasažených lávovým proudem. Lávová ramena: a) západní, b) východní, c) jihovýchodní.

Důležité je zde znázornění postupného vývoje lávového proudu. Erupce trvala po dobu několika měsíců a některá sídla (včetně Katánie) tak měla dostatek času na evakuaci. Samotné město bylo zasaženo pouze v jihozápadní části. Hradby postavené z lokálního lávového kamene dlouho lávovému proudu odolávaly, avšak nakonec došlo k jejich proboření. Zasaženy byly stavby ležící těsně za hradbami, mezi kterými byl i tehdejší benediktínský klášter.

Obr. 18
Umělcovo zobrazení objemné erupce z roku 1669 ukazuje proud lávy pohlcující jihozápadní hradby města Katánie a následně ústící do moře. Malba zachycuje také vznikající Monti Rossi - 46 metrů vysokou dvojici pahorků stojících v místě pukliny, odkud masivní erupce začala. Autor neznámý, cca. 1687.

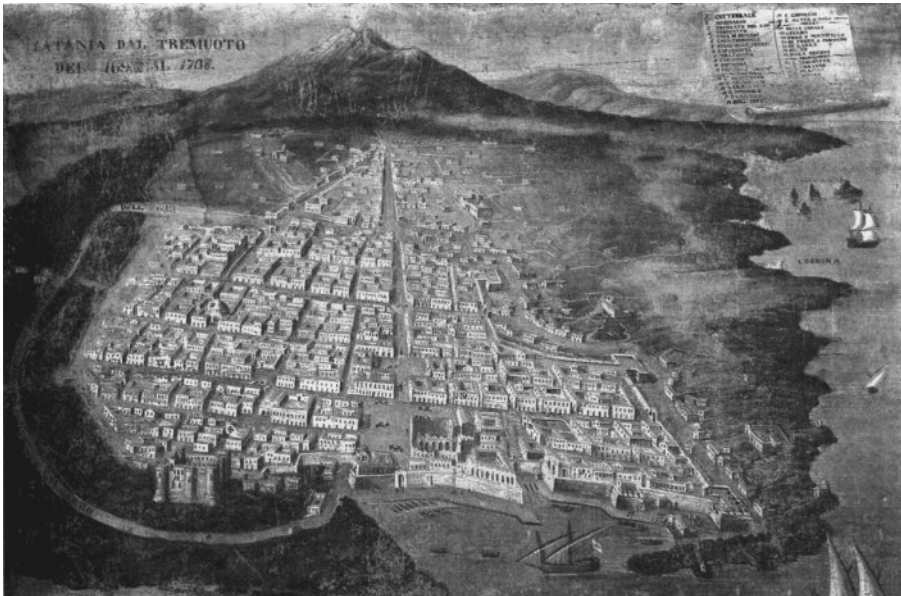
Obr. 19
Etna a Katánie. Rytina Faustina Anderloniho (1766-1847).

Obr. 20
Projekt reorganizace hradeb Katánie. Kresba dona Carlose de Grunembergh z března 1673, zobrazující oblasti města poničené proudem lávy z roku 1669.

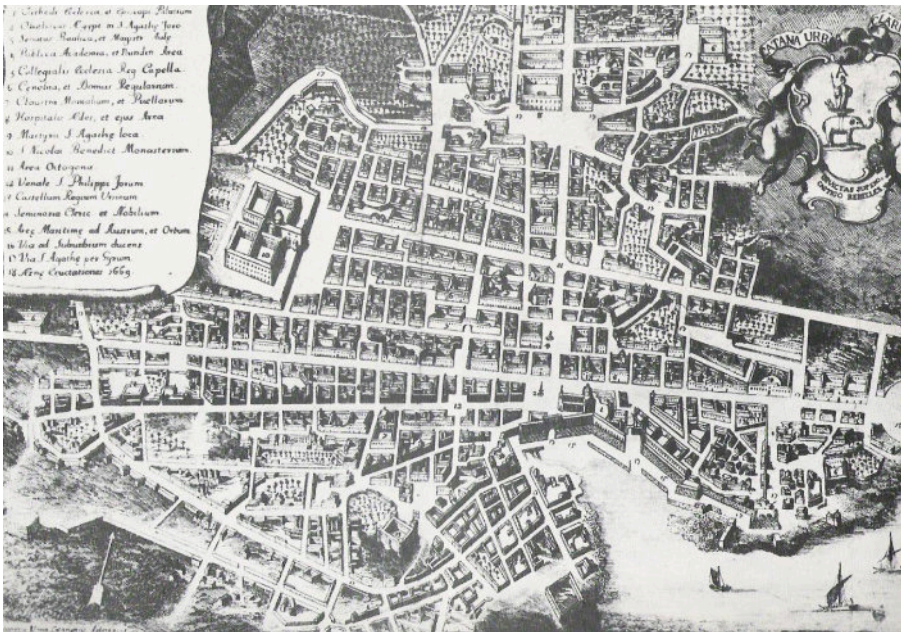

NOVOVĚK

Dnešní podoba Katánie má svůj původ na úplném konci 17. a hlavně v počátcích 18. století. V reakci na přírodní katastrofy, jakými byly výbuch Etny a masivní zemětřesení v roce 1693, byl v červnu následujícího roku vypracován generální plán pro obnovu a rekonstrukci města. Novým protiseismickým opatřením mělo být definování hlavních širokých silničních os, které nahradily starověké klikaté uličky. Město bylo dále rozděleno na dvě části – západní měla levnějšími cenami pozemků nalákat nižší dělnické třídy k obydlení lávou zpustošených oblastí, zatímco ve východní se soustřeďovala sídla církevní i světské šlechty. Jedním z nejvýznamnějších architektů, jehož tvorba se promítla ve výsledné podobě sicilské metropole, byl patrně Palermo G. B. Vaccarini, který na rekonstrukci města pracoval po několik desetiletí. [11]

Obr. 21
Katánie v roce 1708, již částečně rekonstruována. Malíř zachytil např. vozy pohybující se volně v nových širokých ulicích, jako i temné lávové pole obklopující hradby města po celé jihozápadní délce.

Obr. 22
Katánie v roce 1780 (A. Vacca). Nejdůležitější stavbou zbudovanou v Catanii po roce 1693 se stal benediktinský klášter San Nicolò, pyšníci se dodnes jedním z největších italských kostelů.

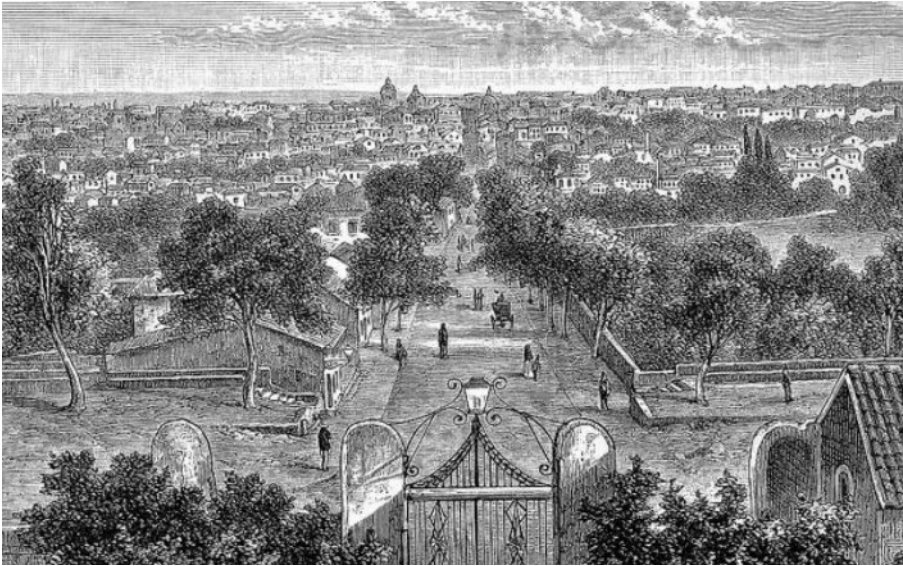

Obr. 23
Plán Katánie a okolí, 1867. Dnešní Parco della Susanna se nachází v blízkosti vesnice Cibali.

19. – 20. STOLETÍ

V roce 1817 byla reformována sicilská administrativa, což vedlo k vytvoření sedmi rovnocenných provincií a novému uspořádání měst, přičemž Katánie se stala významným centrem. Díky zemědělství, průmyslovému růstu a strategické poloze se populace města výrazně zvýšila a do konce 19. století dosáhla statutu kulturního a obchodního centra. Rozvoj průmyslu zahrnoval především zpracování síry a obchod s citrusy, což přispělo k diverzifikaci sociální struktury a rozvoji dopravní infrastruktury. Ve městě se formovala různá politická hnutí, od liberálů po socialisty, která odrážela rostoucí povědomí o sociálních otázkách. Významní umělci a intelektuálové jako Giovanni Verga či Angelo Musco dodali Katánii kulturní prestiž, zatímco veřejné investice města, například do divadel a infrastruktury, podporovaly jeho modernizaci. [11]

Obr. 24
Netradiční rytina zachycuje pohled skrz město dolů k moři. V popředí je zobrazen příměstský park s alejí a ovocnými sady, pravděpodobně dnešní zahrady Gioeni. Autor neznámý, 1880.

První světová válka bohužel přinesla významné ekonomické oslabení a během druhé světové války utrpělo město značné škody, nejvíce z bombardování v červnu roku 1943.

Poválečný vývoj znamenal pro Katánii znovu se opakující období přestaveb a dalšího rozšiřování města. Mezi 50. a 60. lety vznikla průmyslová zóna Pantano d'Arce a tato éra změn, během které znovu sílil i obchod, přinesla městu trefné označení „Milán Jihu“. Urbanistická expanze probíhala rozporuplně: některé směry nabádaly k demolici historické čtvrti San Berillo, zatímco japonský architekt Kenzo Tange navrhl plán rozvoje, který podporoval rovnoměrnější rozvoj města. V 70. letech však růst narazil na vzestup mafie, která začala ovlivňovat ekonomiku, politiku i občanský život.

Navzdory těmto výzvám a dalším politickým změnám během 2. poloviny 20. století si město uchovalo moderní a liberální identitu, oživilo svůj historický střed, začalo podporovat kulturní a umělecké aktivity a zlepšilo dostupnost služeb v chudších čtvrtích. [11]

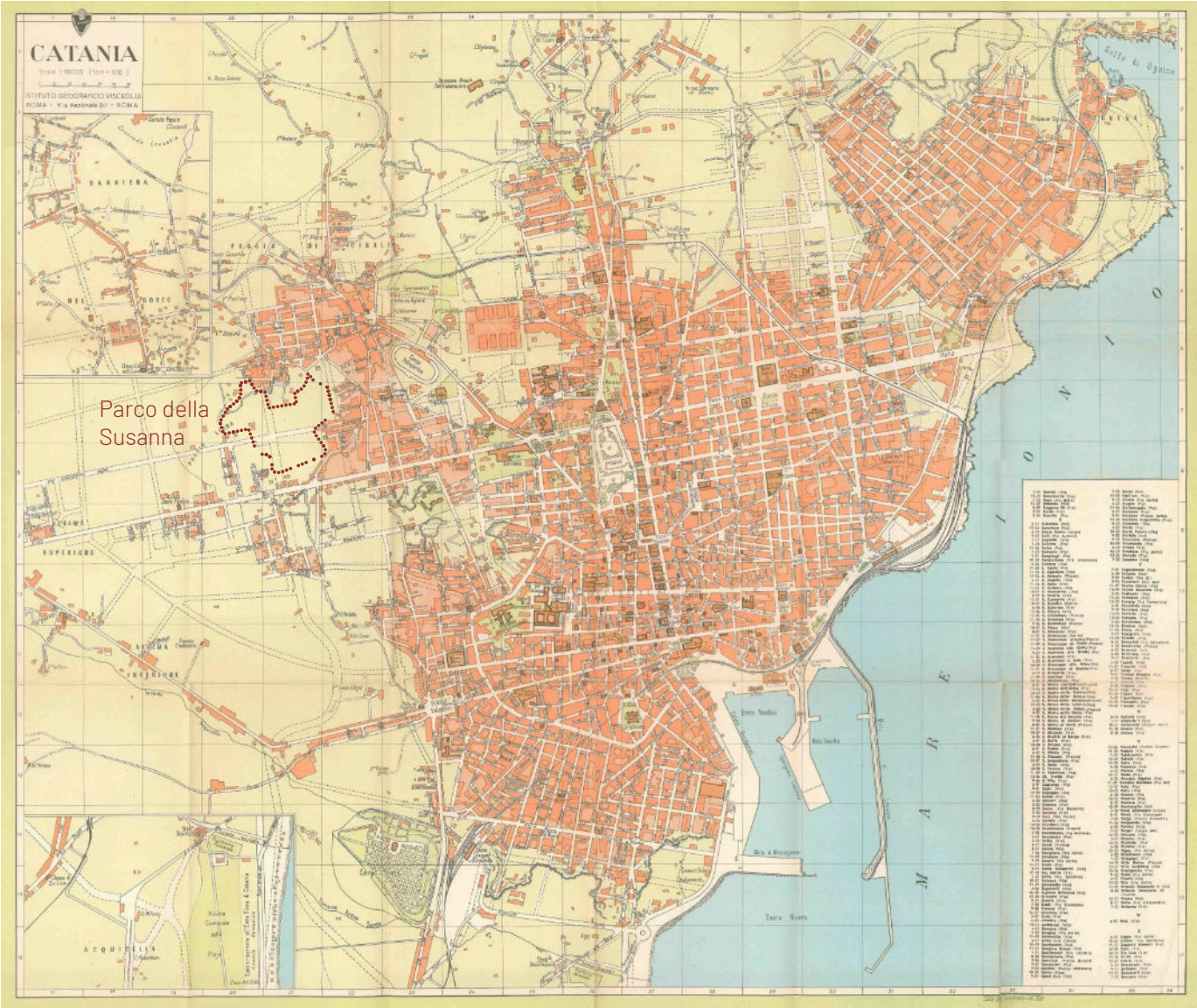
Obr. 25
Železnice byla do Katánie zavedena ve druhé polovině 19. století ve spojení s rozmachem obchodu s citrusovými plody.

Obr. 26
Britové vstupující do Katánie v srpnu 1943. (Via Etnea)

Obr. 27
Katánie a okolí, 1950. Město se rozšiřuje na západ, dnešní Parco della Susanna se dostává do těsnějšího obklopení zástavbou. Mapa ukazuje mimo jiné i tehdejší plánovanou dostavbu, která zahrnovala několik ulic protínajících samotný park. Tento plán však nikdy nebyl zrealizován.

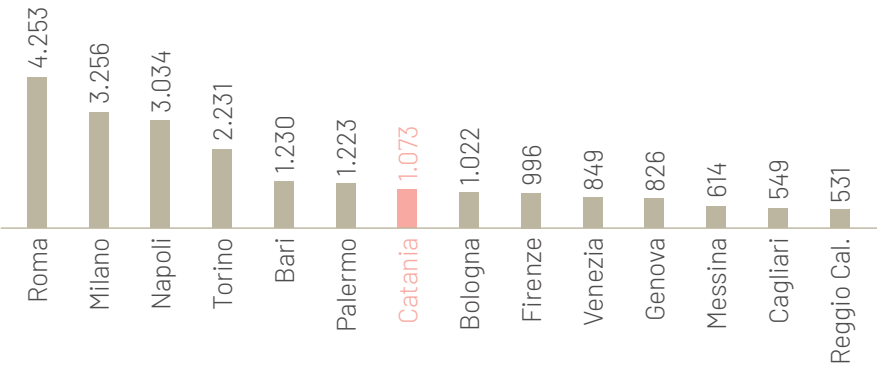
1.4 Obyvatelstvo a urbanismus

POPULACE

Katánie je jedním ze sedmi metropolitních měst jihu. S celkovým počtem obyvatel 1,072 mil. je sedmou nejlidnatější metropolí Itálie. Průměrný věk činí 44,3 let, což je o 3,1 roku méně než celostátní průměr. Jedním z negativních demografických fenoménů, který se zároveň týká celého jižního regionu, je v posledních letech stále rostoucí trend vylidňování. Jen za posledních pět let přišlo město o cca. 43 000 obyvatel.

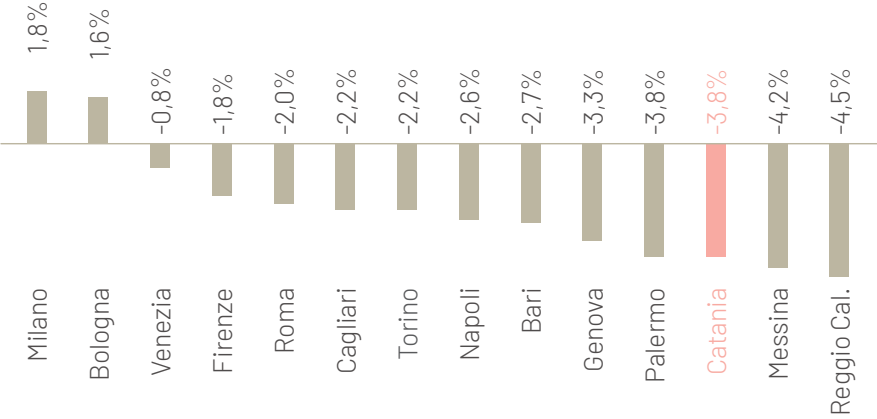
POČET OBYVATEL ITALSKÝCH METROPOLÍ

Po Palermu je Katánie druhou největší metropolí Sicílie. Samotné město bez přilehlých satelitů však z celkového počtu tvoří pouze asi 300 tis. obyvatel. (Data jsou z roku 2022, převzata ze Strategického plánu metropolitního města Katánie.)[1]

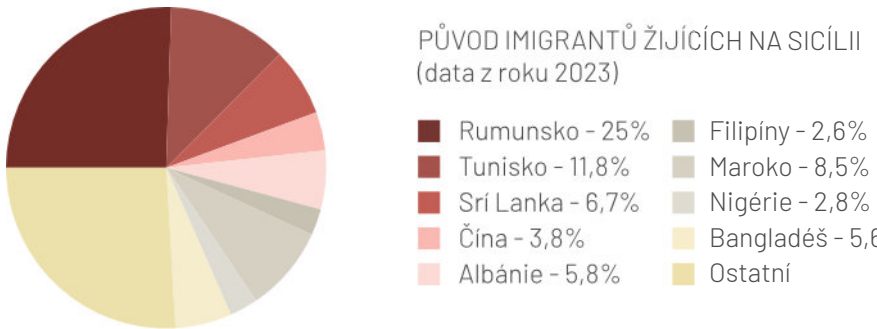
MÍRA RŮSTU POČTU OBYVATEL V ITALSKÝCH METROPOLÍCH MEZI LETY 2016-20

Důvodem úbytku obyvatel v jižních regionech je jednak odchod lidí za prací (na sever Itálie nebo dále do Evropy), avšak dalším faktorem je také snižování porodnosti. Na Sicílii se porodnostní index v polovině 20. století pohyboval kolem hodnot 2,9-3,5, v roce 2023 už to bylo jen 1,3, což je méně než celoevropský průměr. [1]

PODÍL IMIGRANTŮ

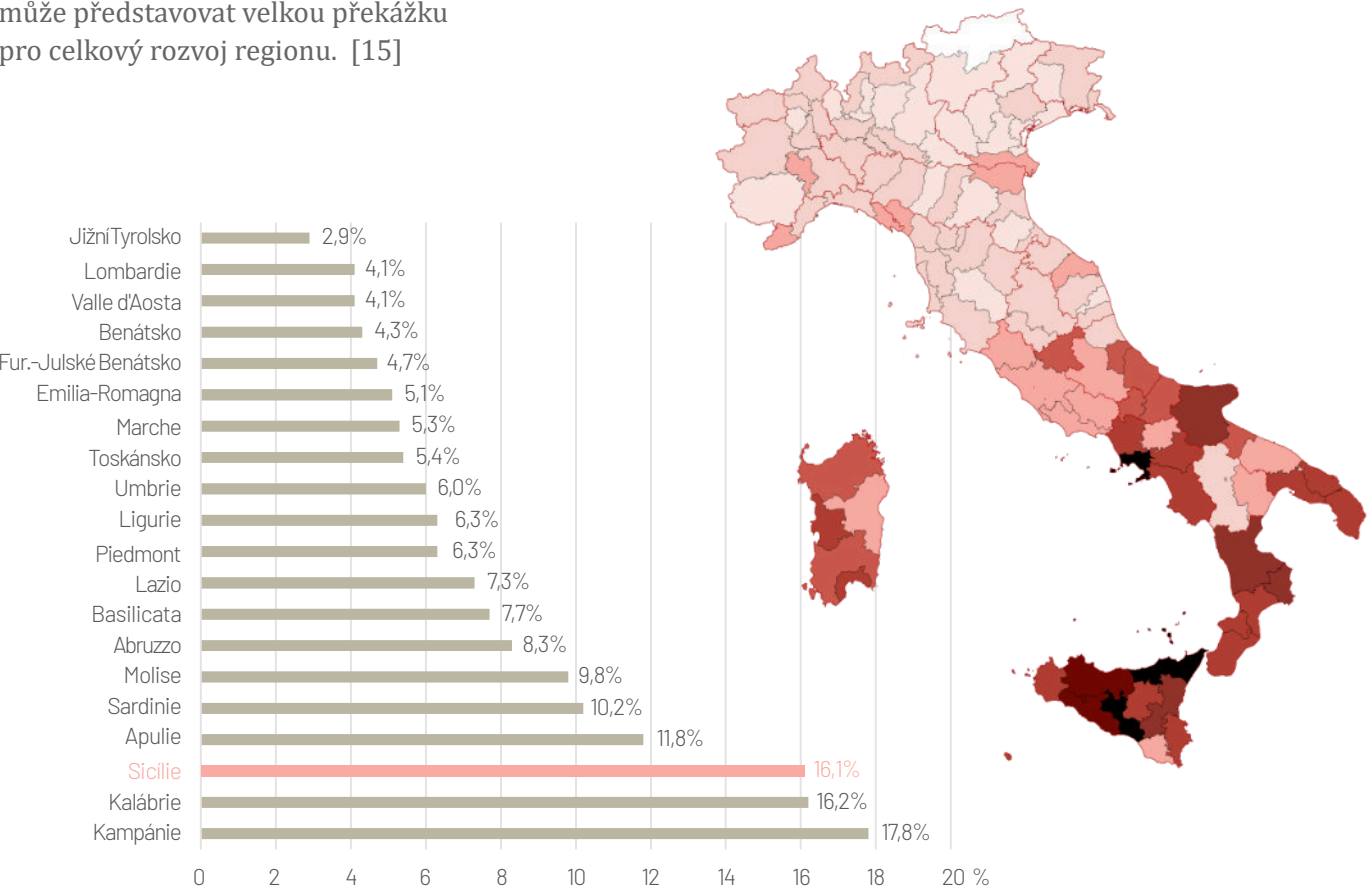
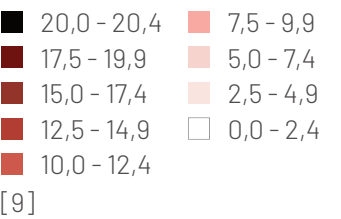
Podíl cizinců s trvalým pobytem na území regionu Sicílie činil v roce 2024 4,2 % z celkového počtu obyvatel (což je výrazně pod celostátním průměrem - 9 %). V samotné katánské metropoli žije přitom 18,1 % z celkového počtu cizinců v regionu - přibližně 38 000 imigrantů.

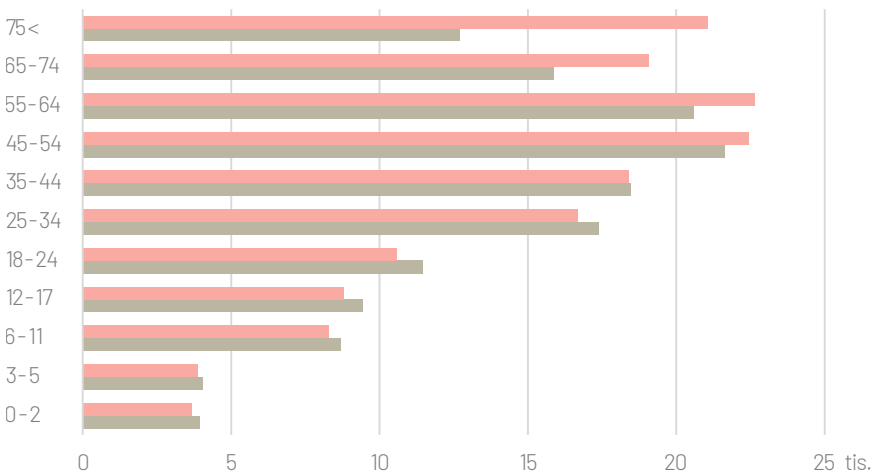
NEZAMĚŠTNANOST

Italská míra nezaměstnanosti dosáhla v roce 2024 6,5 %. Ačkoliv toto číslo od roku 2018 spíše klesá, řadí se Itálie mezi členské státy EU s největším podílem nezaměstnaných osob a vykazuje nejhorší hodnoty mezi zeměmi G7. Nedostatkem pracovních příležitostí jsou přitom nejvíce postiženy tři hlavní skupiny: obyvatelé jižních regionů, mladí lidé a ženy. Více než 22 % osob ve věku 15 až 24 let bylo v roce 2023 bez práce, zatímco u osob starších 50 let to bylo méně než 5 %. Tato kombinace je spolu s trendem vylidňování pro oblast Katánie kritickou a v budoucnu může představovat velkou překážku pro celkový rozvoj regionu. [15]

MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI V ITALSKÝCH REGIONECH (%)

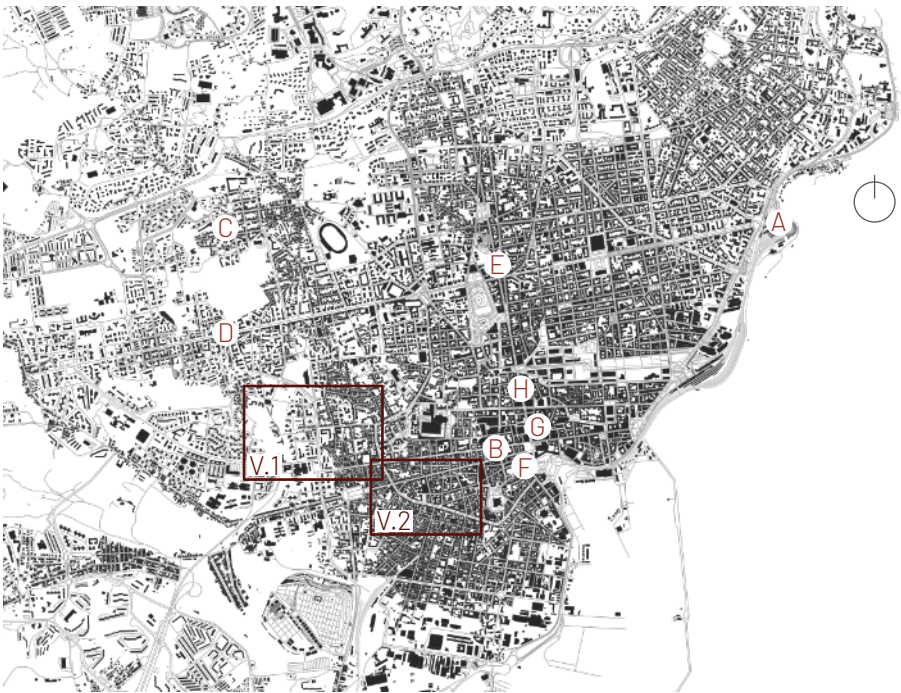
SLOŽENÍ POPULACE

Věkové složení populace odráží trend odcházení převážně mladé generace z regionu za lepšími životními a pracovními podmínkami. Zároveň poukazuje na celkové stárnutí obyvatelstva, kdy starší 45 let tvoří 51 % celkové populace. Průměrný věk činí 42 let u mužů a 45 let u žen.

[1]
Ženy (52 %)
Muži (48 %)

CHARAKTER MĚSTA

Obrázek města je typický poměrně hustou, na mnoha místech nekontrolovaně se rozvíjející zástavbou. Hustota zalidnění Katánie je zhruba 1700 obyv./km² (asi o 1000 obyv. méně než v Praze), avšak chybí zde kvalitní veřejný prostor, mnoho staveb je navíc neobydlených a nevyužívaných.

Mapové výřezy

V.1 - Hustá městská zástavba přecházející ve volněji zastavěné, zemědělsky či průmyslově využívané části města. [8]

V.2 - Městská čtvrť San Cristoforo s částečně rastrovitým, částečně rostlým půdorysem. [8]

Charakteristické snímky

A - Podoba katánského pobřeží. V blízkosti města se nenacházejí písčité pláže, pobřeží je tvořeno převážně lávovými útvary. Okraj města je z velké části zabraný dopravními stavbami a přístup k vodě je značně omezen. (Obr. 28)

B - Římský amfiteátr. Je zde patrná vrstevnatost kulturní památky s mnoha pozdějšími a novějšími přístavbami. (Obr. 29)

C - Ulička v městské čtvrti Cibali. V mnohých částech Katánie je v uličních profilech problematicky řešený či zcela absentující prostor pro chodce. (Obr. 30)

D - Charakteristický snímek městské třídy v západní části města. Z dopravního hlediska převažuje individuální automobilová doprava. Uliční parter je živý, plný drobných podniků, avšak naprosto chybí vizuální regulace, celkový obraz ulice je zmatený a neuspořádaný. (Obr. 31)

E - Město je položeno ve svahu. Ulice jsou ve většině případů jednosměrné, bezbariérovost často není řešena. (Obr. 32)

F - Známary katánský rybí trh v blízkosti Piazza del Duomo. Trhy se zde konají každé dopoledne a jsou oblíbenou turistickou atrakcí. (Obr. 33)

G - Snímek střešní krajiny v centru města. Převažujícím materiálem je keramická krytina, k domům jsou často svépomocí doplňovány menší přístavby kryté mnohdy levnými plechovými trapézami či jinými cenově dostupnými materiály. (Obr. 34)

H - Hlavní třída a pěší zóna Via Etnea. Ulice tvoří hlavní městskou osu a mimo jiné spojuje náměstí Piazza del Duomo se zahradami Bellini. (Obr. 35)

VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Řešené území mělo v minulých letech zemědělské využití, dnes už tato funkce není příliš aktuální a většina plochy jakoukoliv funkci postrádá. V blízkém okolí se podobných ploch bez využití nachází několik, bývají zpravidla oplocené a nepřístupné, často se stávají skládkami odpadu. V docházkové vzdálenosti se nachází fotbalový stadion Angelo Massimino, který je domácím stadionem FC Catania. V okolí je také několik školských zařízení a na severní hranici území přímo sousedí s areálem supermarketu.

MAPA VYUŽITÍ ÚZEMÍ

LEGENDA

- 1

kompaktní zástavba
- bydlení, obchod, služby
- 2

zemědělství
- 3

travnaté nebo křovinné
plochy bez využití
- 4

ruderní plochy a sklárky
- 5

městská zeleň
- zahrady a parky
- 6

rekreační a sportovní plochy
- hranice řešeného území

OBČANSKÁ VYBAVENOST

LEGENDA

- čerpací stanice
- pošta
- sportovní zařízení
- kostel/modlitebna
- školská zařízení
- supermarket
- divadlo
- 1

fotbalový stadion
Angelo Massimino (Obr. 36)
- 2

divadlo Giovanni Verga (Obr. 37)
- 3

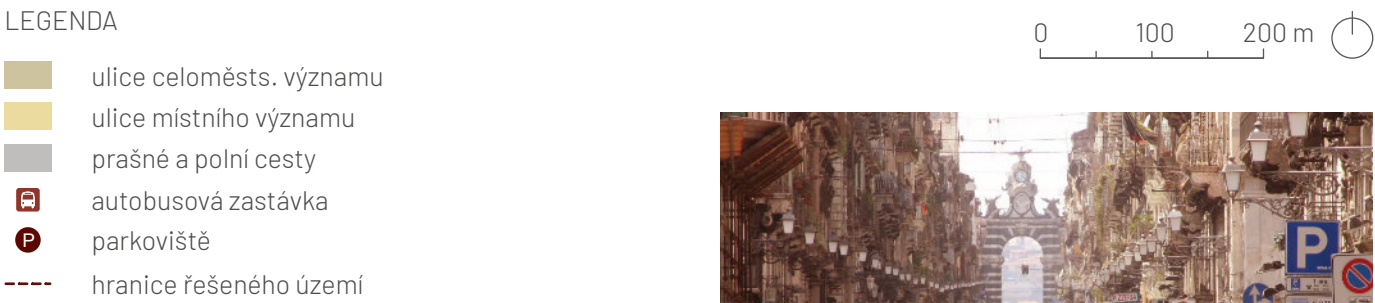
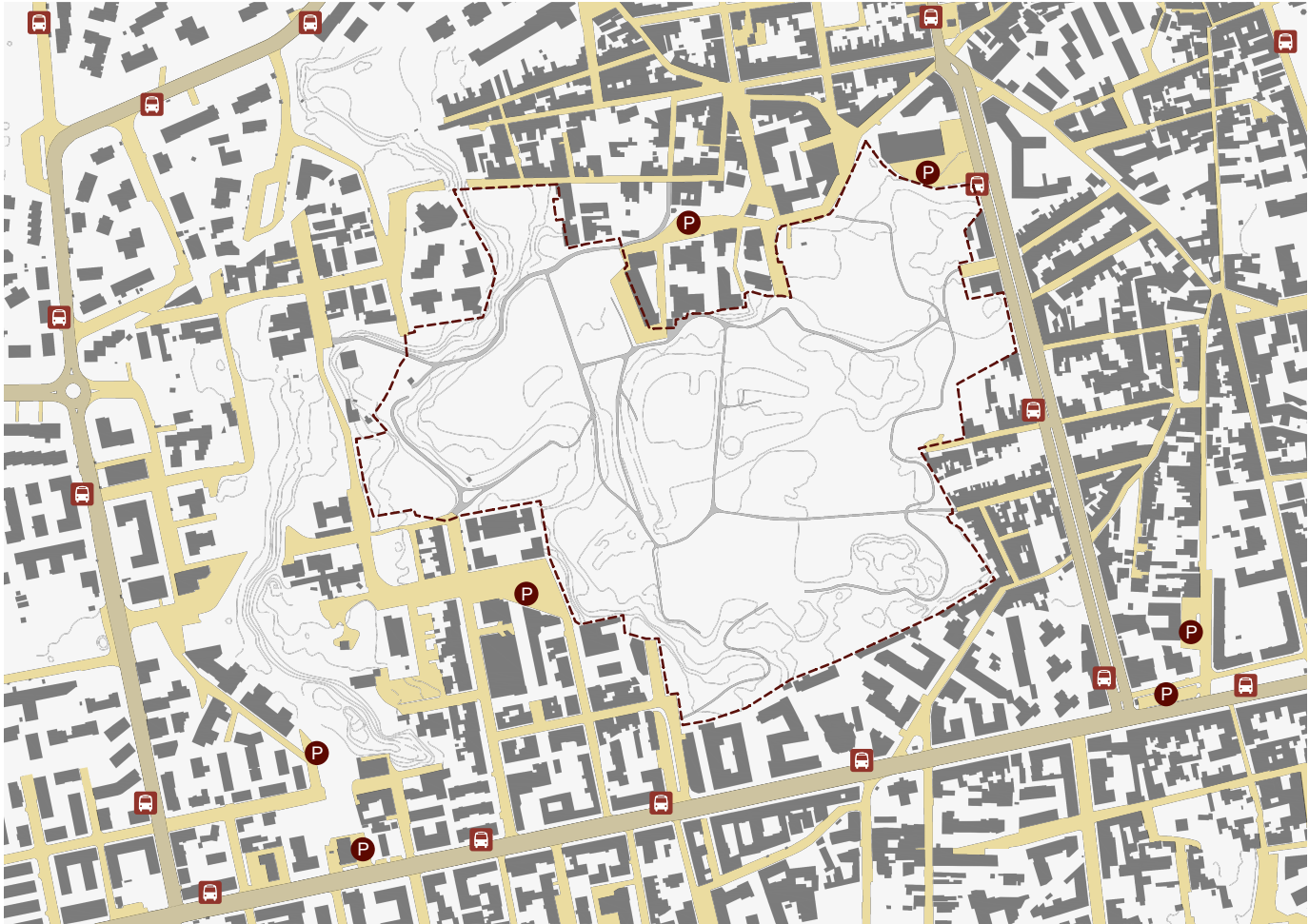
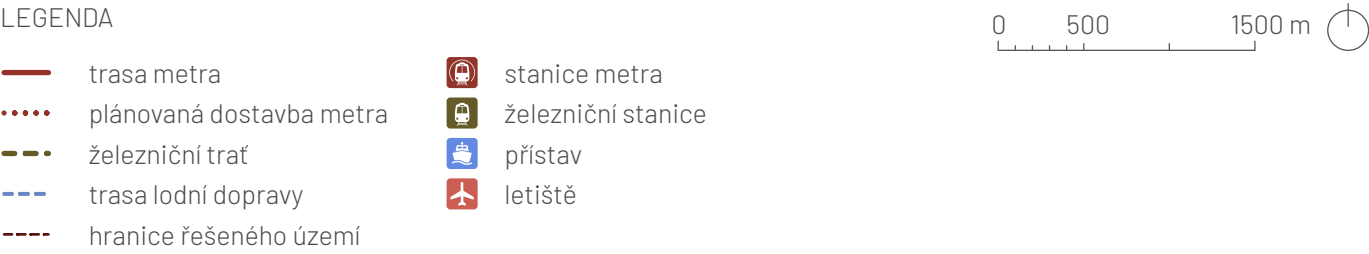
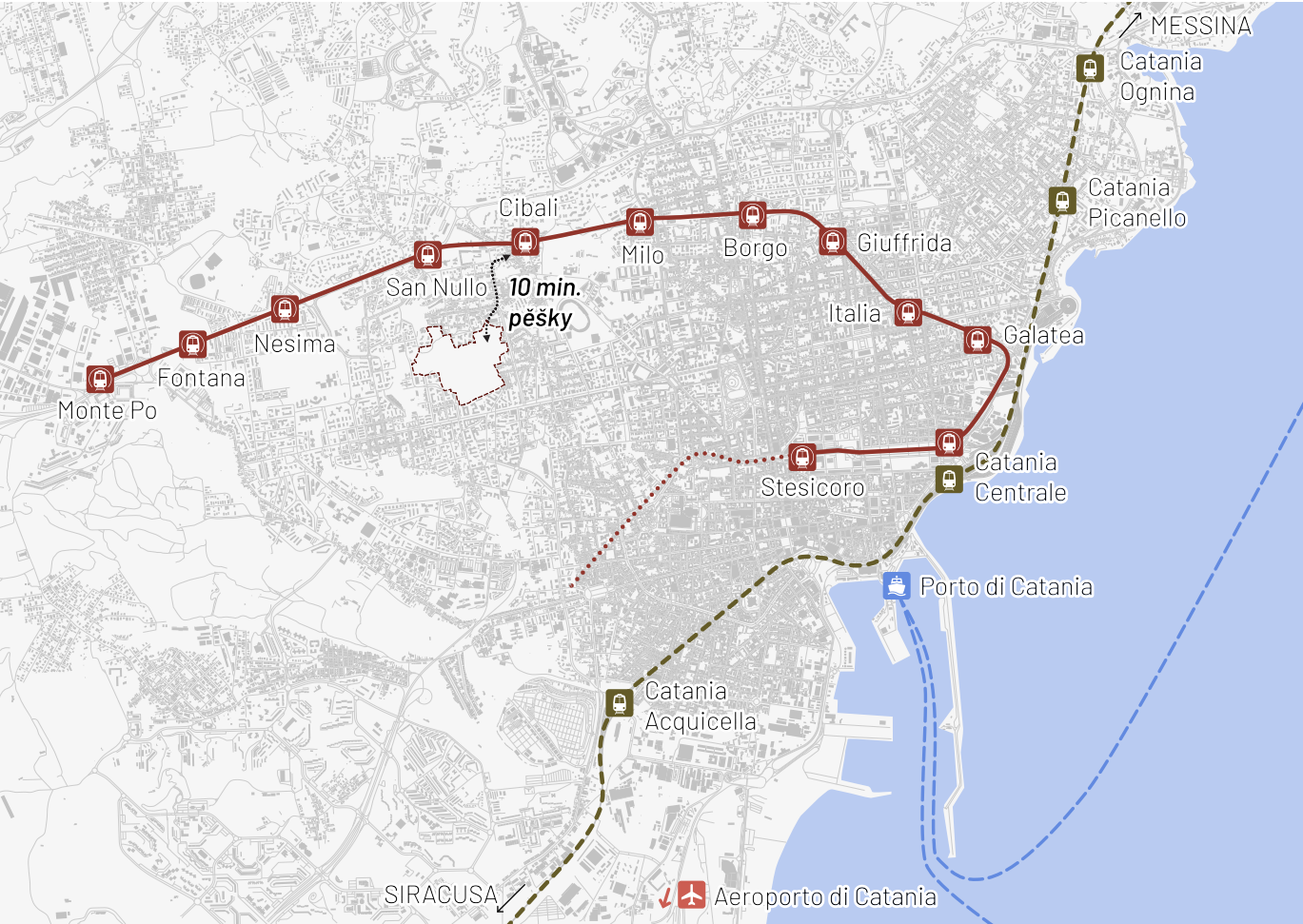
kostel San Luigi (Obr. 38)
- 4

základní a mateřská škola
Federico de Roberto

DOPRAVA

Hlavním způsobem dopravy je v Katánii bezesporu doprava automobilová. Pro pohyb po městě jsou také hojně využívány různé druhy motorek či skútrů. Cyklodoprava a jakákoliv infrastruktura s ní spojená ve městě téměř chybí. Městská hromadná doprava je řešena převážně autobusy, kromě toho ve městě funguje jedna linka metra. Do Katánie se dá dostat letecky, letiště Vincenzo Belliniho je jedním z nejvytíženějších letišť v Itálii, které ročně odbaví okolo 10 milionů cestujících. Metropole je s okolními městy propojena železniční tratí a z katánského přístavu odplouvají lodě např. na Maltu nebo na Liparské ostrovy.

Řešené území se nachází v docházkové vzdálenosti stanice metra Cibalì, v blízkém okolí je také hned vícero autobusových zastávek. Park je při pominutí stávajícího oplocení jednoduše přístupný z hlavní třídy Viale Mario Rapisardi a parkoviště jsou situována po jeho obvodu.

Obr. 39
Pohled skrz ulici Via Garibaldi, jednu z hlavních městských tříd. Pro Katánii je stejně jako pro mnoho italských měst typická neorganizovanost a přeplněnost uličního prostoru.

Obr. 40
Autobusová zastávka v centru města. Místní MHD postrádá přehledný informačně orientační systém.

1.5 Zemědělství a systém zeleně

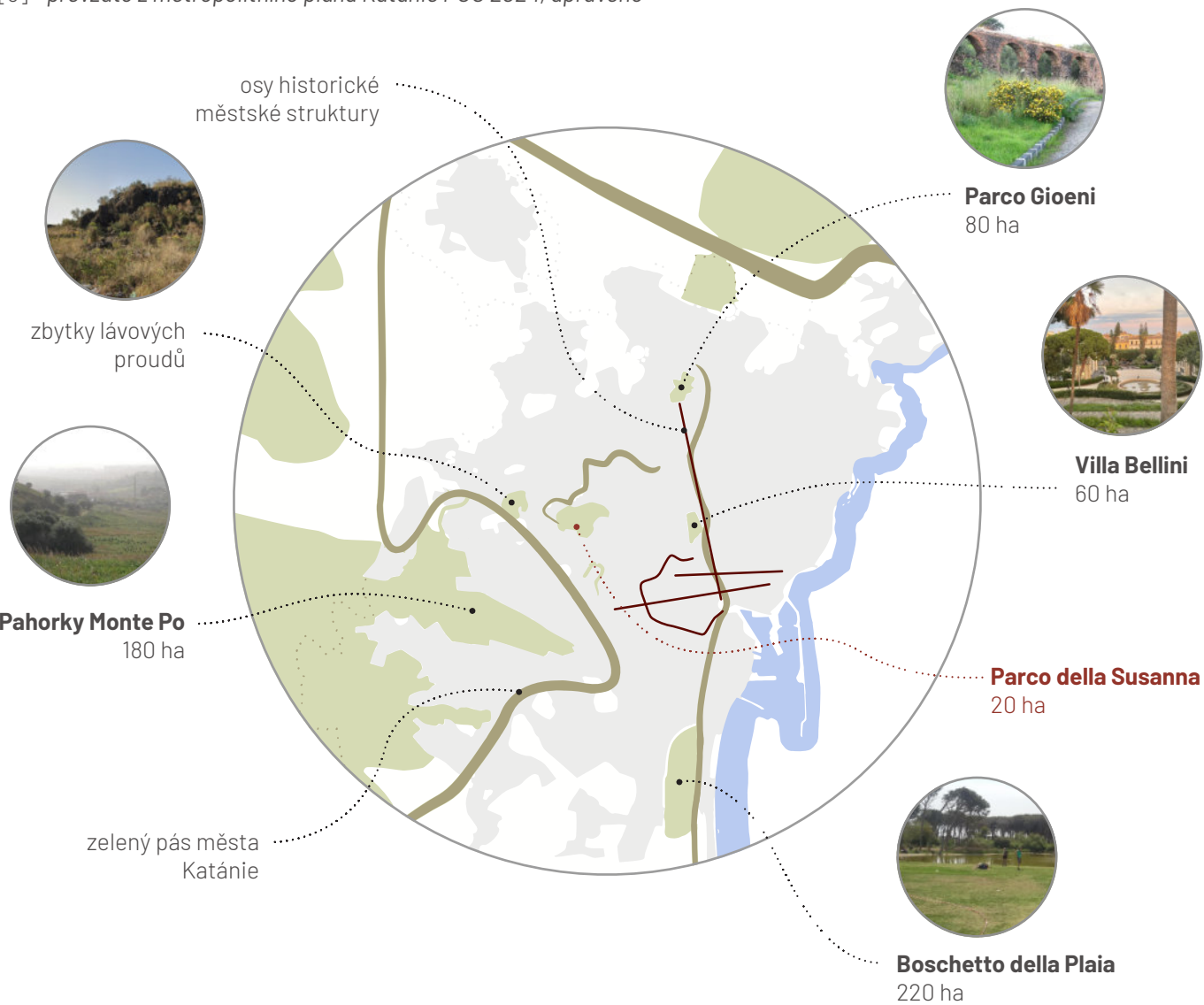
SYSTÉM ZELENĚ

Katánie je postižena kritickým nedostatkem městských zahrad a parků. Disponuje v přepočtu pouze 17 m² zelené plochy na obyvatele, což je řádově asi 10x méně než v Praze. S ohledem na klimatické podmínky by však systém zeleně měl být v politice urbanistického plánování na předních příčkách a zelené plochy by měly tvořit ucelený komplex, který by napomáhal mírnit letní vedra a sucha.

Ze současných fungujících parků je důležité vyzdvihnout Parco Gioeni a Villa Bellini, které byly součástí městského konceptu již v minulosti a dodnes jsou udržované, oblíbené a hojně navštěvované.

KONCEPT SYTÉMU ZELENĚ MĚSTA KATÁNIE

[3] - převzato z metropolitního plánu Katánie PUG 2024, upraveno

VEGETAČNÍ PLOCHY V OKOLÍ

LEGENDA

- 1 zeleň průmyslových areálů (bez druhového rozlišení)
- 2 zeleň rekreačních a sportovních areálů (bez druhového rozlišení)
- 3 vegetace rudérálních ploch a skládek (bez druhového rozlišení)
- 4 zeměděl. plochy částečně nebo min. využívané
- 5 subnitrofilní suché louky podléhající sukcesi (*Brometalia* sp.)
- 6 dubové porosty (*Quercus ilex*)
- 7 keřové porosty (*Spartium junceum*)
- 8 nízké keřové porosty (*Pistacia lentiscus*, *Olea europaea* var. *syvestris*)
- hranice řešeného území

Řešené území je stávající vegetační plochou, převážně se jedná o zemědělskou, dnes již zřídka využívanou plochu, která podléhá postupné přirozené sukcesi. Jižní a střední část území je porostlá nízkou keřovou vegetací, zbytek je pokryt suchým travním porostem.

V území se nachází jen minimum vzrostlých stromů, převážně se jedná o borovice pinie. Vzhled vegetace je v průběhu roku proměnlivý, nejvíce je ovlivněn podzimními dešti, po kterých má park nejzelenější charakter. V horkých letních měsících naopak bylinné patro usychá.

ZEMĚDĚLSTVÍ

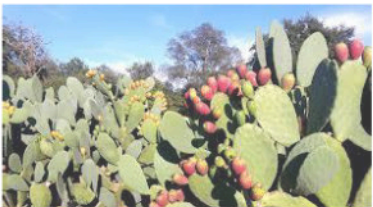
Zemědělství hraje i přes urbanizovanost prostředí významnou roli v hospodářství, ale i v kulturním dědictví metropolitní oblasti. Iniciativy městského plánování, včetně projektu „Catania 2030“ Piano Urbanistico Generale (PUG), zdůrazňují význam cekového zlepšení infrastruktury a investic do udržitelného zemědělství, a to především kvůli výzvám, které s sebou přináší změna klimatu. [3]

Město již v minulosti podpořilo některé projekty zaměřující se na udržitelné a alternativní formy hospodaření. Důležitou roli v prosazování těchto projektů však vždy hraje místní komunita a občanská iniciativa.

C. Zemědělský průmysl a nutriční produkty

207. Lze identifikovat tři specifická zemědělsko-průmyslová odvětví spojená s povoláními územních makrooblastí metropolitního města Katánie, která by mohla přilákat nové investice s ohledem na rozvoj místních dodavatelských řetězců v odvětvích nutraceutiky a oběhového hospodářství.

Opuncie

Řetězce citrusových plodů a dalších místních produktů

Tropické plodiny s vysokým potenciálem (mango, avokádo a mučenka)

Zájmová odvětví spojená s agroprůmyslem a nutraceutikou v metropolitní oblasti Katánie. Zdroj zpracování: Evropský dům - Ambrosetti, 2021.

ZEMĚDĚLSKÉ VYUŽITÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Oblast dnešního Parco della Susanna byla odedávna zemědělsky využívána. I po plošném urbanistickém rozvoji Katánie zůstaly zdejší části úrodné půdy nedotčeny a ještě před několika lety zde přetrvávaly pastvy a drobná políčka, spolu s několika zemědělskými budovami. Tento způsob využití území zanikl po požáru a developerských tlacích v roce 2017. Od té doby leží půda ladem a většina zemědělských staveb byla zbořena nebo značně poničena.

Archivní ortofoto z roku 2008 ukazuje zemědělské využití území, které přetrvalo až do nedávných let. Snímek zachycuje několik staveb sloužících k hospodářským účelům. [6]

0 50 100 m

Obr. 41(nahoře)
Výřez z Piano Urbanistico Generale (PUG) popisující cíle metropolitní oblasti v zemědělském průmyslu a nutraceutice. Přeloženo.

Obr. 42-43 (dole)
Jeden z místních projektů propojuje produkční funkci zahrady spolu s neziskovou církevní iniciativou, která poskytuje zázemí znevýhodněným Italům a severo-africkým uprchlíkům.

1.6 Bližší vztahy

SOUČASNÝ STAV

Rozsáhlý park uprostřed husté zástavby zůstal téměř zázračně nedotčený. Podobně jako před padesáti nebo sto lety, i dnes je území členěno zemědělskými terasami, k dnešnímu dni však bohužel bez užitku.

V severovýchodním cípu se nachází drobné fotbalové hřiště, o pár desítek metrů vedle je situováno cvičiště pro psy. Některé zemědělské výměry jsou ještě stále využívány k pastvě koní nebo ovcí, zbytek půdy však od požáru v roce 2017 leží ladem. Značná část území je pokryta křovinatým porostem makchiového typu, vzrostlých letitých stromů je zde ale jen pomálu.

Zajímavým fenoménem je Grotta Lucenti, což je uměle vytvořený soubor jeskyní a podzemních chodeb, sloužící kdysi k těžbě červeného písku a šterku. V řešeném území se nachází dva vstupy do tohoto komplexu, jsou však zakryty a znepřístupněny.

LEGENDA

--- hranice řešeného území	P parkoviště	ulice místního významu
--- kamenné zidky - terasy	🎓 vzdělávací instituce	ulice celoměst. významu
— stávající vrstevnice (2 m)	⌛ grotta/jeskyně	prašné a polní cesty
▼ vstupy do území - průchozí	🛒 supermarket	travní a bylinný porost
▼ vstupy do území - uzavřené	✝️ kostel / modlitebna	křovinný porost
🚏 autobusová zastávka	⊙ stávající strom	sportovní hřiště

FOTODOKUMENTACE

Obr. 44-55

GROTTA LUCENTI

Grotta Lucenti se nachází v oblasti Parco della Susanna, asi 200 m severně od farnosti San Luigi. Nejedná se o přírodní jeskyni, ale o člověkem vyhloubenou síť chodeb v severovýchodní části lávového proudu z erupce Etny roku 1669. Tento proud zde překryl vyvýšeninu tvořenou modrošedými slínovými jíly, čímž vznikla prohlubeň později využitá k těžbě. Od počátku 18. století zde horníci těžili červený písek a štěrk – surovinu důležitou pro výrobu omítek a pojiv při obnově města po erupci a následném zemětřesení.

Jeskyni tvoří nízké tunely a komory, místy se zborcenými stropy a lokálně se akumulující vodou. Výška zpravidla nepřesahuje 2 metry. Stěny tunelů mají v důsledku tepelného vlivu lávy tmavě červené zabarvení. Dosud byly nalezeny dva vchody do Grotty Lucenti, ale je pravděpodobné, že je součástí většího podzemního systému. Chodby zřejmě vedou až pod ulicí Sabato Martelli Castaldi a Viale Mario Rapisardi. [4]

Obr. 56–57
Dva nalezené vchody do Grotty Lucenti. Pohyb v jeskyni je kvůli úzkým profilům možný zpravidla pouze po čtyřech.

SEZÓNŇÍ PROMĚNLIVOST

Střídání ročních období je na Sicílii spíše pozvolné. Jaro začíná zpravidla už v březnu a teploty vystoupají brzy k 20 až 30 °C. Léta jsou horká a suchá a většina druhů je přechává ve vegetačním klidu. Podzim nastupuje pomalu, déšť a studené noci přicházejí až s koncem října. V zimě, od prosince do února, je nejchladněji a úhrn srážek je nejvyšší.

Sezónní proměnlivost se obdobně jako u nás odráží v podobě vegetačního pokryvu, na rozdíl od středoevropského klimatu je však barevně nejchudším obdobím léto. Na území parku nejvíce upoutá pozornost bujně kvetení lučního porostu během jarních měsíců.

JARO

Obr. 58–60

LÉTO

Obr. 61–63

PODZIM

Obr. 64–66

ZIMA

Obr. 67–69

1.7 Developerský nátlak

Území v katánské čtvrti Cibali je už od konce 60. let předmětem silného developerského tlaku. Již tehdy zde měl vzniknout administrativní komplex soustřeďující veřejné úřady a služby města. Tento záměr ale otevřel prostor k machinacím: v 80. letech využili situace známí podnikatelé spojovaní s mafií – tzv. "rytíři apokalypsy" – kteří levně skupovali půdu, aby později profitovali ze změn územního plánu. Projekt se však rozpadl spolu s krachem jejich konsorcia i banky Sicilcassa, na kterou přešlo vlastnictví pozemků. Vznikla tak patová situace, která byla znovu rozdmýchána až v posledních letech, kdy byla zvolena strategie opětovného zhodnocení území skrze novou územní variantu.

V červenci 2017 – pouhé dva dny po schválení této varianty radou města – zachvátil oblast ničivý požár. Spekulace o možné souvislosti s developerskými zájmy byly vedením města označeny za „směšné“, avšak načasování vyvolalo vlnu podezření.

Nový plán zahrnuje výstavbu patnácti vícepodlažních budov, komerční zóny, hotelu, univerzitního kampusu a rozsáhlých parkovišť. Město, místo aby hájilo veřejný zájem, schválilo změny, které nahrávají soukromým developerům. A to i přesto, že nové budovy Katánie nepotřebuje – město je plné prázdných bytů, opuštěných domů a nových neprodaných jednotek. [7]

Obr. 70
Předložený návrh nové zástavby na území parku z prosince roku 2016. I přes to, že v roce 1997 rada města prohlásila, že plán obchodního a administrativního města nebude uskutečněn, byla v roce 2017 iniciativa opět protlačena.

Obr. 71
Spáleniště po požáru v roce 2017. Oheň zasáhl většinu území parku a zapříčinil škody ve vegetačním pokryvu. Ze studie archivních leteckých snímků je patrné, že hned několik vzrostlých stromů požár nepřežilo.

Obr. 72 (vlevo dole)
Protesty ze 14.04.2025 v centru města.

Obr. 73 (vpravo dole)
Informativní procházka parkem 04.05.2025.

PROTESTY A OBČANSKÉ INICIATIVY

Během posledního roku se kauza znovu otevřela a park v Cibali se stal mediálním terčem a předmětem protestů na jeho záchranu. Postupně se formující občanské iniciativy usilují o zachování zelené plochy a její přeměnu na městský park či obdobnou formu veřejné zeleně. Ani zastupitelé městské části Cibali s projektem administrativního centra nesouhlasí, argumentující tvrzením, že čtvrť poblíž centra města má mít spíše kulturní a turistické poslání.

1.8 Shrnutí analýz

Území má se svým centrálním umístěním, historickou hodnotou, zajímavou morfologií a důležitou rolí v systému městské zeleně vysoký potenciál k novému atraktivnímu využití. Dlouhotrvající tendence v podobě developerského nátlaku a spekulativního přeprořádání pozemků plochu ohrožují, avšak stále rostoucí uvědomění o jeho významu v řadách obyvatel dává naději k prosazení veřejných zájmů.

MAPA HODNOT A PROBLÉMŮ

Výkres je schématickým znázorněním nedůležitějších zjištění analytické části. Jednotlivá pozitiva i negativa jsou navíc blíže specifikována na dalších stranách.

LEGENDA

- hranice řešeného území
- Hodnoty

—

 suché kamenné zídky - doklad historické zemědělské činnosti

■

 hustý křovinatý porost makchiového typu

▨

 zajímavé povrchové lávové útvary z erupce Etny roku 1669

●

 stromy

✱

 místo se širokým výhledem
- Problémy

⚡

 bariéry (zdi a oplocení)

↔

 chybějící návaznost na okolní sídelní strukturu

⚡

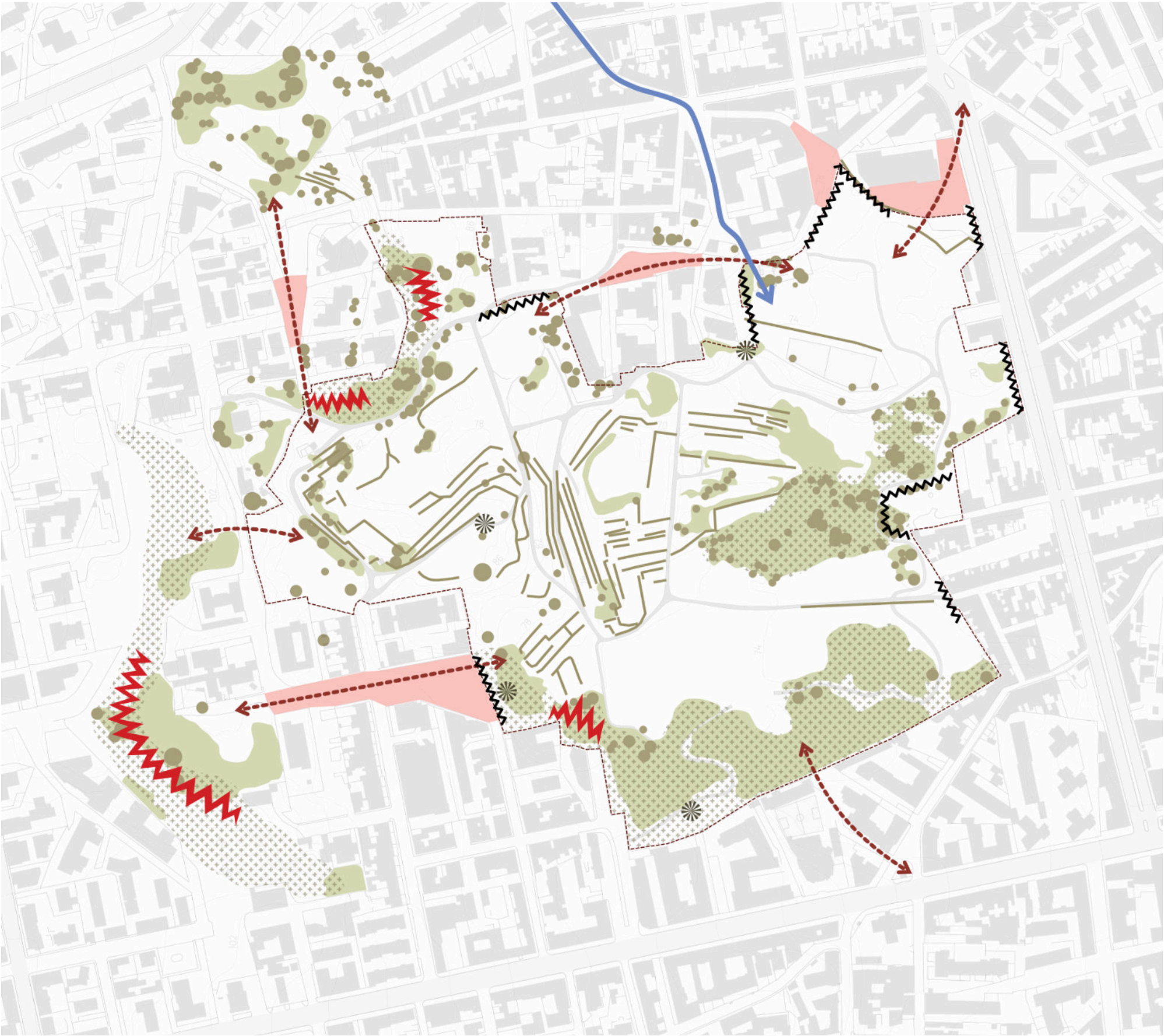
 riziko zhroucení/převrácení geomorfologických útvarů

■

 neupravená prostranství bez jasného využití

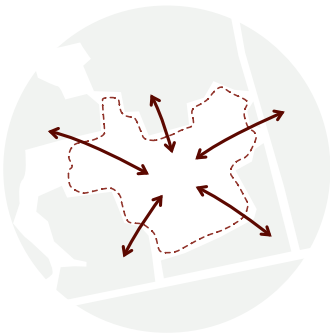
➡

 riziko lokálních bleskových povodní

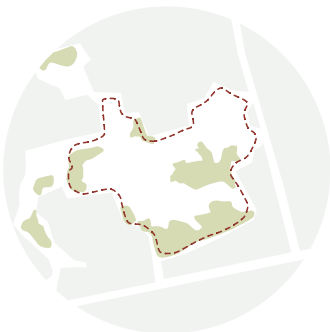
POZITIVA

Přes zdánlivou zdevastovanost, absenci využití a kvůli stávajícímu oplocení i jistou izolovanost plochy má Parco della Susanna veliký potenciál. Osobitý duch místa na úpatí činného vulkánu, lávové útvary, suché kamenné zídky, italský temperament, specifické středomořské klima, to všechno jsou hodnoty, které činí místo jedinečným a které jsou základními kameny pro budoucí návrh.

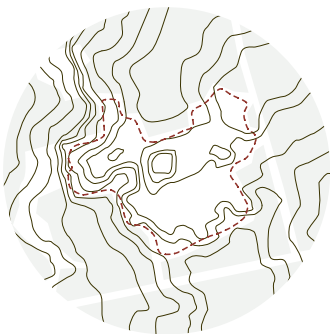
SNADNÁ DOSTUPNOST

Území se nachází v blízkosti hlavní městské třídy, je dostupné autem i hromadnou dopravou, v okolí se nachází dostatek parkovišť.

EXISTUJÍCÍ VEGETACE

V řešeném území se vyskytuje druhově pestrý křovinný porost, který představuje přirozený biotop pro místní faunu a je také základem pro další navrhované vegetační plochy.

ZAJÍMAVÁ MORFOLOGIE

Lávové útvary vytvářejí v území zajímavou spleť sítí údolíček a vyvýšenin. Plocha tak není jednotvárná a nachází se zde vícero prostorů různé velikosti a rozlehlosti.

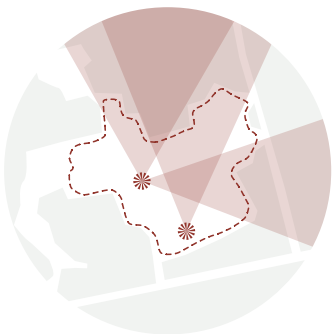
HISTORICKÁ HODNOTA

Kromě hodnoty lávového proudu z roku 1669 se v území nacházejí útvary kamenných zídek, které jsou kulturním dědictvím UNESCO jako doklad historického způsobu obdělávání půdy.

STÁVAJÍCÍ CESTY

Území je protkáno sítí existujících prашných a polních cest. Ty jsou potenciálem pro další návrh, napovídají také, kudy může být pohyb nejsnazší a nejpřímější.

VÝHLEDY

Výše položená místa v parku jsou potenciálními vyhlídkovými místy, je odtud vidět celý masiv Etny a stejně tak se před návštěvníkem zajímavým způsobem rýsuje silueta města.

NEGATIVA A HROZBY

Řešené území je na jedné straně vystaveno hrozbám kulturně-sociálního charakteru a na straně druhé hrozbám přírodním a klimatickým, ať už v souvislosti s klimatickou změnou anebo kvůli působení blízkého masivu Etny. Negativa často vyplývají z těchto hrozeb či jsou důsledkem jiných déletrvajících tendencí.

ABSENCE VYUŽITÍ

Plocha řešeného území je v územním plánu města Katánie vyhrazena pro veřejnou zeleň. Tuto funkci však území postrádá a vzhledem ke stále se měnícím regulacím neprobíhá ani rozvoj jiného druhu.

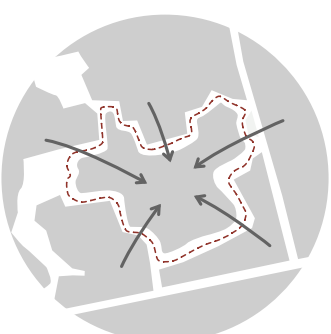
ZNEČIŠTĚNÍ

Vzhledem k absenci jakéhokoliv využití a chybějící údržbě jsou do místa nekontrolovatelně zanášeny odpady a jiné formy znečištění. Území působí špinavě a neuspořádaně.

OPLOCENÍ

V současné době je území ze všech stran oploceno nebo obezděno a přístup do něj je značně omezen. Ani obyvatelé přímo sousedících domů se nemohou do parku jednoduše dostat.

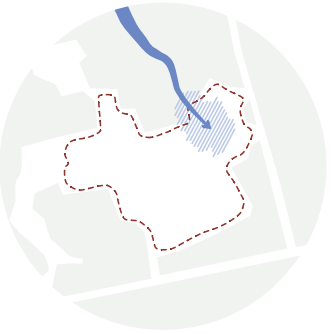
DEVELOPERSKÝ NÁTŁAK

V souvislosti s absencí funkce v území a s jeho neutěšeným stavem je vytvářen nátlak na výstavbu nových developerských projektů, jako jsou nákupní centra nebo jiné komerční objekty.

HORKO A SUCHO

V letních měsících prší v Katánii zřídka a teploty dosahují hodnot vyšších než 30 °C. Město bývá vzhledem k nedostatku zelených ploch rozpáleno a existující vegetace trpí vodní krizí.

BLESKOVÉ POVODNĚ

Při vydatnějších deštích nastává riziko lokálních záplav, především ve svažujících se ulicích, kudy se voda nekontrolovane valí bez možnosti vsaku. Jedna z takových ulic ústí v řešeném území.

PRAŠNOST

Vítr vanoucí směrem od Etny přináší na město prach a erupční výpary. To se podepisuje na celkovém vzhledu města a často tento prach vytváří pokličkyvý efekt.

ZEMĚTŘESENÍ

Katánie čelí průměrně 20 zemětřesením o síle větší než 3.0 RichtEROVY stupnice za rok. Ničivá zemětřesení o síle 5.0 a více nejsou tak častá, ale infrastruktura na ně musí být připravena.

2

Návrhová část

2.1 Myšlenková východiska

AGRÁRNÍ PARK

Pro definování charakteru a směřování návrhu bylo klíčové rozpoznat a určit tendence využití území, ať už současné či historické.

V místních názvech je řešené území známo jako Parco della Susanna (Zuzanin park), případně Orti di Cibali. Pojmenování „Orti“, tedy *zahrádky, zemědělské pozemky* či *pole*, odkazuje na někdejší zemědělský charakter okrajové části Katánie. Težko lze však k dnešnímu dni v kontextu okolní obytné zástavby hovořit o polích v pravém slova smyslu.

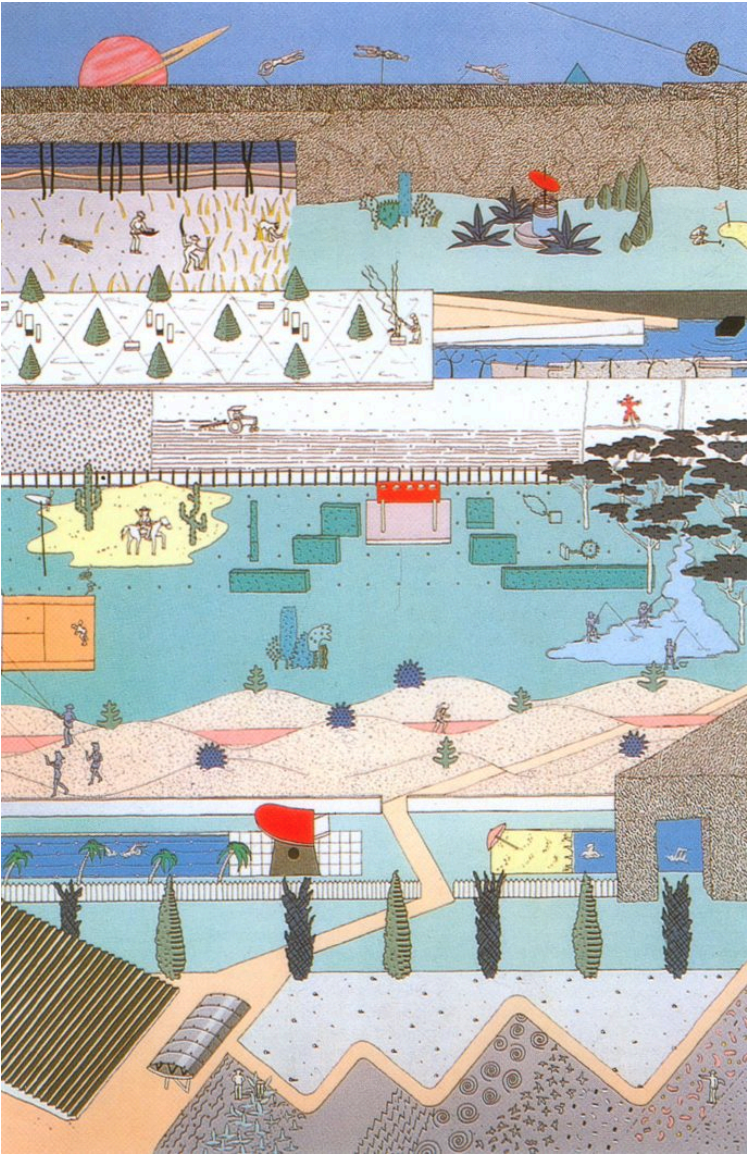
Přetvoření celé plochy ve stylu metropolitního parku by se nabízelo jako jednoduché řešení, avšak vstupní pořizovací náklady v porovnání se skutečným dlouhodobým přínosem by mohly být vzhledem k měřítku jen těžko obhajitelné.

Výsledným směrem je tedy systém, který po vzoru severoitalských agrárních parků kombinuje estetickou a rekreační funkci městského parku se zemědělskou produkcí. Návrh navíc zahrnuje postupný implementační plán, díky kterému park nabývá životaschopnosti hned během prvních let.

PROGRAMOVÁ PROMĚNLIVOST

V myšlenkovém přístupu k samotnému návrhu se důležitou inspirací stal soutěžní projekt Parc de la Villette z ateliéru OMA od Rema Koolhaase. Ačkoliv východiska obou projektů jsou odlišná (na rozdíl od programové přeplněnosti v zadání pařížské soutěže převládá v katánském parku spíše programová nejistota), umístování jednotlivých funkčních náplní vedle sebe může fungovat podobným způsobem.

Předložený „mozaikový“ park tedy nabízí po vzoru Koolhaasova návrhu různorodé funkce rozesté napříč areálem: *„Každý program jiný a autonomní, ale modifikovaný a ‘znečištěný’ blízkostí všech ostatních.“* Tento přístup otevírá mimo jiné prostor k nevšedním sociálním interakcím, a navíc podporuje – ba dokonce vyžaduje – mezioborovou komunikaci a spolupráci.

‘The proposed project is not for a definitive park, but for a method that – combining programmatic instability with architectural specificity – will eventually generate a park.’

„Navrhovaný projekt nepředstavuje definitivní park, ale metodu, která – kombinací programové nestability s architektonickou specifičností – nakonec park vytvoří.“

Rem Koolhaas, OMA
(k soutěžnímu návrhu Parc de la Villette, 1982)
[16]

2.2 Koncept

MOZAIKA

Mozaika je plošná ornamentální výzdoba sestavená z drobných různobarevných kostiček. Technika mozaiky umožňuje pokládat různorodé dílky vedle sebe, které i přes svou tvarovou či barevnou odlišnost v konečném výstupu tvoří ucelené dílo.

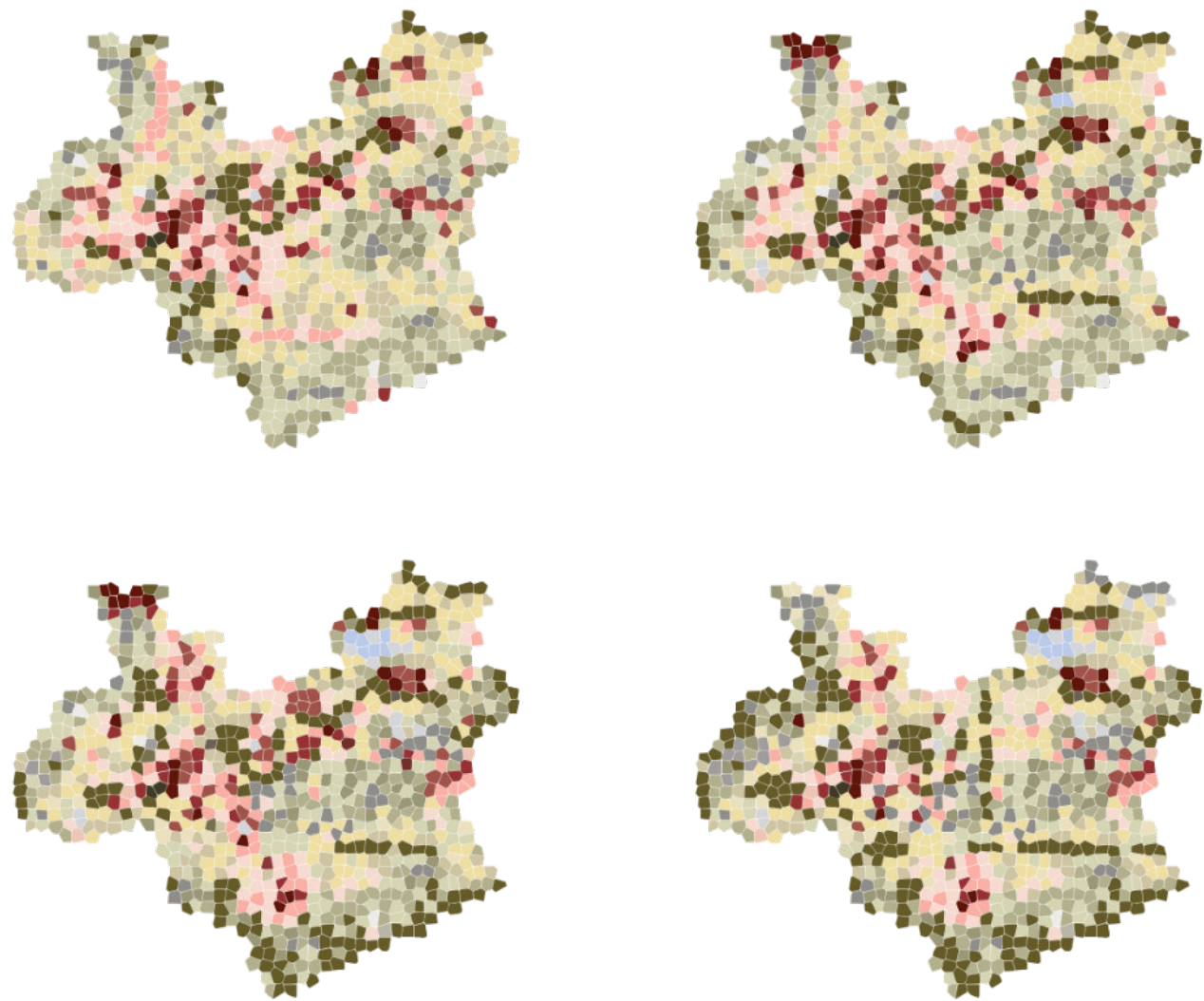
Stejně tomu je i v konceptu agrárního parku. Jednotlivé dílky v podobě drobných políček, výběhů pro zvěř, sportovních hřišť, ovocných sadů, dětských prolézaček nebo i zcela prázdných míst se vzájemně prolínají a i přes odlišnou funkci koexistují vedle sebe, vytvářejíce tak plný, multifunkční obraz.

PROMĚNLIVOST MOZAIKY

Spíše než definitivním dílem je návrh jakousi matricí, která umožňuje jednotlivé dílky měnit a přeskládat podle potřeby. Důležitou roli při utváření aktuální podoby hraje komunita sousedů a přátel. Ti definují, které plochy jsou využívány, jaké funkce v parku převažují, zda a jak často jsou pořádány jednorázové akce, kam je potřeba distribuovat vodu nebo která políčka zrovna leží ladem.

Tento proměnlivý způsob plánování počítá s adaptací parku na sociální, kulturní či klimatické změny. Veškeré v počátku navržené prvky fungují již při svém vzniku multifunkčním způsobem nebo jsou uzpůsobeny k případné přeměně.

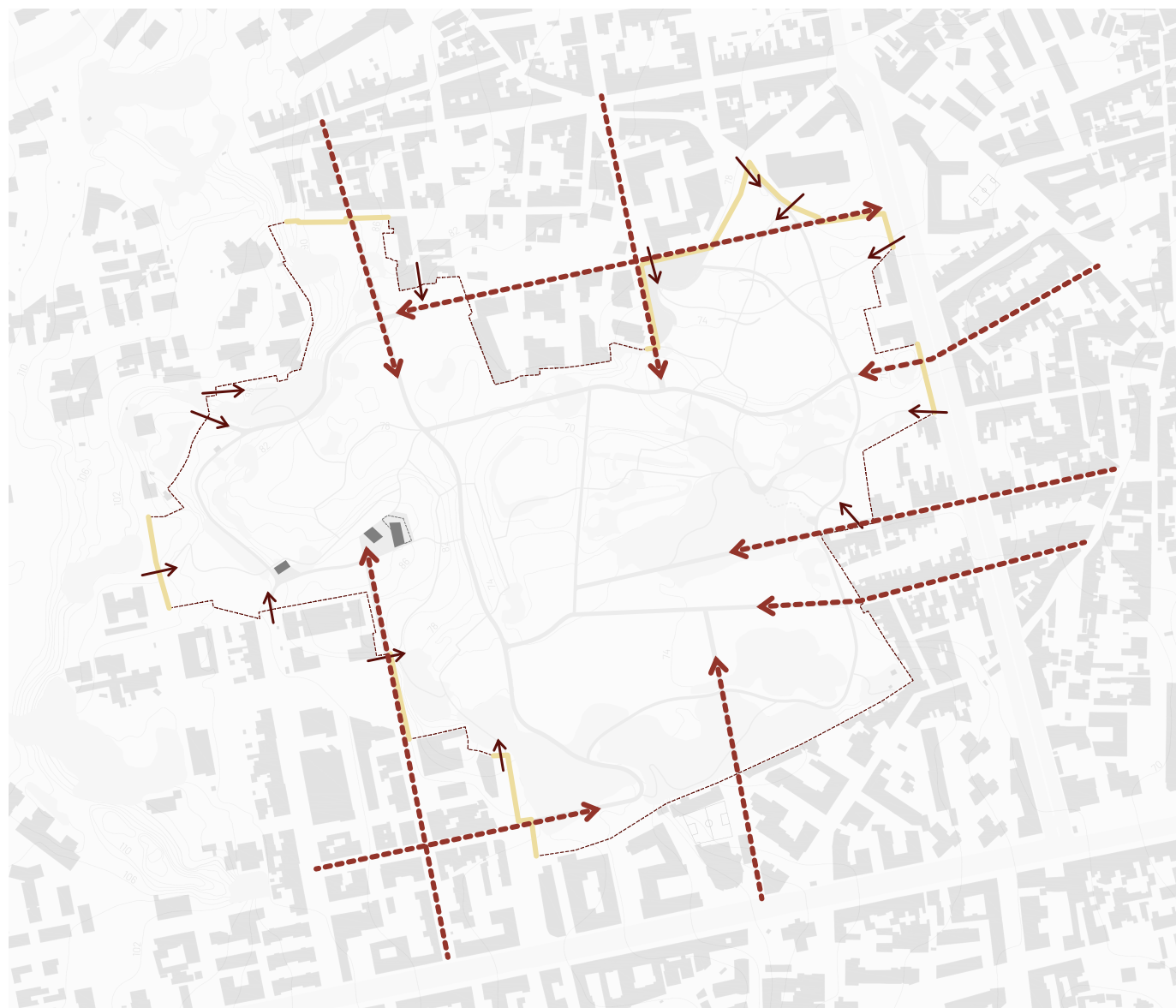

2.3 Návaznost na sídelní strukturu

Při tvorbě konkrétního návrhu byl zvolen analytický přístup mapující hrany, vstupy a potenciální návaznost na okolní veřejné prostory. K propojení města s parkem bylo využito stávající uliční sítě a vegetace. Systém cest uvnitř parku plynule navazuje na existující uliční směry, principy navržených vegetačních prvků se zase odrážejí v přilehlých prostranstvích. Návrh si je vědom širšího kontextu a naznačuje, jakým způsobem by plocha měla být zapojena do systému zeleně.

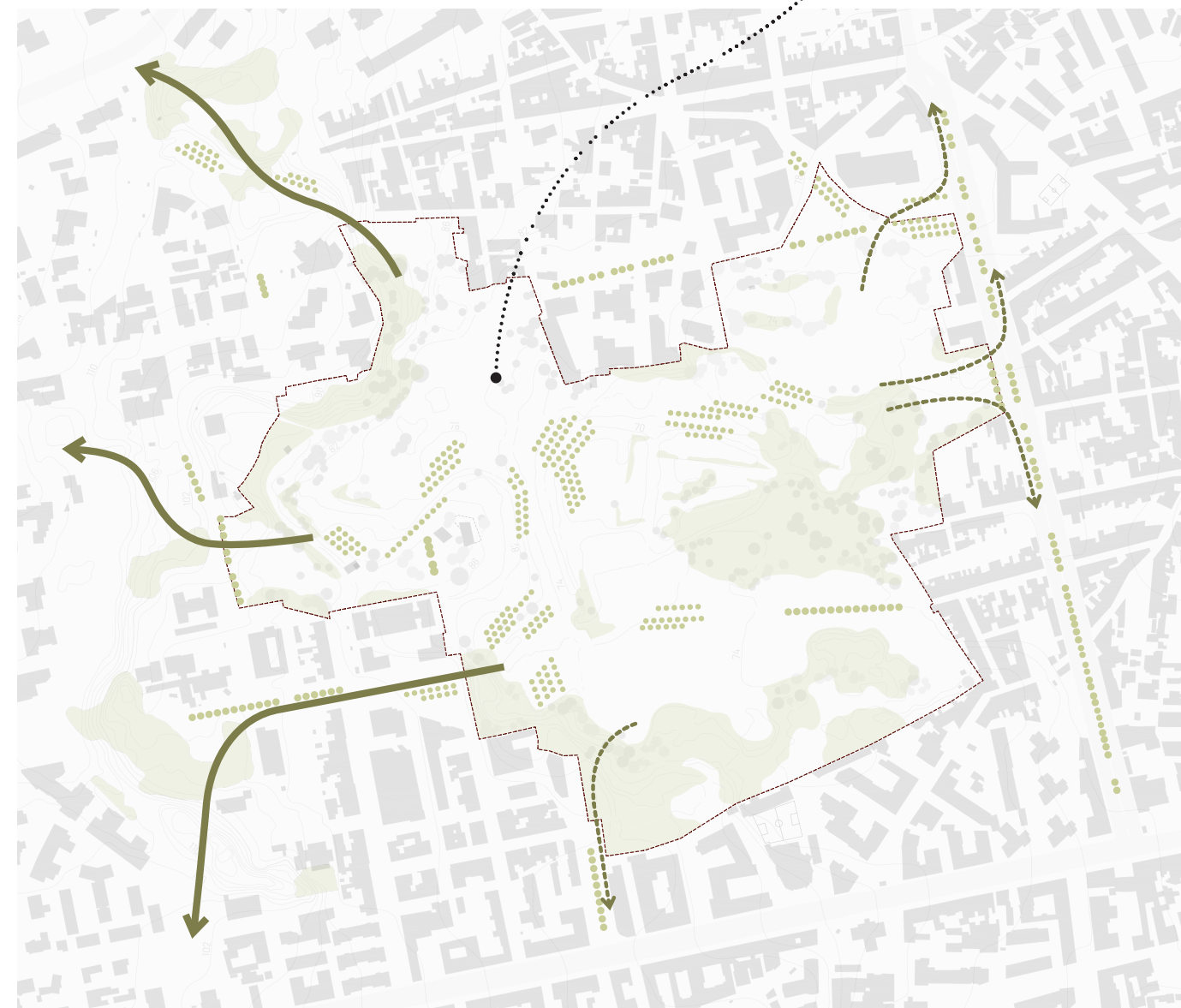
LEGENDA

- hranice řešeného území
- > návaznost na uliční síť
- ostatní doplněné vstupy
- hrany (park - ulice)

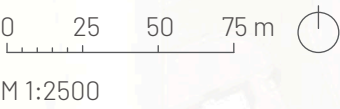

LEGENDA

- hranice řešeného území
- navržená stromořadí a sady
- > expanze stromořadí do uličního prostoru
- směr zapojení do systému zeleně
- křovinatý porost (makchie)

2.4 Celková situace

- 1 bistro a komunitní centrum
- 2 veřejné WC
- 3 zázemí údržby parku
- 4 Grotta Lucenti
- 5 kaple pod širým nebem
- 6 rozlivová plocha / polder
- 7 výběh / pastva
- 8 cvičiště pro psy
- 9 pošta
- 10 Eurospin (supermarket)
- 11 Istituto comprensivo Federico De Roberto
- 12 kostel San Luigi

LEGENDA

- páteří cesty - poly pavement
- vedlejší cesty - mlat
- pěšiny - lávový štěrk
- suché kamenné zidky
- zpevněná prostranství - beton
- sportovní hřiště
- povrchové lávové útvary
- křovinatý porost (makchie)
- zemědělská políčka
- travniný a luční porost
- stromy - návrh
- stromy - stávající
- stínící konstrukce
- navržené budovy

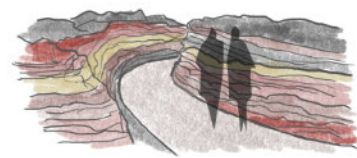

2.5 Rukopis samotné Etny

Blízkost sopečného masivu je patrná nejen v jeho dominantě a krajinné siluetě, ale prostupuje celým územím, ať už v podobě povrchových lávových útvarů nebo v úrodnosti vulkanické půdy.

Lávový proud z erupce roku 1669 zapříčinil dnešní podobu a geomorfologickou rozmanitost terénu. Návrh s touto skutečností pracuje s respektem, avšak současně se nebojí odkrýt vrstvy, které by nánosem času zůstaly skryty a zapomenuty. Cílem je citlivé podtržení místní identity, kterou katánské krajině vtiskla samotná Etna.

PRINCIPY NÁVRHU V LÁVOVÉM POLI

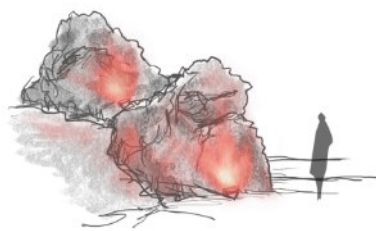
ODKRYTÍ LÁVOVÝCH VRSTEV

Páteřní cesty jsou v několika místech vedeny přímo skrz lávové útvary. Místo toho, aby se poddaly terénním modelacím, je zvolen přístup, kdy se cesty lávou cíleně „prořezávají“. Tímto způsobem je lokálně odhalen lávový profil se všemi jeho vrstvami.

PĚŠINY SKRZ LÁVU

Návštěvník je díky nově navrženým pěšinám proveden odlehlými zákoutími lávového pole. Tyto pěšiny se přizpůsobují morfologii terénu a podle potřeby jsou doplněny o kamenné stupně k překonání výškových rozdílů.

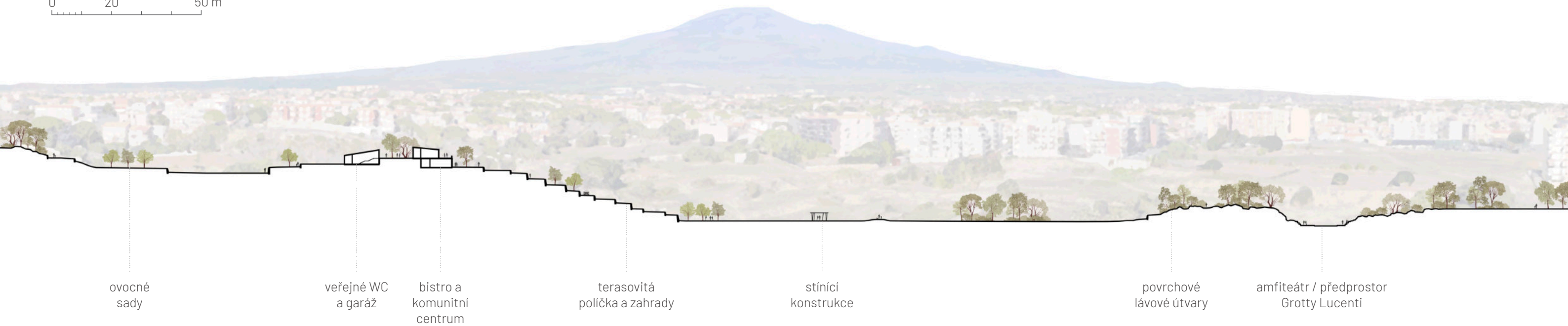

NASVÍCENÍ LÁVOVÝCH DOMINANT

K podtržení hodnoty a jedinečnosti vulkanických útvarů jsou nejzajímavější dominanty v noci červeně nasvíceny, a to především v místech, kam není zavě-
dono žádné další osvětlení. Tento přístup vytváří za tmy v parku unikátní a tajemnou atmosféru.

ŘEZ A-A' 1:1250

0 20 50 m

GROTTA LUCENTI

Zpřístupnění grotty je umožněno skrz již existující vstupy, navrženo je však jejich rozšíření a celá chodba je zvýšená na průchozí výšku. U severního vstupu je vytvořen amfiteátr s posedovými schody, které částečně zasahují do ústí jeskyně – vzniká tak stinné místo s příjemným mikroklimatem během horkých letních dnů. U jižního vstupu se v současnosti nachází kaple pod širým nebem, ta je v návrhu zachována a je doplněna o stínící přístřešek a posezení.

Návrh připouští další rozšíření a využití grotty jdoucí ruku v ruce s hlubším geomorfologickým či hydrogeologickým průzkumem. Nabízí se vytvoření širších podzemních prostor vzdělávacího či až muzejního charakteru, nasnadě je i čerpání akumulující se podzemní vody k závlaze parku či využití lávového štěrku (odtěženého při rozšiřování chodeb) ke stavebním účelům.

ŘEZ B-B' 1:1250

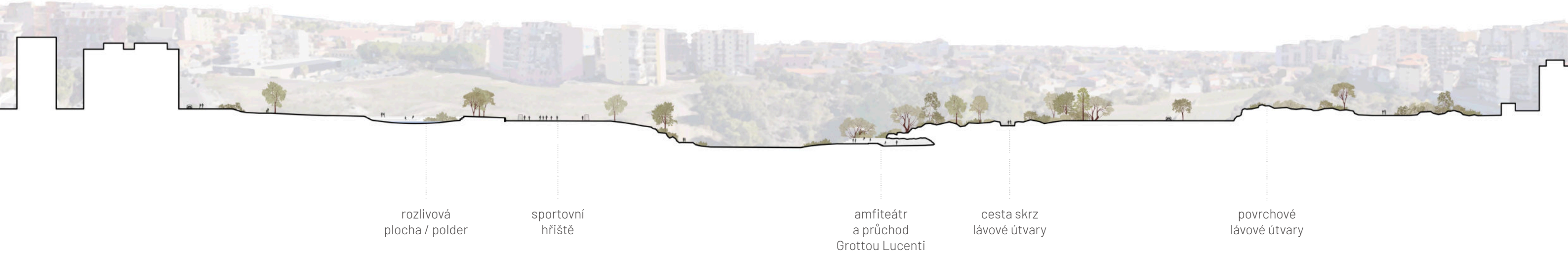
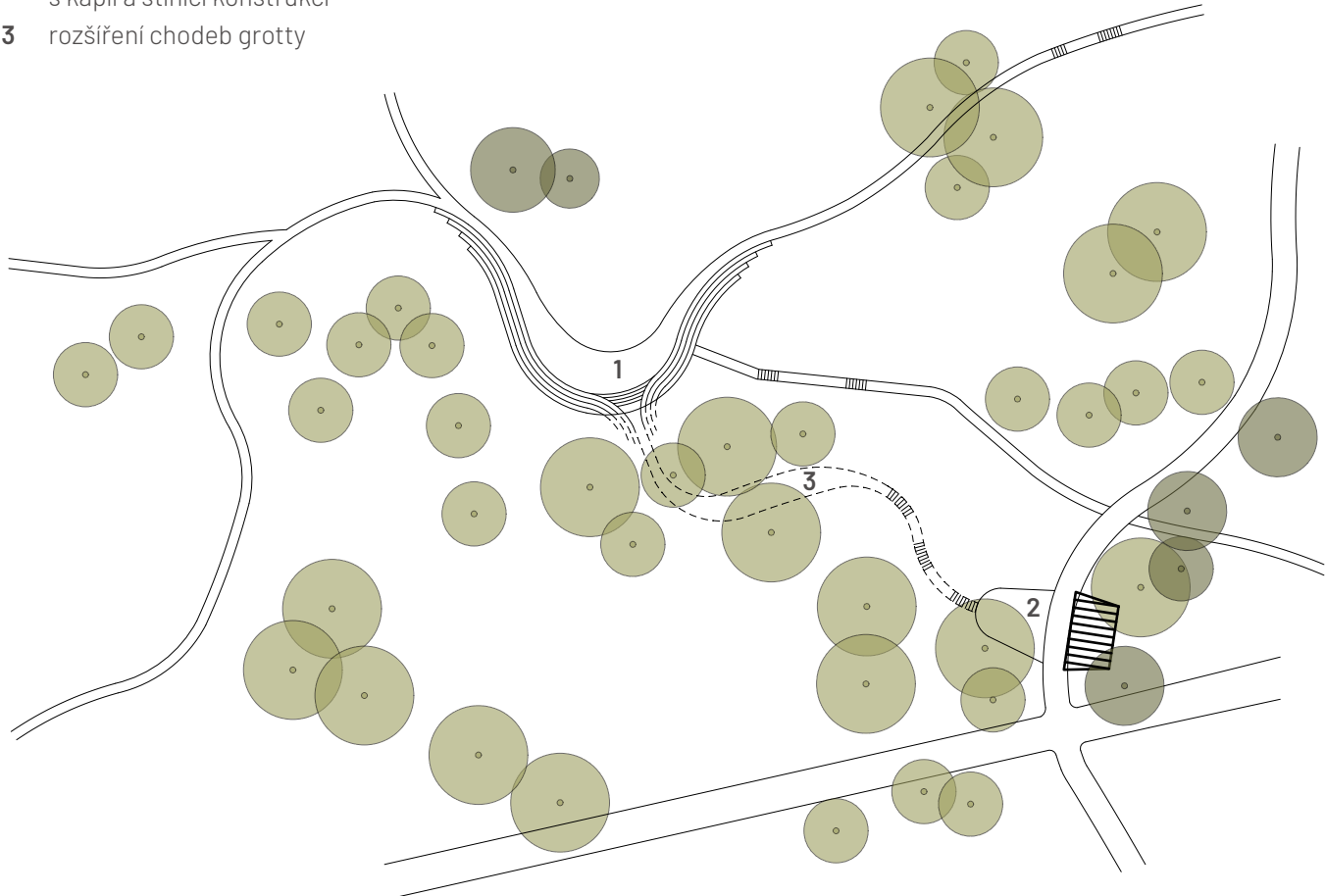
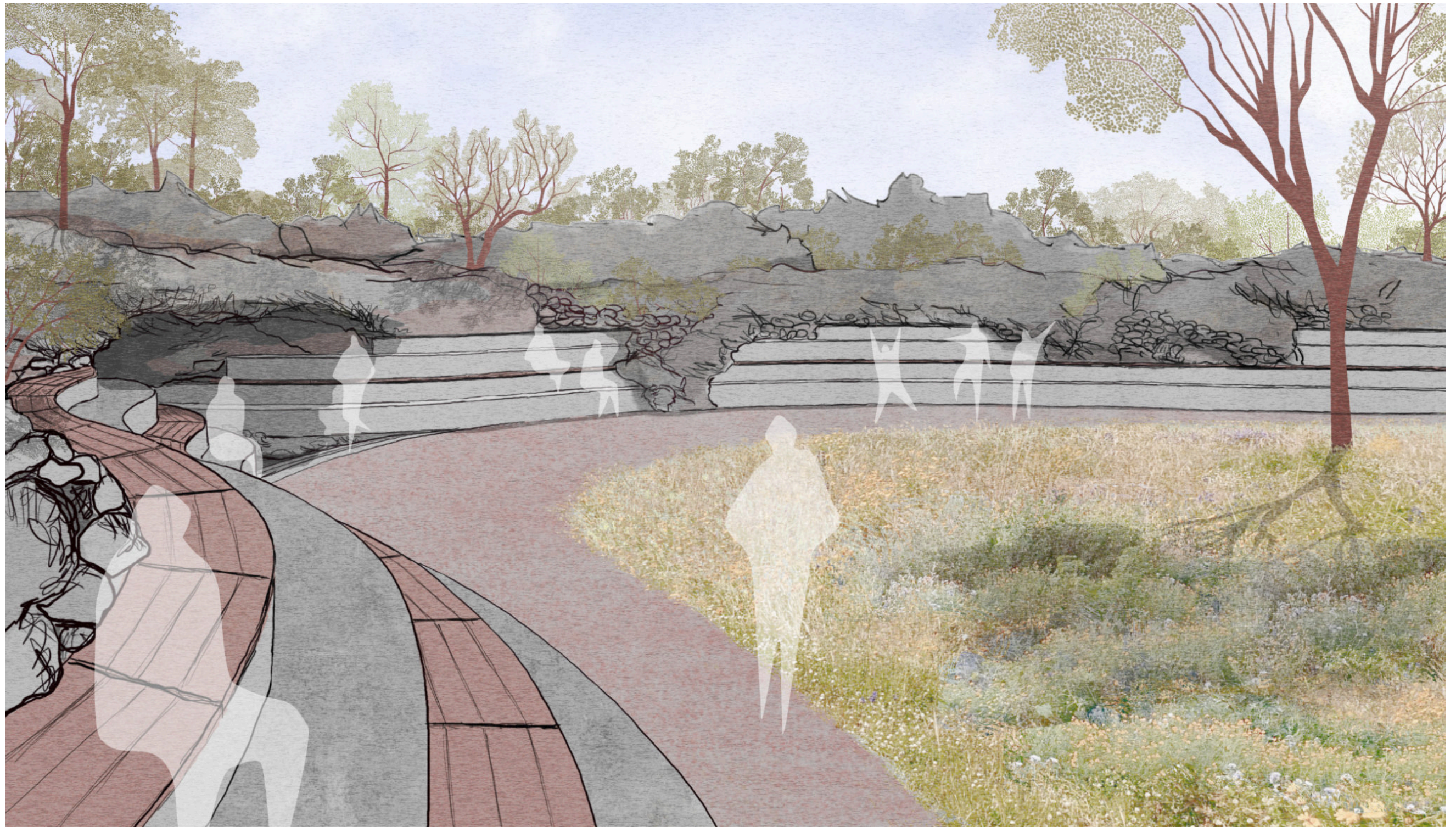

SCHÉMA PRŮCHOZÍ ČÁSTI GROTTY

- 1 severní vstup do grotty s amfiteátre
- 2 jižní vstup do grotty s kaplí a stínící konstrukcí
- 3 rozšíření chodeb grotty

2.6 Plán implementace návrhu

Předložená koncepce parku není pouze představou fyzického díla. Návrh zasahuje do různých dalších oblastí plánování a jeho tvorba otevírá dveře ke spolupráci s jinými iniciativami.

Budování jednotlivých objektů probíhá simultánně s utvářením komunity sousedů a přátel nebo se zapojením škol a výzkumných center, mnohdy je jimi i podmíněno. Výstavba tak není rozdělena na dílčí, plošné etapy, ale jednotlivé prvky jsou umisťovány podle aktuální potřeby a využitelnosti z hlediska přidružených projektů.

ROVINY PLÁNOVÁNÍ

ENVIRONMENTÁLNÍ ROVINA

Nezastavěné území o rozloze 20 ha uprostřed města je extrémně důležitým prvkem k regulaci lokálního mikroklimatu, potlačení prašnosti či hospodaření s dešťovou vodou.

SOCIÁLNÍ A KOMUNITNÍ ROVINA

Tvorba parku se významným způsobem opírá o utvoření lokální komunity sousedů, vlastníků a přátel. Vznik takové komunity rozvíjí území do podoby, která je příjemná a přirozená pro místní uživatele.

FYZICKÁ A ESTETICKÁ ROVINA

Přetvoření parku v novém estetickém a architektonickém pojetí podporuje hodnotu a atraktivitu místa, což v návaznosti může vytvořit i ekonomický a investiční zájem.

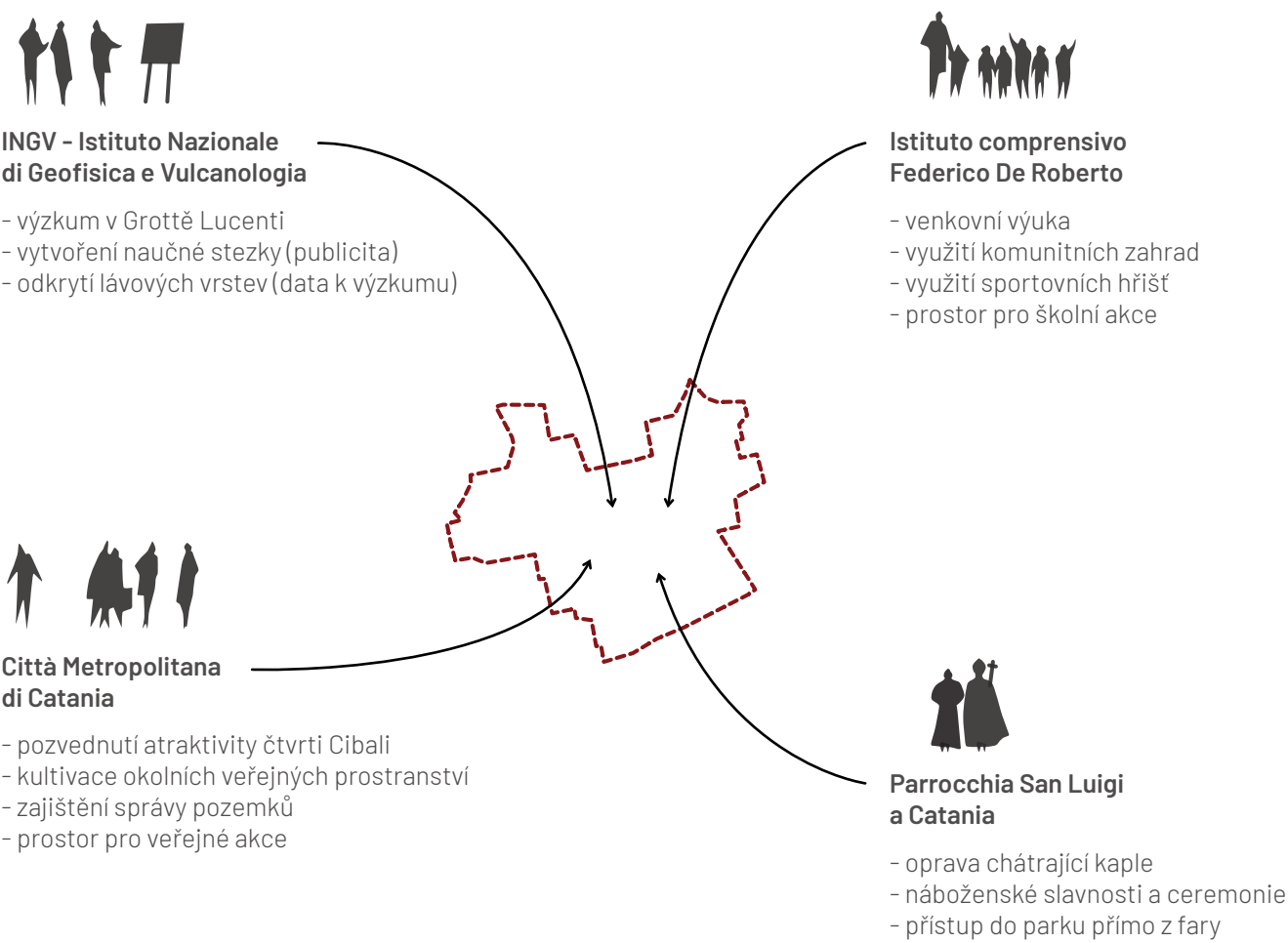

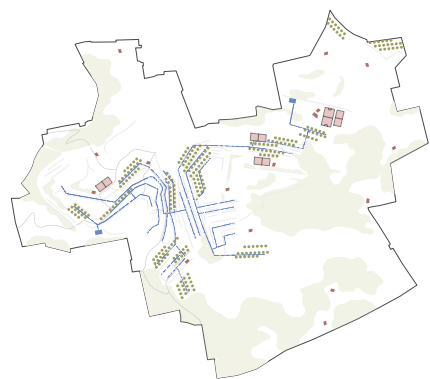
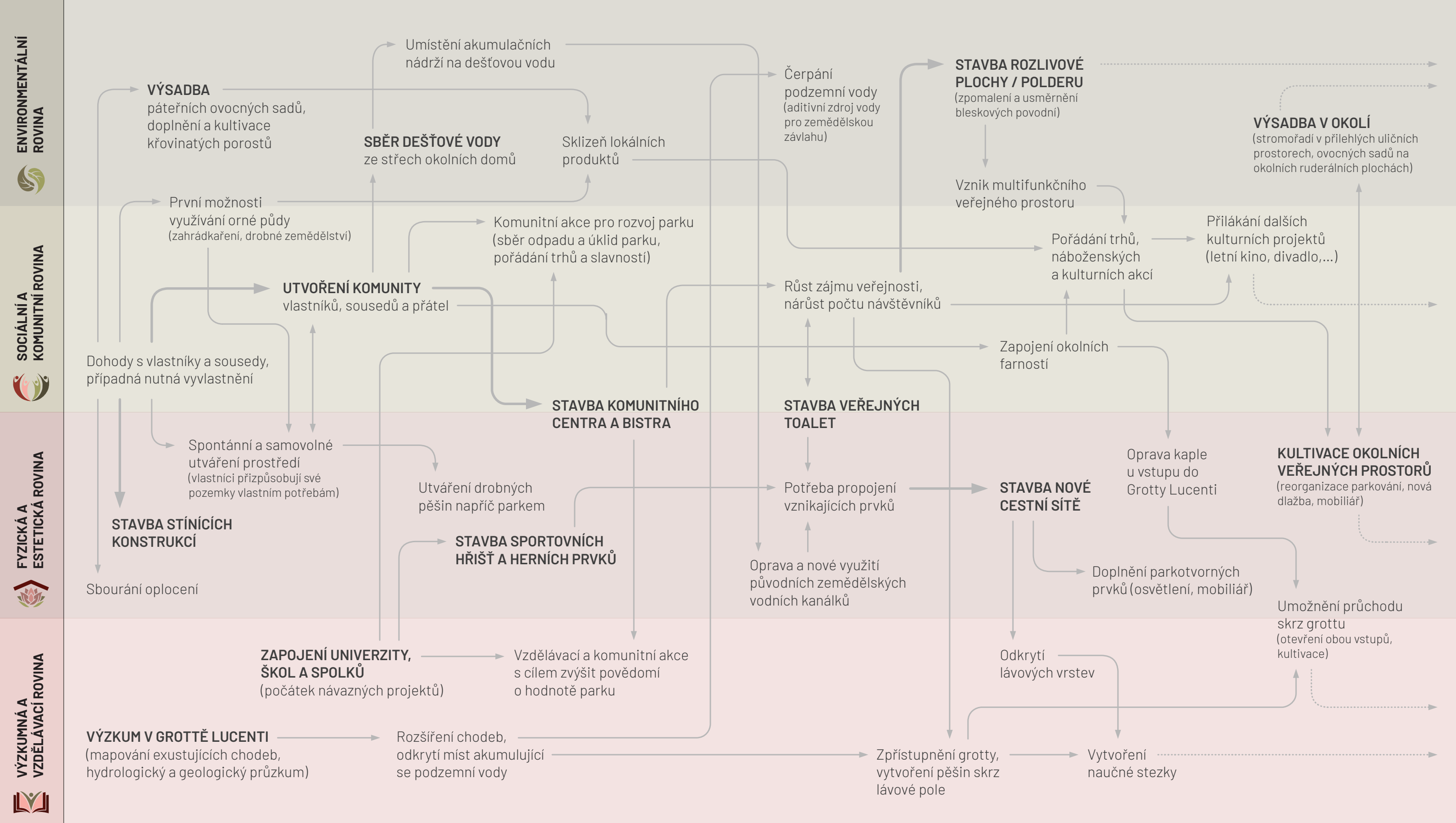
VÝZKUMNÁ A VZDĚLÁVACÍ ROVINA

Výzkumná činnost, především v oblasti geologie, seismologie či hydrologie, otevře nové možnosti v budoucím plánování a přizpůsobování prostředí. Zapojení vzdělávacích institucí navíc pozvedne obecné povědomí o důležitých hodnotách území.

ZÁJMY INSTITUCÍ NA TVORBĚ PARKU

Zapojení místních institucí je klíčové k dosažení stanovených cílů. Ať už se jedná o školy a farnosti z blízkého okolí nebo o národní výzkumné spolky. Parco della Susanna je natolik hodnotným a zajímavým územím, že poskytne kterémukoli z těchto útvarů prostor k rozvíjení a naplňování vlastních zájmů.

2.7 Vrstvy návrhu

Jednotlivé návrhové vrstvy fungují jako dílčí systémy, které udržují park v provozu a životaschopnosti. Jelikož se vzájemně ovlivňují a doplňují, nelze je nikdy stoprocentně oddělit. Předložené znázornění je tedy spíše schématické, umožňující snadnější porozumění návrhu.

GEOMORFOLOGIE

Výškové rozdíly napříč parkem jsou výrazné, ne však nepřekonatelné. Komplexní systém opěrných zídek, který již v současnosti vytváří terasovitě stupně, je v některých místech podle potřeby doplněn. Návrh využívá výrazného ostrohu k umístění bistra a komunitního centra. Vzniká tak upravená vyhlídka, ze které je vidět masiv Etny i značná část města. V nejnižších místech je situován amfiteátr se vstupem do Grotty Lucenti.

PROSTUPNOST A POVRCHY

Cestní síť navazuje na sídelní strukturu a propojuje park s městem. Cesty jsou rozděleny do tří kategorií, podle účelu a využití. Nejširší komunikace umožňují průjezd motorovým vozidlům, zejména zásobování a údržbě parku. Oproti stávajícímu stavu jsou nově navrženy vstupy zejména při jižní a východní hranici parku.

LEGENDA

- páteřní cesty
- vedlejší cesty
- pěšiny
- zpevněná prostranství
- parkoviště

PÁTEŘNÍ CESTY

Materiál: PPS (Polymer Pavement System)
Šířka: 2,5 až 5,0 metrů

Nejširší cesty, které umožňují průjezd motorovým vozidlům s povolením, jsou navrženy z pevného, otěruvzdorného povrchu. Tzv. poly pavement dosahuje kvality a pevnosti srovnatelné s asfaltem, je však vyroben z místního dostupného kameniva a půdních částic, které jsou k sobě pojeny pomocí polymerních materiálů. Výsledek je ekologickou alternativou k tradičním metodám výstavby silnic.

VEDLEJŠÍ CESTY

Materiál: mlat / stabilizovaný štěrk
Šířka: 2,5 až 5,0 metrů

Cesty této kategorie jsou navrženy primárně pro pěší pohyb, splňují ovšem takové pevnostní kvality, aby byl pojezd motorovými vozidly ve výjimečných případech možný. Výškové rozdíly jsou v některých úsecích překonávány schodištěm s posedovými stupni.

PĚŠINY

Materiál: štěrk z lávového kamene
Šířka: 1,0 až 1,5 metrů

Výhradně pěší cesty, které nemají vždy nutně konstantní šířku, se přizpůsobují tvaru terénu a mimo jiné umožňují návštěvníkům pohyb skrz lávová pole. Vytvořeny jsou z drceného lávového kamene z lokálních zdrojů. Mezi jednotlivými zemědělskými terasami jsou tyto pěšiny doplněny o stupně ze stejného kamene.

ZPEVNĚNÁ PROSTRANSTVÍ

Materiál: pískovaný beton

Nepropustné povrchy pěších prostranství umožňují svod veškeré srážkové vody z těchto ploch do akumulační nádrže. Světlejší šedá barva je zvolena jako kontrast k lávovým tmavým odstínům. Intenzita pískování betonu je proměnlivá, čímž jsou na povrchu vytvářeny abstraktní obrazce.

PARKOVIŠTĚ

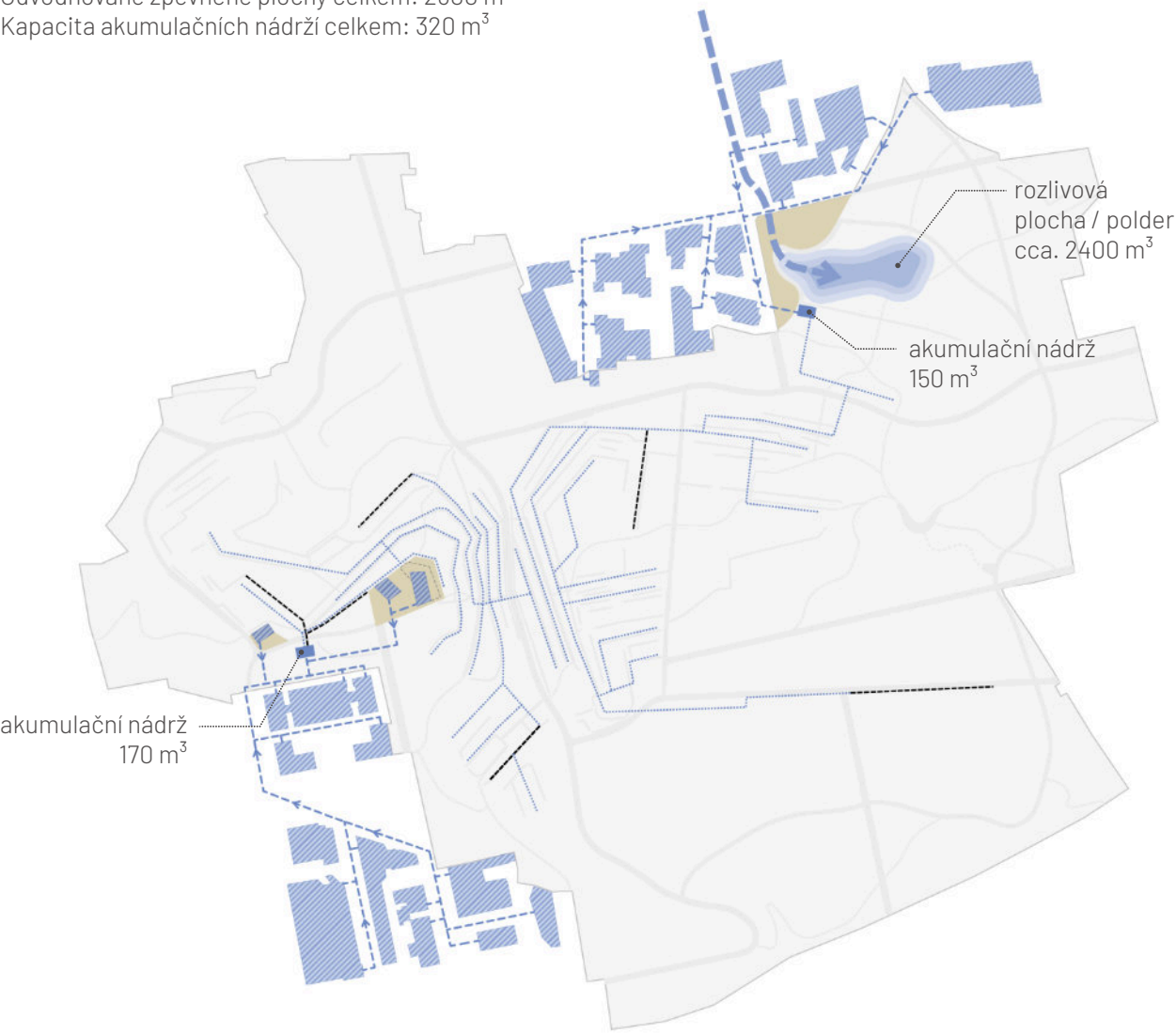
Materiál: hrubý oblázkový povrch

Oblázkový povrch na parkovištích je vyrobena z říčních oblázků velikosti 10-12 cm, kladených do maltového pojiva. Odstín oblázků je volen podle barvy betonu.

VODNÍ REŽIM

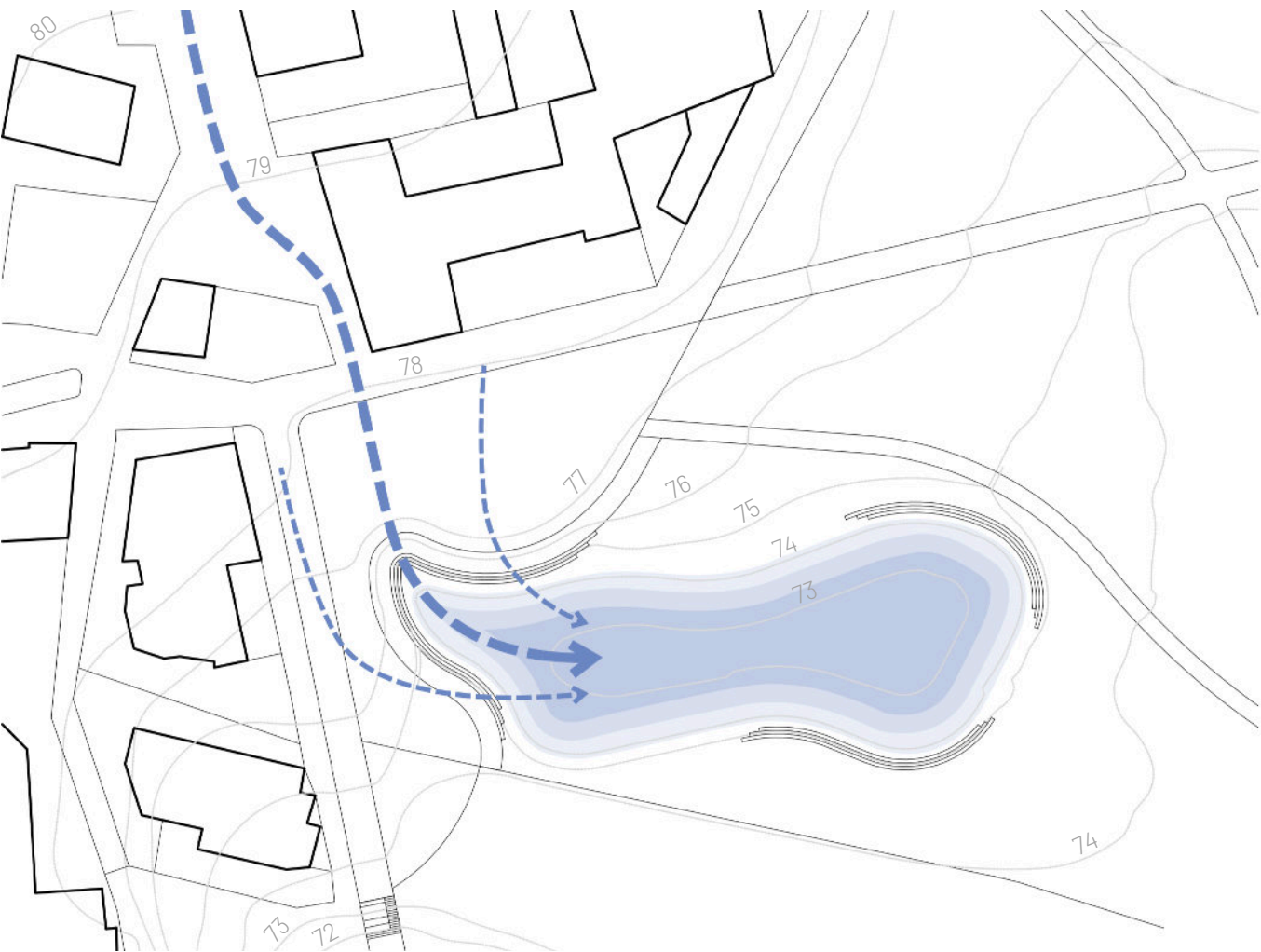
Dešťová voda je shromažďována ze zpevněných prostranství a ze střech budov, ať už okolních nebo nově navržených. Uchovávána je ve dvou podzemních akumulčních nádržích a po mechanickém přečištění je využívána k závlaze zemědělských ploch, polí a sadů. V severovýchodní části parku je navržena rozlivová plocha / suchý polder, která zpomaluje a usměrňuje vodu při sezónních vydatných deštích či povodních.

BILANCE:
Odvodňované střechy celkem: 16 280 m²
Odvodňované zpevněné plochy celkem: 2600 m²
Kapacita akumulčních nádrží celkem: 320 m³

- LEGENDA
- odvodňované střechy
 - odvodňované zpevněné plochy
 - podzemní akumulční nádrž
 - rozlivová plocha / polder
 - směr toku vody při vydatných deštích
 - svod dešťové vody ze střech
 - gravitační rozvod užitkové vody
 - původní zemědělské vodní kanálky

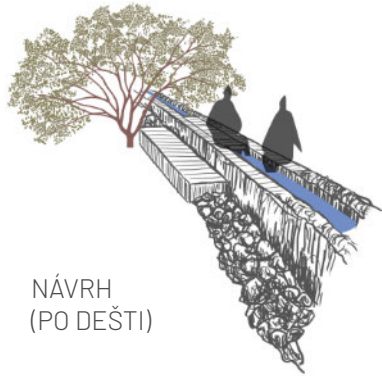
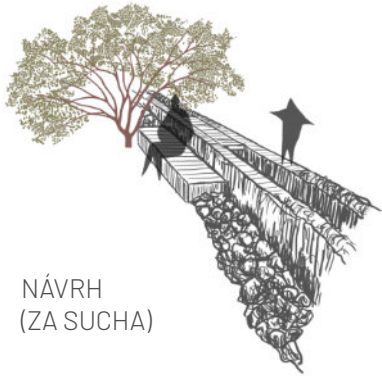
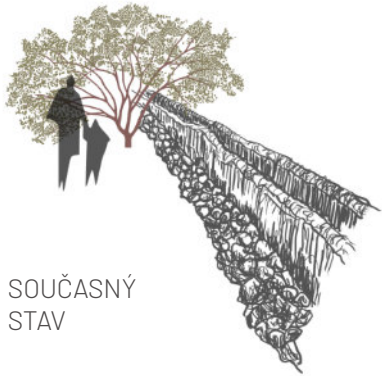
ROZLIVOVÁ PLOCHA / SUCHÝ POLDER

- LEGENDA
- směr toku vody při vydatných deštích
 - prostor pro rozliv vody (cca. 2400 m³)
 - vrstevnice (1 m)

VYUŽITÍ PŮVODNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH KANÁLKŮ

DROBNÉ STAVBY A AKTIVITY

Nejdůležitějšími stavebními objekty je bistro (tavola calda) a komunitní centrum, které se nachází na vyvýšeném ostrohu v západní části parku. Komplex je doplněn o samostatnou budovu s veřejným WC a drobnou garáží/skladem pro potřeby bistra. U jihozápadního vstupu do parku se nachází zázemí údržby parku, které pro svou konstrukci využívá zbytků zaniklé zemědělské budovy.

V parku jsou na mnoha místech umístěny rozličné dětské herní prvky či posilovací náčiní. Zbudováno je v počátku 5 sportovních hřišť, ať už na tenis, fotbal, volejbal nebo basketbal. Navržen je i nový prostor pro cvičiště pro psy.

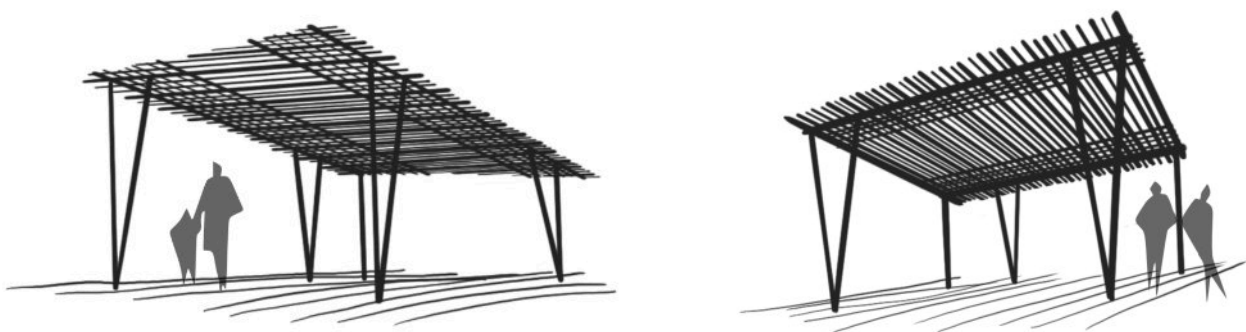

- LEGENDA
- navržené budovy
 - navržené stínící konstrukce
 - sportovní hřiště
 - cvičiště pro psy
 - ⊙ umístění dětských herních prvků
 - 1 bistro (tavola calda)
 - 2 komunitní centrum
 - 3 veřejné WC a garáž
 - 4 zázemí údržby parku

Diplomní projekt se zabývá umístěním staveb v parku, jejich objemovými kapacitami a funkčním využitím. Architektonické a materiálové řešení je zpracováno koncepčně a je doplněno referenčními obrázky. Detailní návrh interiérů nebyl v rámci práce řešen. Pro dosažení plné proveditelnosti by bylo nutné vypracovat samostatnou architektonickou studii.

STÍNÍCÍ KONSTRUKCE

Napříč parkem jsou rozesety stínící konstrukce a pavilony, které nabízejí prostor pro piknik a grilování, ale i pro pořádání drobných akcí pro skupiny dětí a mládeže, nebo dokonce pro venkovní výuku škol z blízkého okolí.

REFERENČNÍ PROJEKTY

PARQUE KAUKARI
Copiapó, Chile, 2014
Teodoro Fernández Arquitectos
Foto: Rodrigo Opazo
(Obr. 74)

THE CAPRI
Texas, USA, 2010
Ten Eyck Landscape
Foto: Ten Eyck
(Obr. 75)

THE RUTH LILLY VISITORS PAVILION
Indianapolis, USA, 2010
Marlon Blackwell Architects
Foto: Timothy Hursley
(Obr. 76)

BISTRO, KOMUNITNÍ CENTRUM A VEŘEJNÉ WC

- 1 bistro - prostor pro návštěvníky
- 2 bistro - prostor pro přípravu
- 3 bistro - krytá terasa
- 4 komunitní centrum a sklad zahradního náčiní
- 5 veřejné WC
- 6 garáž (2 osobní automobily)
- 7 sklad pro potřeby bistra
- 8 parkoviště pro zaměstnance a zásobování

KOMUNITNÍ CENTRUM A SKLAD ZAHRADNÍHO NÁČINÍ (celkem 165-238 m²)

Kapacita: 40-50 osob
Společenská místnost - prostor pro osobu 1-1,5 m²: 40-75 m²
2 kanceláře s jednacím prostorem: 32 m²
2 kanceláře bez jednacího prostoru: 16 m²
Kuchyňka: 12-15 m²
WC - 2 kabiny ženy: 4 m²
WC - 1 kabina muži: 2 m²
2 sprchy: 6 m²
Technická místnost: 3 m²
Šatny: 10 m²
Skladovací prostor zahradního náčiní - na osobu 1-1,5 m²: 40-75 m²

BISTRO (celkem 148-259 m²)

Kapacita: 40-60 hostů
Prostor pro návštěvníky: 64-108 m²
Prostor pro přípravu: 64-126 m²
Technická místnost: 3 m²
WC pro zaměstnance: 2 m²
Šatny a zázemí zaměstnanců: 15-20 m²

VEŘEJNÉ WC A GARÁŽ (celkem 78 m²)

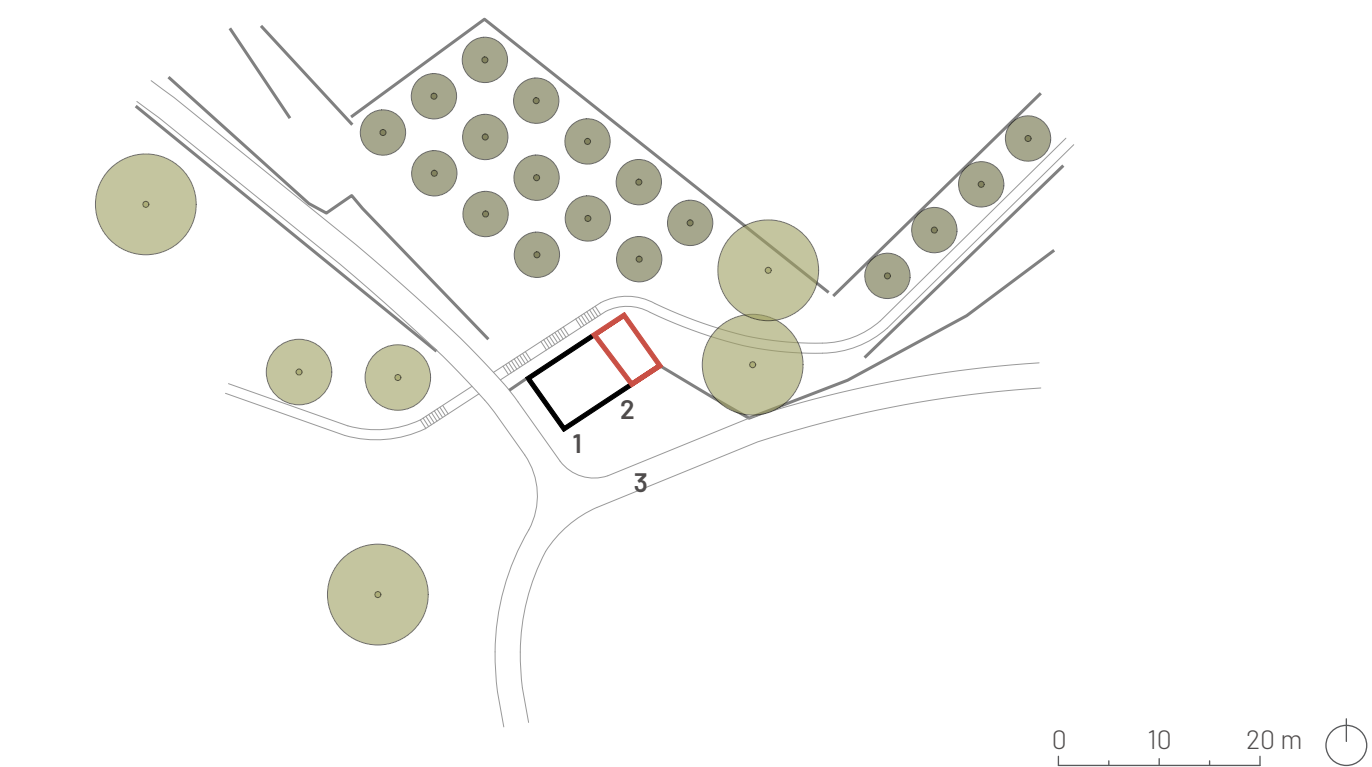
WC - 6 kabin ženy: 12 m²
WC - 3 kabiny muži + 4 pisoáry: 10 m²
WC - bezbariérové: 3 m²
Technická místnost: 3 m²
Garáž - 2 osobní automobily: 30 m²
Sklad pro potřeby bistra: 20 m²

ZÁZEMÍ ÚDRŽBY PARKU

- 1 garáž a sklad zahradní techniky
- 2 zázemí pro zaměstnance
- 3 parkoviště a manipulační plocha
- využití stávajícího zdiva

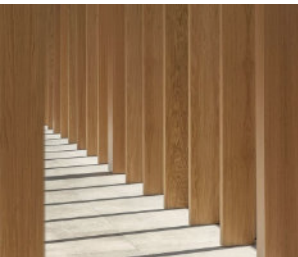
ZÁZEMÍ ÚDRŽBY PARKU (celkem 73-83 m²)

Zázemí pro zaměstnance: 25 m²
WC pro zaměstnance: 2 m²
1 sprcha: 3 m²
Technická místnost: 3 m²
Garáž a sklad zahradní techniky: 40-50 m²

MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

Hlavním použitým materiálem je lávový kámen, který je dostupnou surovinou a objekty díky němu snadno zapadnou mezi existující opěrné zidky. Okna jsou situována převážně na severních stranách domů, slunci vystavované stěny se zajímavým výhledem do krajiny jsou opatřeny nastavitelnými vertikálními žaluziemi. Budova bistra je doplněna krytou terasou, jejíž zastřešení je řešeno betonovou konstrukcí.

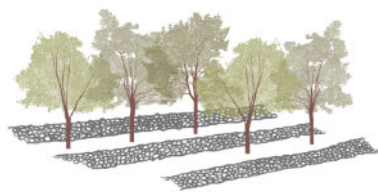
VEGETACE

Navržená vegetace počítá s extrémními stanovištními podmínkami – vysokými teplotami a vodní krizí. Rostliny vyžadující pravidelnější závlahu jsou situovány pouze do míst, kam je možné vodu distribuovat z akumulární nádrže. U takových plodin se navíc počítá s vyšší mírou péče. Plochy stávajících křovinatých porostů (makchií) jsou v návrhu zachovány, a navíc jsou rozšířeny o plochy určené k řízené sukcesi. Na těch postupně vznikne podobný křovinatý typ porostu, s převahou kvetoucích a aromatických keřů.

- LEGENDA
- stávající stromy
 - navržené stromy
 - stávající křovinatý porost (makchie)
 - ▨ plochy řízené sukcese

POUŽITÉ VEGETAČNÍ PRVKY A PRINCIPY

OVOCNÉ SADY NA ZEMĚDĚLSKÝCH TERASÁCH

Výsadba ovocných sadů nepřináší jen úrodu citrusů, fíků či broskví, ale stává se i důležitým kompozičním prvkem, který podporuje členitost a strukturovanost krajiny.

ŘÍZENÁ SUKCESE KŘOVINATÉHO POROSTU

Řízená sukcese středomořských keřů umožňuje přirozený, ale cíleně usměrňovaný vývoj vegetace, která postupně kolonizuje vulkanický terén a vytváří pestrou, druhově bohatou mozaiku s výraznou sezónností a aromatickým charakterem.

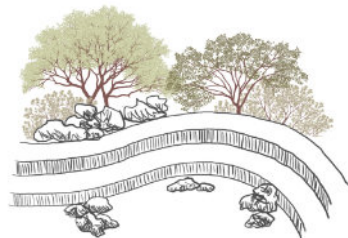
KVETOUČÍ LOUKY

Luční porosty oživují návrh bujným sezónním kvetením. Druhová skladba je adaptovaná na středomořský režim s horkým a suchým létem, které traviny přecházejí v klimatické fázi.

SKUPINY STROMŮ A STROMOŘADÍ

Nejdůležitější funkcí vysazených kosterních dřevin je zlepšení mikroklimatických podmínek v místech častého pohybu osob. Navržené druhy jsou charakteristické bujnou, mnohdy až deštníkovitou korunou, která zajišťuje dostatečný stín.

TRVALKY A DROBNÉ KEŘE V SUCHÉM POLDERU

Vegetační pokryv v polderu přináší nejen estetickou hodnotu během suchých období, ale zároveň stabilizuje půdu. Vybrané druhy zvládají i krátkodobé zamokření po přívalemých deštích, které jsou typické pro podzimní a zimní měsíce v oblasti Katánie.

NAVRŽENÉ DRUHY DŘEVIN

Kosterní dřeviny

Drobné kvetoucí dřeviny

Dřeviny do ovocných sadů

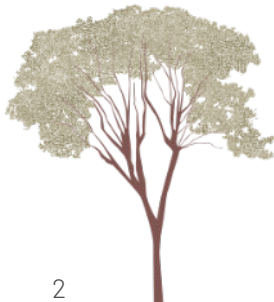

Vybrané taxony odpovídají klimatickým podmínkám sicilského ostrova. Navrženy jsou převážně domácí nebo zdomácnělé druhy dřevin, místy jsou doplněny o dřeviny z podobných klimatických zón, např. Kalifornie či Austrálie.

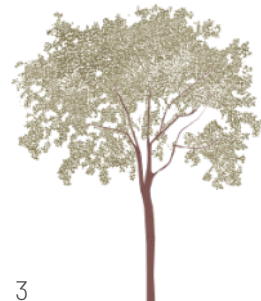
QUERCUS SUBER
dub korkový
10-15 m

1

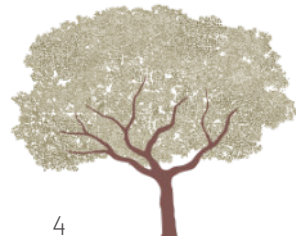
PINUS PINEA
borovice pinie
10-20 m

2

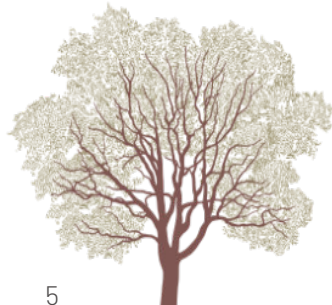
CELTIS AUSTRALIS
břestovec jižní
18-25 m

3

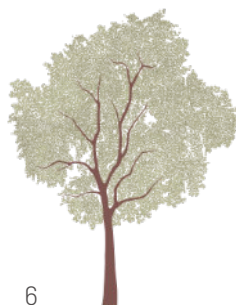
QUERCUS ILEX
dub cesmínovitý
8-15 m

4

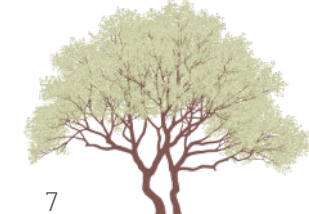
QUERCUS PUBESCENS
dub pýřitý
10-20 m

5

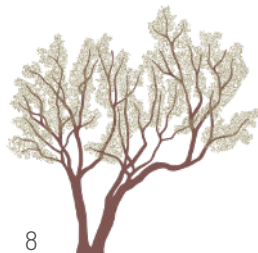
PLATANUS X ACERIFOLIA
platan javorolistý
10-20 m

6

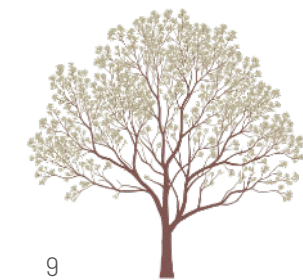
ACACIA PRAVISSIMA
akácie dvoužilná
3-8 m

7

ARBUTUS UNEDO
planika obecná
3-8 m

8

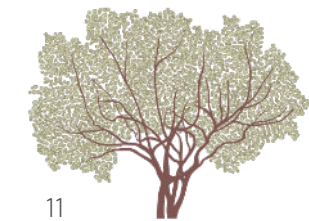
MAGNOLIA GRANDIFLORA
šácholán velkokvětý
4-8 m

9

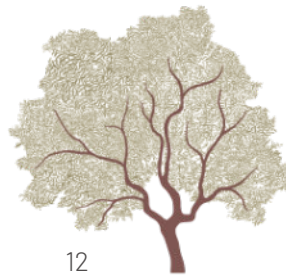
CEANOTHUS ARBOREUS
latnatec stromovitý
3-6 m

10

FICUS CARICA
fíkovník smokvoň
5-10 m

11

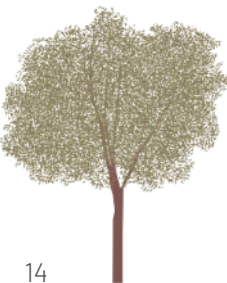
CITRUS X LIMON
citroník pravý
5-8 m

12

PRUNUS PERSICA
broskvoň obecná
5-8 m

13

CITRUS X SINENSIS
pomerančovník čínský
5-8 m

14

2.8 Detail - rozlivová plocha

Navržený prvek demonstruje princip celého koncepčního pojetí. Suchý polder není čistě jednoúčelový. Zpevněná plocha nejen že chrání hranu parku před vymíláním při vydatných deštích, ale je také možným prostorem k pořádání trhů či drobných akcí. Ve stínu stromů jsou zde umístěny dětské herní prvky a sportovní náčiní, betonové stupně zase nabízejí prostor pro nejednoho skateboardistu.

Předkládané řešení počítá s budoucími změnami a úpravami podle nejoblíbenějších funkcí. Ať už zde vznikne rozsáhlý skatepark nebo trvale napuštěné jezírko – obraz mozaiky může a měl by být doplněn podle preferencí místních uživatelů.

NÁVRH

SCÉNÁŘ 1 - SPORT A KULTURA

Posilovací náčiní, hřiště na pétanque, podium pro divadlo nebo letní kino. První scénář je čistým zobytněním navrženého prostoru.

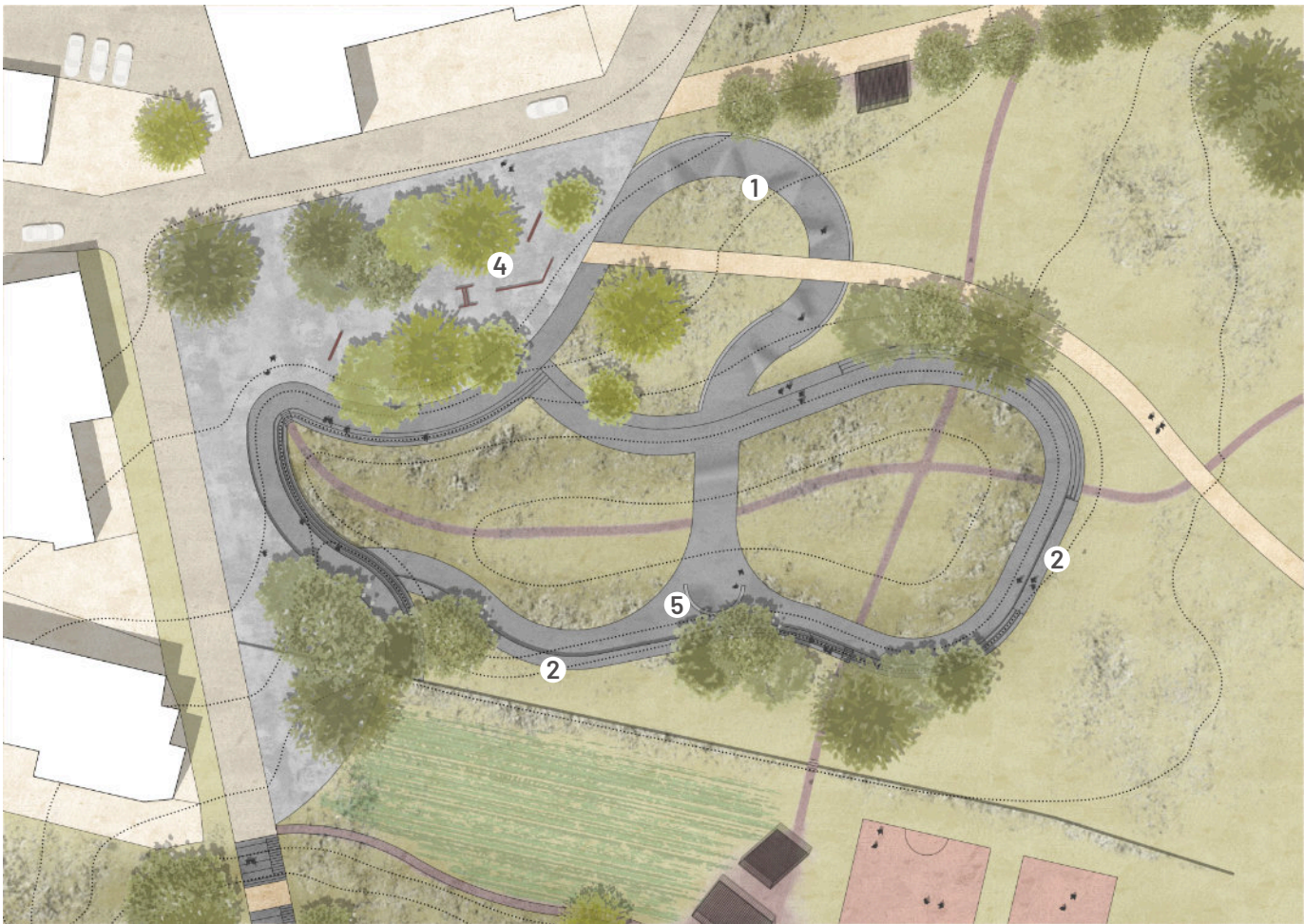
- 1 podium
- 2 rozšířené hlediště
- 3 venkovní posilovna
- 4 prostor pro trhy
- 5 hřiště na pétanque

SCÉNÁŘ 2 - SKATEPARK

Zpevněná betonová plocha a rozdílné výškové stupně – pro skateboardistu dobrý základ. Druhý scénář je možným rozšířením, pokud popularita tohoto způsobu využití poroste.

- 1 vlny v klopené zatáčce
- 2 pojízdné zídky a hrany
- 3 klopená otočka
- 4 kovové prvky (zábradlí, hrany)

SCÉNÁŘ 3 - VODNÍ PLOCHA

Vzhledem k energetické náročnosti se jedná o nejméně pravděpodobnou variantu. Návrh však připouští i neočekávané scénáře při dramatických změnách celkového smýšlení společnosti.

- 1 vodní plocha s trvalým napuštěním
- 2 piknikové stoly ve stínu stromů
- 3 vodní rostliny
- 4 oblázková pláž
- 5 hřiště na beachvolejbal
- 6 venkovní posilovna

2.9 Sezónní proměnlivost

JARO

Měsíční srážky: 30-45 mm
Průměrná teplota: 15-21 °C

ZIMA

Měsíční srážky: 45-65 mm
Průměrná teplota: 10-15 °C

LÉTO

Měsíční srážky: 5-15 mm
Průměrná teplota: 26-32 °C

PODZIM

Měsíční srážky: 30-65 mm
Průměrná teplota: 18-25 °C

3

Poděkování a zdroje

3.1 Závěr a poděkování

Katánský park mě mnohému naučil. Se svými 20 ha zeleně uprostřed města byl zajímavým modelovým územím kombinujícím různá témata krajinářské profese. Jednalo se o plochu na jedné straně jasně vymezenou, na straně druhé však přesahující nejen do blízkého, ale svým významem i vzdálenějšího okolí. Sicilské extrémně horké klima otvíralo v práci mnohé výzvy, jejichž předkládaná řešení by byla aplikovatelná i v jiných projektech. Vulkanické prostředí naopak dodávalo parku jedinečnost.

Čas strávený nad diplomovou prací mi pomohl přemýšlet nad projekty komplexněji. Přijímat v návrhu prvek náhody a spontánnosti. Nechávat konkrétní řešení otevřená. Přála bych si, aby se park v Cibali i přes mnohé problémy, které ho sužují, v takové spontánnosti rozvíjel. S napětím budu sledovat, jaký osud ho nakonec skutečně potká.

Za inspiraci a odborné připomínky patří největší díky Ing. Vladimíru Sittovi. Pod jeho vedením jsem se za léta strávená na fakultě naučila město a krajinu vnímat vizionářsky a bez jeho podnětných komentářů by tato práce nabrala pravděpodobně úplně jiný, mnohem přízemnější směr. Stejně tak děkuji Ing. arch. Adéle Ruprecht-Chmelové, jejíž věcné rady formovaly nejen tuto práci, ale i celé mé vnímání krajinářské profese.

Cenné rady mi poskytli mnozí konzultanti, v první řadě M. Sc. Laura Calcavecchia, díky které se mi podařilo lépe pochopit mentalitu obyvatel Katánie a která mi pomohla rozvinout koncept do konkrétnější podoby. Další podněty, ať už ke grafické stránce projektu nebo ke konkrétním detailům, mi nabídl tým kanceláře TGP Landschaftsarchitekten, kterému jsem mimo jiné vděčná i za lidský přístup umožňující skloubit studium s prací.

Studium na Fakultě architektury bych nikdy nezvládla bez úžasného kolektivu spolužáků, kteří mi byli nejen psychickou oporou, ale také nikdy nekončící inspirací. Jim jsem vděčná za skvěle prožitých šest let!

Závěrem děkuji svému manželovi, rodičům a sourozencům, jejichž podpora a nekonečná trpělivost mi byly posilou během celého studia.

3.2 Použité zdroje

OBRÁZKY

Obr. 1 *Catania*. Online. Dostupné z: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/sicilie/catania.html>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 2 *Connecting the Dots to Infinity — Itálie*. Online. Dostupné z: <https://eycb.eu/hyphen8-italie/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 3 *From Borgo Guarini to Dagala Borromeo*. Online. Dostupné z: <https://firriato.it/the-end-of-the-harvest-2016/?lang=en>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 4 *2025 Travel Guide for Petralia Soprana, Sicily*. Online. Dostupné z: <https://www.expedia.com/Petralia-Soprana.dx6129494>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 5 vlastní fotodokumentace, 30/10 - 1/11/2024

Obr. 6 *Borovice pinie*. Online. WikiWand. Dostupné z: https://www.wikiwand.com/cs/articles/Borovice_pinie. [cit. 2025-01-06].

Obr. 7 *Pistacia lentiscus Toulon France*. Online. Wikipedie - Otevřená encyklopedie. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pistacia_lentiscus_Toulon_France.jpg. [cit. 2025-01-06].

Obr. 8 *Quercus ilex*. Online. MyPalmShop. Dostupné z: <https://www.mypalmshop.com/quercus-ilex-pot-26-cm>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 9 *Rostliny: Cytisus scoparius - janovec metlatý*. Online. Dostupné z: https://www.zahrada-cs.com/a/cz/9309-cytisus-scoparius-janovec-metlat%C3%BD/#google_vignette. [cit. 2025-01-06].

Obr. 10 *Olive*. Online. Digital herbarium of crop plants. Dostupné z: https://dhcrop.bsmrau.net/olive/?doing_wp_cron=1736182866.7455260753631591796875. [cit. 2025-01-06].

Obr. 11 *Moudivláček Lužní*. Online. Eshop - Rostislav Bartoň 2025. Dostupné z: <https://www.inu.cz/barton/produkt/moudivlacek-luzni/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 12 *Sardengrasmücke Curruca sarda*. Online. EBird. Dostupné z: <https://ebird.org/species/marwar1/ES>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 13 *Obrázek - Podarcis waglerianus (ještěrka sicilská)*. Online. BioLib. Dostupné z: <https://www.biolib.cz/cz/image/id205293/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 14 *Snakes of Etna*. Online. EtnaWay. Dostupné z: <https://etnaway.com/en/snakes-of-etna/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 15 FALKINGHAM, Gail. *Joshua Crompton’s travels through Sicily, 1825 – Part 1: Naples to Catania*. Online. North Yorkshire County Record Office. Dostupné z: <https://nycroblog.com/2024/01/11/joshua-cromptons-travels-through-sicily-1825-part-1-naples-to-catania/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 16 HOGENBERGH, Franz a BRAUN, Georges. *Catana Urbs Siciliae Clarissima Patria Sc.te Agathae Virgins et Mart*. Online. Maison Bibelot. Dostupné z: <https://www.maisonbibelot.com/uk/auction-0223/catana-urbs-siciliae-clarissima-patria-scte-agathae-virgins-et-mart-132287>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 17-18 *Mt Etna Eruption in 1669*. Online. Sicily Active. Dostupné z: <https://www.sicilyactive.com/en/mt-etna-eruption-1669>. [cit. 2025-01-06, upraveno].

Obr. 19 *La cronaca dell'eruzione del 1669 - Ricostruzione dell'evento - Testi originali*. Online. Dostupné z: <https://www.misterbianco.com/la-cronaca-delleruzione-del-1669-ricostruzione-dellevento-testi-originali>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 20 *La grande eruzione dell'Etna del 1669 tra vulcanologia e storia*. Online. Dostupné z: <https://ilvulcanico.it/la-grande-eruzione-delletna-del-1669-tra-vulcanologia-e-storia/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 21-22 CONDORELLI, Stefano. *The Reconstruction of Catania after the Earthquake of 1693*. Online. University of Cambridge. Dostupné z: <https://www.arct.cam.ac.uk/system/files/documents/vol-1-799-816-condorelli.pdf>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 23 *Old maps of Tremestieri Etneo*. Online. Old Maps Online. Dostupné z: https://www.oldmapsonline.org/en/Tremestieri_Etneo#position=12.8699/37.56678/15.07898&year=1850. [cit. 2025-01-06].

Obr. 24 *Catania on the island of Sicily, Italy, in 1880, Historic, digital reproduction of an original 19th-century artwork*. Online. Fine Art Storehouse. Dostupné z: <https://www.fineartstorehouse.com/imagebroker/catania-island-sicily-italy-1880-32127669.html>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 25 *La Storia della Città di Catania*. Online. Associazione Italiana Arbitri Sezione di Catania. Dostupné z: https://www.aiacatania.it/old/citta_di_catania/ottocento_novecento.htm. [cit. 2025-01-06].

Obr. 26 *Via Etnea Gli inglesi entrano a Catania (seconda guerra mondiale Agosto 1943)*. Online. Facebook page of the City of Catania. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=190223415703&id=120561240703&set=a.10150385236845704>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 27 *Catania, 1950 circa, Istituto geografico Visceglia, Roma*. Online. Facebook page Catania sparita. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=218930871637613&id=145387915658576&set=a.185190421678325>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 28-32 vlastní fotodokumentace, 30/10 - 1/11/2024

Obr. 33 *Catania: Meine Tipps für die zweitgrößte Stadt Siziliens*. Online. Dostupné z: <https://thehappyjetlagger.com/catania-sehenswuerdigkeiten/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 34 *The 10 Best Day Trips From Catania*. Online. Dostupné z: <https://www.alongdustyroads.com/posts/day-trips-from-catania>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 35 vlastní fotodokumentace, 30/10 - 1/11/2024

Obr. 36 *Angelo Massimino Stadium*. Online. Visit Catania. Dostupné z: <https://www.visitcatania.co/en/things-to-do/activities/sport/angelo-massimino-stadium/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 37 *Ex candidata Pd alla direzione del Teatro Stabile? Polemica a Catania*. Online. La Repubblica. Dostupné z: https://palermo.repubblica.it/societa/2018/02/16/news/catania_viene_da_milano_la_candidata_numero_uno_alla_direzione_del_teatro_stabile-189012877/. [cit. 2025-01-06].

Obr. 38 *Chiesa di San Luigi Gonzaga*. Online. BeWeB. Dostupné z: <https://www.beweb.chiesacattolica.it/edifices/edifice/71/Catania+%28CT%29+%7C+Chiesa+di+San+Luigi+Gonzaga>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 39 *'This was a protest vote': Sicilian city where 75% said no to Matteo Renzi*. Online. The Guardian. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/dec/06/this-was-protest-vote-sicilian-city-catania-where-75-said-no-matteo-renzi>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 40 *Amt, 100 autisti a casa /nonostante il concorso vinto*. Online. Live Sicilia. Dostupné z: <https://livesicilia.it/amt-100-autisti-a-casa-nonostante-il-concorso-vinto/>. [cit. 2025-01-06].

Obr. 41 Comune di Catania. *Piano Urbanistico Generale – Catania 2030 (PUG)*. Online. Comune di Catania. Dostupné z: <https://www.comune.catania.it/piano-urbanistico-generale-pug-2030>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 42-43 STERNBERG, Christina. *Catania Community Gardens*. Online. Search Party. Dostupné z: <https://searchparty.org/community-gardens/>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 44-56 vlastní fotodokumentace, 30/10 - 1/11/2024

Obr. 57 Etnanatura. *Grotta Lucenti*. Online. Dostupné z: https://www.etnanatura.it/paginasentiero.php?nome=Grotta_Lucenti&visu=0. [cit. 2025-05-15].

Obr. 58-60 *Salviamo Parco della Susanna*. Online. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/salviamoparcodellasusanna/media/albums>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 61 QdS. *A Cibali un’enorme area verde da tutelare, in Consiglio primo “no” all’inutile cemento*. Online. Dostupné z: <https://qds.it/a-cibali-unenorme-area-verde-da-tutelare-in-consiglio-primo-no-allinutile-cemento/>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 62-63 *Un minorenni somalo muore a Catania nella totale indifferenza!* Online. I Siciliani Giovani. Dostupné z: <https://www.isiciliani.it/un-minorenne-somalo-muore-a-catania-nella-totale-indifferenza/>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 64-66 vlastní fotodokumentace, 30/10 - 1/11/2024

Obr. 67-69 *Salviamo Parco della Susanna*. Online. Facebook. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/salviamoparcodellasusanna/media/albums>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 70 Catania Pubblica. *Cibali: vincolo naturalistico e trasformazione in orti sociali*. Online. Dostupné z: <https://www.cataniapubblica.tv/cibali-vincolo-naturalistico-e-trasformazione-in-orti-sociali/>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 70 Catania Pubblica. *Cibali: vincolo naturalistico e trasformazione in orti sociali*. Online. Dostupné z: <https://www.cataniapubblica.tv/cibali-vincolo-naturalistico-e-trasformazione-in-orti-sociali/>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 71 *Vasto incendio a Cibali, in fiamme ettari di terreno*. Online. MeridioNews. Dostupné z: <https://meridionews.it/grosso-incendio-a-cibali-in-fiamme-ettari-di-terreno-fuoco-minaccia-case-e-esploso-tutto-in-mezzora/>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 72-73 Legambiente Catania. *I ragazzi chiedono un parco a Cibali*. Online. Facebook. Dostupné z: https://www.facebook.com/legambientect/photos/i-ragazzi-chiedono-un-parco-a-cibali/1102772045222152/?_rdr. [cit. 2025-05-15].

Obr. 74 Teodoro Fernández Arquitectos. *Kaukari Urban Park*. Online. ArchDaily. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/629488/kaukari-urban-park-teodoro-fernandez-arquitectos>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 75 Marlon Blackwell Architects. *The Ruth Lilly Visitors Pavilion*. Online. ArchDaily. Dostupné z: <https://www.archdaily.com/144340/the-ruth-lilly-visitors-pavilion-marlon-blackwell-architect>. [cit. 2025-05-15].

Obr. 76 Ten Eyck Landscape Architects. *The Capri*. Online. Dostupné z: <https://teneyckla.com/projects/commercial/the-capri>. [cit. 2025-05-15].

INTERNETOVÉ PUBLIKACE A MAPOVÉ ZDROJE

[1] Città Metropolitana di Catania. (2022). *Piano Strategico Città Metropolitana di Catania*. Online. Dostupné z: https://cmct.cittametropolitana.ct.it/Repository/provinciact/Informative/2022/id_19064/Piano-Strategico-Cmct.pdf. [cit. 2025-01-06].

[2] *Climate in Sicily (Italy)*. Online. Climates to travel. Dostupné z: <https://www.climatestotravel.com/climate/italy/sicily>. [cit. 2025-01-06].

[3] Comune di Catania. (2024). *PRG del Comune di Catania*. Online. Servizio P.U.G. - Piano Urbanistico Generale. Dostupné z: <https://www.comune.catania.it/il-comune/uffici/urbanistica/centro-storico/>. [cit. 2025-01-06].

[4] Etnanatura. *Grotta Lucenti*. Online. Dostupné z: https://www.etnanatura.it/paginasentiero.php?nome=Grotta_Lucenti&visu=0. [cit. 2025-05-15].

[5] FANTAPPIE, Maria, PRIORI, Simone a COSTANTINI, E.. (2014). *Soil erosion risk, Sicilian Region (1:250,000 scale)*. Journal of Maps. Online. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/Climatic-regions-of-Sicily_fig1_265731824. [cit. 2025-01-06].

[6] *Geoportale Regione Siciliana*. Online. S.I.T.R. Infrastruttura dati territoriali. Dostupné z: <https://www.sitr.regione.sicilia.it/geoportale>. [cit. 2025-01-06].

[7] *Gli ecomostri di Cibali*. Online. I Siciliani Giovani. Dostupné z: <https://www.isiciliani.it/gli-ecomostri-di-cibali/>. [cit. 2025-05-15].

[8] GOOGLE. *Catania*. Online. Google Maps. Dostupné z: https://www.google.com/maps/@37.5107792,15.0491387,13475m/data=!3m1!1e3?entry=ttu&g_ep=EgoyMDI1MDEwMS4wIKXMDSoASAFQAw%3D%3D. [citováno 2025-01-07].

[9] ISTAT. (2022). *Unemployment rates in Italian provinces*. Online. Dostupné z: <https://mapsontheweb.zoom-maps.com/post/725714030771175424/unemployment-rates-in-italian-provinces>. [cit. 2025-01-06].

[10] *La grande eruzione dell'Etna del 1669 tra vulcanologia e storia*. Online. Dostupné z: <https://ilvulcanico.it/la-grande-eruzione-delletna-del-1669-tra-vulcanologia-e-storia/>. [cit. 2025-01-06].

[11] *La Storia della Città di Catania*. Online. Associazione Italiana Arbitri Sezione di Catania. Dostupné z: https://www.aiacatania.it/old/citta_di_catania/ottocento_novecento.htm. [cit. 2025-01-06].

[12] *Latest quakes in or near Catania, Sicily, Italy - list, stats and map*. Online. Volcano Discovery. Dostupné z: <https://www.volcanodiscovery.com/earthquakes/italy/sicily/catania.html>. [cit. 2025-01-07].

[13] CityMap Sicilia. *Amenano River*. Online. Dostupné z: <https://www.citymapsicilia.it/en/structure/amenano-river/>. [cit. 2025-05-15].

[14] My Guide Sicily. *Flora, fauna & geography*. Online. My Guide Sicily. Dostupné z: https://www.myguidesicily.com/regionalinfo/flora-fauna--geography?utm_source=chatgpt.com. [cit. 2025-05-15].

[15] OECD. *Employment Outlook 2024 – Country Notes: Italy*. Online. OECD. Dostupné z: https://www.oecd.org/en/publications/2024/06/oecd-employment-outlook-2024-country-notes_6910072b/italy_c1992bc1.html?utm_source=chatgpt.com. [cit. 2025-05-15].

[16] OMA. *Parc de la Villette*. Online. Dostupné z: <https://www.oma.com/projects/parc-de-la-villette>. [cit. 2025-05-15].

[17] ROMANO, Valentino, CATALANO, Giulio, BAZAN, Giuseppe, CALÌ, Francesco a SINEO, Luca. (2021). *Archaeogenetics and Landscape Dynamics in Sicily during the Holocene: A Review. Sustainability*. Online. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/Potential-Natural-Vegetation-of-Sicily-and-locations-of-paleobotanical-sites-that-have_fig2_354090489. [cit. 2025-01-06]

[18] *Simulated historical climate & weather data for Catania*. Online. Meteoblue. Dostupné z: https://www.meteoblue.com/en/weather/historyclimate/climatemodelled/catania_italy_2525068. [cit. 2025-01-06].

